316
2016

1700. GODINA ROĐENJA
SV. MARTINA BISKUPA

ŽUPA SV. MARTINA BISKUPA

SVETI MARTIN NA MURI

IVAN HERCEG

316
2016

ŽUPA SV. MARTINA BISKUPA
SVETI MARTIN NA MURI

1700. GODINA ROĐENJA SV. MARTINA BISKUPA

Priredio:
Ivan Herceg
župnik Župe sv. Martina biskupa
Sveti Martin na Muri

Suradnici:
Petra Novinščak
Mirjana Mošmondor
Branimir Bunjac
Marijana Korunek

Nakladnik:
Župa svetog Martina biskupa
Sveti Martin na Muri

Sunakladnik:
Zrinski d.d. Čakovec

Recenzent:
doc.dr.sc. Hrvoje Kekez
Hrvatsko katoličko sveučilište
Odjel za povijest

Lektorica:
Anđelka Klemenčić

Fotografije:
arhiva župe, župljana, internetski izvori

Grafička priprema:
LOGICO d.o.o. Čakovec

Tisak:
Zrinski d.d. Čakovec

SADRŽAJ

RECENZIJA

PODACI O RECENZENTU:
doc. dr. sc. Hrvoje Kekez, docent/znanstveni suradnik
Matični broj znanstvenika iz Upisnika znanstvenika: 292223
Matična ustanova: Odjel za povijest, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb
Datum recenzije: 4. listopada 2016.

PREPORUKA RECENZENTA O OBJAVLJIVANJU:
prihvatiti bez izmjena

NASLOV RUKOPISA:
Župa svetog Martina biskupa
Sveti Martin na Muri
1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.)

HRVATSKO
KATOLIČKO
SVEUČILIŠTE
ZAGREB
UNIVERSITAS
STUDIORUM
CATHOLICA
CROATICA
ZAGRABIA

Povodom 1700-te obljetnice rođenja sv. Martina biskupa, zaštitnika Župe svetoga Martina biskupa u Svetome Martinu na Muri, autor Ivan Herceg napisao je monografski pregled spomenute rimokatoličke župe. U uvodu je autor između ostalog naglasio kako je glavna namjera njegova djela dati „...prikaz povijesnog i sadašnjeg djelovanja naše Župe...“, te da je njegov uradak ujedno „.mali pokušaj da si približimo vrijednost i značaj naše katoličke vjere na ovim našim područjima.“.

Sukladno glavnoj namjeri autora monografija Župa svetog Martina biskupa: Sveti Martin na Muri - 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.) tematski je podijeljena na dvije glavne okosnice. Tako je nakon uvoda, u kojemu je autor objasnio povod i motive pisanja svoga djela, uslijedilo tematsko poglavlje koje se može podvući pod zajednički nazivnik - pregled povijesnih zbivanja na prostiru Župe svetoga Martina biskupa. U tom smislu autor je pregled započeo životopisom sv. Martina biskupa, patrona župe, te ga nastavio analizirajući povijesni kontekst prvoga spomena župa koncem 11. stoljeća. Tako je taj prvi spomen kontekstualizirao u vrijeme i okolnosti utemeljenja Zagrebačke (nad)biskupije, te je dao povijesni kontekst daljnjeg razvoja društvenih i vjerskih zbivanja na prostoru današnjeg Sv. Martina na Muri tijekom razvijenog i kasnog srednjega vijeka u suodnosu s postojanjem kuće vitezova templara (Nova Curia). Potom slijedi niz poglavlja u kojem su analizirani vremenski periodi povijesnog razvoja župe u 17. i 18. stoljeću, potom u periodu od 1800. do 1920. godine, pa u razdoblju od 1923. do 1966. godine, kao i u periodu od 1966. do 2000. godine, te konačnu u razdoblju od 2000. do 2016. godine. U ovu tematsku cjelinu spadaju i poglavlja u kojima je autor dao pregled župnika Župe svetoga Martina biskupa, ali i poglavlja u kojima se analizira povijest školstva u Svetome Martinu na Muri kao i u obližnjem mjestu Hlapičina. Štoviše, u poglavlju „Duhovna zvanja u župi Svetome Martinu na Muri“ autor je dao životopise svećenika i časnih sestara, ali i vjeroučitelja koji djeluju na prostoru Župe ili su rodom iz Župe sv. Martina biskupa.

Druga tematska okosnica monografije Župa svetog Martina biskupa: Sveti Martin na Muri - 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.) prikaz je današnjeg stanja i djelovanja unutar Župe, pa je tako autor analizirao sastav i djelovanje Župnog pastoralnog vijeća, kao i brojne aktivnosti unutar župe (ministranti, crkveno pjevanje, Kursiljo, pobožnost Križnoga puta, štovanje bl. Alojzija Stepinca, križarsko bratstvo, Župni Caritas.). Štoviše, autor je posebnu pažnju posvetio sakralnim objektima na prostoru Župe (župna crkva svetoga Martina biskupa, kapela sv. Margarete u Kapelščaku, kapelica Našašća i Uzišenja Sv. Križa u Hlapčini, kapelica Presvetoga Trojstva u Hlapčini, kapelica Gospe Lurdske u Vrhovljanu, kapelica Imena Marijinog u Jurovčaku, kapelica sv. Alojzije Gonzage i Bl. Alojzija Stepinca), ali brojnim

nabožnim predmetima (poklonici, raspela) od kojih neki imaju iznimnu povijesno-kulturnu vrijednost (kip sv. Martina biskupa). Nadalje, nastojeći prikazati djelovanje spomenute Župe autor se osvrnuo i na gospodarsko djelovanje (župni vinograd i klet), kao i na društveni život.

Knjiga Župa svetog Martina biskupa: Sveti Martin na Muri - 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.) prvenstveno je spomeničkog karaktera i namijenjena široj čitalačkoj publici, kako to sam autor indirektno i navodi u uvodu. Svojom tematikom ona donosi dvojaki doprinos. S jedne strane, izuzetna vrijednost ove monografije povijesni je pregled koji doduše donekle ostaje na razini interpretacije i usustavljenja dosadašnjih historiografskih spoznaja, ali jasnoća i preglednost, kao i usustavljenje dosadašnjih historiografskih spoznaja svakako predstavlja jedan novum te je kao takav svakako značajan doprinos hrvatskoj historiografiji kako onoj koja se bavi Međimurjem kao posebnom hrvatskom povijesnom regijom, tako i hrvatskoj historiografiji uopće. S druge strane, svakako je znatno veći i dugotrajni doprinos analiza i pregled različitih zbivanja i aktivnosti na prostoru Župe svetoga Martina biskupa, tj. analiza današnjega stanja, za koju se može pretpostaviti da će postati bitan element budućih historiografskih analiza današnjega vremena.

Zbog širokog spektra tema koje su obrađene u ovoj monografiji za očekivati je da će monografija Župa svetog Martina biskupa: Sveti Martin na Muri - 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.) biti od velikog interesa hrvatskim i svjetskim povjesničarima umjetnosti, teolozima, sociolozima kao i brojnim znanstvenicima koji se bave drugim znanstvenim disciplinama jer donosi mnoštvo podataka, tumačenja i kontekstualizacije povijesne zbilje koji će ovim skupinama znanstvenika poslužiti za davanje konteksta rezultatima njihovih istraživanja.

Autor je svoje istraživanje obavio koristeći se uvaženim znanstvenim metodama. Pri tome je deskriptivnom metodom prenio vijesti koje donose sačuvani pisani izvori, dok je uz pomoć kronološke metode utvrdio što točniji vremenski slijed povijesnih događaja i njihova kontekstualizaciju u vremenu i prostoru. Određeni nedostatak u metodološkom smislu jest nedostatno korištenje izvornog arhivskoga gradiva koji je uspješno otklonjen korištenjem relevantne historiografske i druge znanstvene literature.

Autorov je diskurs posve adekvatan unutar okvira stručne studije utemeljene na znanstvenim spoznajama, a tekst je, strukturalno gledano, primjereno i pregledno organiziran. Pri tome autor se adekvatno poziva na relevantnu historiografsku literaturu, te sačuvane pisane i materijalne povijesne izvore od kojih su oni za suvremeno razdoblje uglavnom manje poznati u dosadašnjoj hrvatskoj znanosti. Štoviše, monografija je popraćena brojnim slikovnim prilozima koji uspješno nadopunjuju sam tekst dajući čitatelju dodatnu informaciju.

Cilj monografije Župa svetog Martina biskupa: Sveti Martin na Muri - 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa (316.-2016.) bio je obilježiti 1700-tu obljetnicu rođenja sv. Martina biskupa, zaštitnika Župe, dati što potpuniji i što stručniji povijesni prikaz razvoja Župe utemeljen na znanstvenim spoznajama, ali i prikaz današnjeg djelovanja, što je u bitnim svojim elementima i uspješno odrađeno. Njome nije samo dan značajan doprinos poznavanju lokalne povijesti, u ovom slučaju Međimurja, već je i ostavljeno svjedočanstvo za buduće naraštaje o bogatom duhovnom, kulturnom i društvenom životu u Svetome Martinu na Muri sredinom drugoga desetljeća 21. stoljeća. Stoga Izdavaču predlažem objavljivanje ove vrlo vrijedne monografije.

doc. dr. sc. Hrvoje Kekez

UVOD

Svaki čovjek u svom životu želi nešto postići; nekada uspije više, a nekada manje. Proučavajući povijest, vidimo da je tako bilo i nekada, odnosno da su ljudi i nekada marljivo radili, a i danas rade. I bili zadovoljni, neki više, neki manje, a tako je i danas.

Ove se godine navršava 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa, zaštitnika naše Župe, sveca koji se posebno odlikovao djelima milosrđa, odnosno djelima ljubavi.

Kaže sv. apostol Pavao u svojoj poslanici Korinćanima:

Kad bih sve jezike ljudske govorio i anđeoske, a ljubavi ne bih imao,
bio bih mjed što ječi ili cimbal što zveči.
Kad bih imao dar prorokovanja
i znao sva otajstva i sve spoznanje;
i kad bih imao svu vjeru da bih i gore premještao,
a ljubavi ne bih imao – ništa sam!
I kad bih razdao sav svoj imutak i kad bih predao tijelo svoje da se sažeže,
a ljubavi ne bih imao – ništa mi ne bi koristilo.
Ljubav je velikodušna, dobrostiva je ljubav,
ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se;
nije nepristojna, ne traži svoje,
nije razdražljiva, ne pamti zlo;
ne raduje se nepravdi, a raduje se istini;
sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi.
Ljubav nikad ne prestaje.

1 Kor 13,1-8

Ova je knjiga kratki prikaz povijesnog i sadašnjeg djelovanja naše Župe, tek mali pokušaj da si približimo vrijednost i značaj katoličke vjere na ovim našim područjima. Bilo je i u našoj Župi ljudi koji nisu proglašeni svetima, ali su živjeli sveto, neki su čak i bili ubijeni radi katoličke vjere. Ima i danas dobrih i svetih ljudi. Možda previše gledamo ono što nije dobro, pa onda i nas previše obuzima ono što nije dobro.

Već je starozavjetni prorok Amos rekao: „Tražite dobro, a ne zlo da biste živjeli i da Jahve, Bog nad vojskama, doista bude s vama, kao što velite da jest.“ (Am 5,14)

Ne smijemo nikada posustati u dobrim djelima, riječima i mislima. U tome nam uvijek uvelike pomažu molitva i sakramenti, posebno sveta misa i sveta ispovijed.

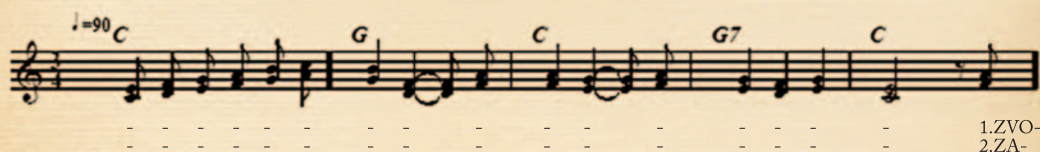
Naša pjesma „Martinska“ za koju je riječi napisao Franjo Karlovčec, a skladbu Branko Jalšovec kaže:
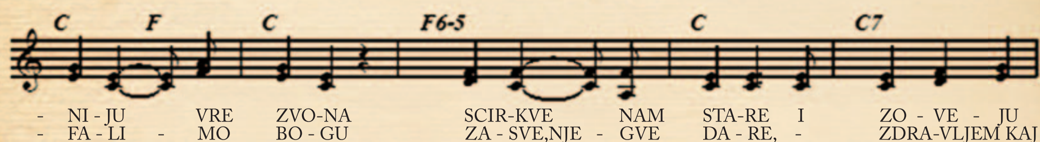
1. Zvoniju vre zvona s cirkve nam stare i zoveju k sebi se vernike s fare.
Naj zbere se cela nam martinska fara, zove jih svetec z glavnog oltara
2. Zafalimo Bogu za sve Njegve dare, zdravljem ka služi i mlade i stare.
Nek' hvaljen je otec i mati i sin i patron nam fare sveti Martin
Dojdite k meni mati i kći. Dojdite mali i satreši si.
Dojdite k meni otec i sin, zove vas zove sveti Martin.

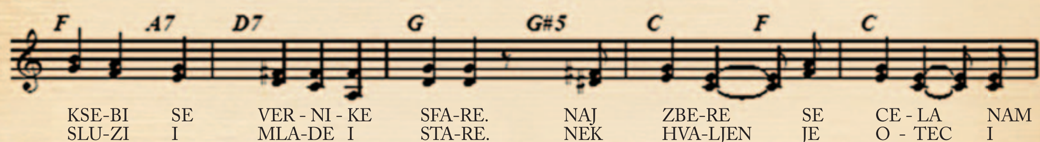
Uistinu, zove nas, zove sveti Martin da dođemo bliže k Bogu.

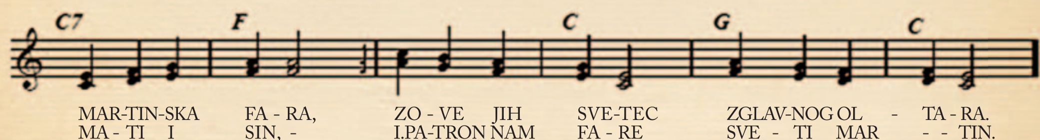
MARTINSKA

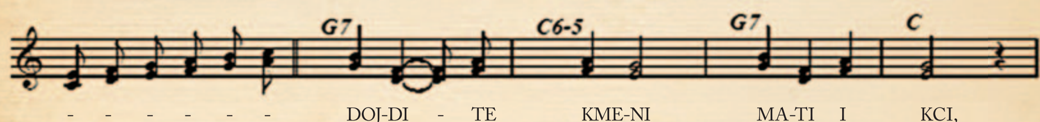
B. Jalšovec - F. Karlovcec
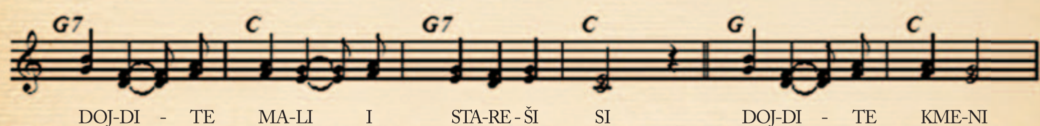

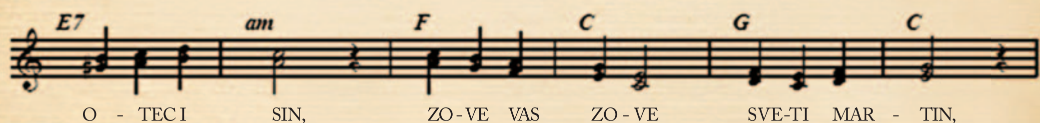

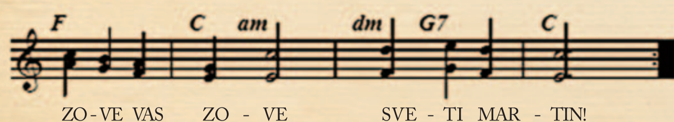

Obrada: Stjepan Horvat

SVETI MARTIN BISKUP - ŽIVOTOPIS

Sveti Martin rođen je 316.g. u Sabariji, današnjoj Mađarskoj. Njegov otac Talijan doselio se tamo kao rimski časnik. Martin je svoj kršćanski odgoj stekao u očevu zavičajnom gradu Paviji. Po očevoj želji postao je vojnik i časnik.

Ime mu je zapravo umanjenica imena Mars, rimskog boga rata. Tako ga je nazvao otac, želeći odati počast svojoj službi. Sasvim sigurno nije očekivao da mu sina povijest neće pamtiti po ratnim podvizima, već po djelu milosrđa, koje je postalo simbolom kršćanske ljubavi prema siromasima.

Evo toga slavnog događaja:

Neke studene zimske večeri časnik Martin, nakon dužnosti ophodnje, vraćao se u svoj vojnički tabor, sjeverno od Pariza. Odjednom se uz rub ceste stvorio neki siromah u dronjcima, koji je drhtao od hladnoće i zamoli ga za milostinju. Martin kod sebe nije imao ni novca ni što drugo da mu dade. Tada je uzeo svoj široki časnički ogrtač, mačem odsjekao polovicu i dao promrzlom siromahu.

Legenda pripovijeda da je sljedeće noći ugledao Isusa koji je bio odjeven u polovicu njegova ogrtača. I čuo je kako je Isus govorio anđelima: “Martin, koji je tek na putu da bude pokršten, odjenuo me ovim ogrtačem.” Tim je riječima Isus zapravo ponovio onu svoju, nama iz Evanđelja poznatu pouku: “Što učinite jednom od moje najmanje braće, to činite meni.”

Ubrzo nakon toga Martin napušta vojničku službu, vraća se kući i nakon priprave dao se pokrstiti. Oduševila ga je vjera koja je živjela i vršila ljubav. I Martina je uporno progonila jedna misao, želja da bude misionar u svojoj domovini, da se bori protiv poganstva i krivovjerja. Kao prvo, obratio je na kršćanstvo svoju majku. Nakratko se povukao u samotništvo na otoku Gallinaru, da bi potom pošao u Poitiers, gdje ga je biskup Hilarije zaredio za svećenika. Također mu je poklonio kuću u mjestu Liguge, koju je Martin pretvorio u samostan, želeći život provesti u samoći i molitvi. No, 371.g. preminuo je biskup Hilarije, a grad Tours nije pronašao nikoga boljega tko bi ga mogao naslijediti osim Martina.

Uz kip svetog Martina pojavljuje se guska. Prema predaji guske su ga izdale svojim glasanjem kada je trebao postati biskup, jer se sakrio.

I tako je Martin, vojnik iz prisile, redovnik po odabiru, morao radi dužnosti postati biskup. Bio je sjajan pastir. Kao veliki evangelizator, obraćao je na kršćanstvo barbarska galska plemena, umirivao arijance i ostale krivovjerce i opirao se civilnoj vlasti koja se htjela uplesti u upravljanje Crkvom.

Jako su ga voljeli siromasi i nevoljnici s kojima je uvijek bio blizak; nešto manje plemići i onaj dio klera koji su, ljubeći bezbrižan život, strogog biskupa smatrali malo odveć zahtjevnim, jer je tražio uzoran život i obrazovanje primjereno službi. Radi toga je bio izložen klevetama i netrpeljivosti.

Nikada nije zaboravio redovnički život, svoju prvu ljubav. Nakon najstarijeg europskog samostana u Ligugeu, utemeljio je još jedan u Marmoutieru, svega nekoliko kilometara od Toursa, koji će postati prvim središtem redovničkoga života u Francuskoj.

Hagiografi smatraju sv. Martina jednim od najvećih biskupa svih vremena. On je i prvi svetac koji nije bio mučenik, a ipak ima svoj blagdan. On je jedan od onih ljudi o kojem su govorili čitavi naraštaji. Njegova gesta dobrotvornosti prema siromahu koji se smrzavao pred vratima grada Amiensa, dajući polovicu svoga plašta, ispunjala je maštu mnogih slikara i umjetnika. Francuska ga štuje kao svoga prvotnoga zaštitnika, a u poljoprivrednim i vinogradarskim krajevima Francuske, Italije i naših vinorodnih predjela “novo se vino pije na blagdan Svetog Martina”.

Sveti i skromni biskup umro je 8. studenoga 397.g., a spomendan mu je 11. studenog.[1]

1 | http://www.bitno.net/vjera/sveti-martin-prvi-svetac-koji-nije-mucenik/

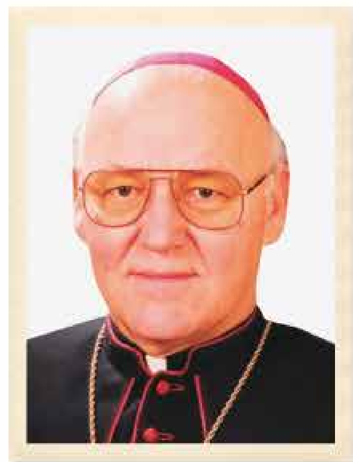
NEKAD ZAGREBA KA - DANAS VARAŽDINSKA BISKUPIJA

Župa svetog Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri danas je župa Varaždinske biskupije.

upa spada među najstarije župe u ovom kraju.

Vrlo star spomen upe sv. Martina biskupa nalazimo u popisu župa Zagrebačke biskupije iz 1334. godine. Sigurno starija, ali to je prvi pisani trag.

Zagrebačku biskupiju osnovao je mađarski kralj Ladislav Arpadović oko 1094., točnije - po povijesnim vrelima - između druge polovice 1093. i prve polovice 1095. godine. Razlog je osnivanja biskupije taj što je sjeverna Hrvatska bila daleko od biskupskih sjedišta u Splitu, Kninu i Ninu, pa je ovdašnji kršćanski narod lako mogao zapasti u vjersko neznanje i krivovjerje. To je vjerski razlog i potpuno je opravdan. Uz taj razlog vjerojatno je postojao i drugi, politički razlog, da se što jače utvrdi utjecaj vladarske kuće Arpadovića u Hrvatskoj. Zagrebačku biskupiju podvrgava metropolitu u Ostrogonu, pod kojim ona ostaje do god. 1180., kada je potpala pod Kaločku metropoliju i ostala pod njom sve do svog uzdignuća na stupanj nadbiskupije i Hrvatsko-slavonske metropolije (1852. god.).

Mons. Marko Culej
prvi varaždinski biskup

Od 1997. godine upa svetog Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri pripala je novoosnovanoj Varaždinskoj biskupiji. Naime, Sveta Stolica obznanila je 5. srpnja 1997. godine, točno u podne, odluke Svetog Oca Ivana Pavla II. o ustanovljenju novih biskupija sa sjedištima u Požegi i Varaždinu.

Podijelivši teritorij Zagrebačke nadbiskupije, Sveti Otac utemeljio je bulom *Clarorum sanctorum* novu Varaždinsku biskupiju na sjeverozapadu Hrvatske te je za njezinog prvog biskupa imenovao mons. Marka Culeja, dotadašnjeg pomoćnog zagrebačkog biskupa. Svečanost proglašenja Varaždinske biskupije i ustoličenja mons. Marka Culeja za prvog varaždinskog biskupa održana je 28. rujna 1997. godine u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo u Varaždinu, koja je osnutkom Biskupije postala katedralom. U buli *Clarorum sanctorum*, kojom je ustanovljena Varaždinska biskupija, stoji: *Hram nove biskupije u gradu Varaždinu, kapitularnu crkvu posvećenu Blaženoj Djevici Mariji, podižemo na stupanj katedralne crkve sa svim pravima i povlasticama koje se s tim u skladu podjeljuju.*

Ta je crkva nedvojbeno najljepša sakralna barokna građevina u Varaždinu.

Nakon smrti prvog varaždinskog biskupa 2006. godine papa Benedikt XVI. imenovao je mons. Josipa Mrzljaka, dotadašnjeg zagrebačkog pomoćnog biskupa, za novog varaždinskog biskupa, priopćila je 20. ožujka 2007. godine u Vatikanu Sveta Stolica. Službu varaždinskog biskupa mons. Mrzljak preuzeo je na svečanosti u varaždinskoj katedrali u subotu 31. ožujka 2007.

2 | Tkalčić, Godišnjak društva za povijesnicu zagrebačke nadbiskupije, god. 14/2010., str. 517.
3 | http://www.zg-nadbiskupija.hr/nadbiskupija/o-nadbiskupiji/osnutak-biskupije
4 | http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/povijest-biskupije/16

Mons. Josip Mrzljak, varaždinski biskup

Varaždinska je biskupija u 2007. godini, u kojoj je obilježila 10. obljetnicu svog osnutka, dobila svog drugog biskupa, nakon što je prvi varaždinski biskup Marko Culej preminuo sedam mjeseci ranije, 19. kolovoza 2006. godine.

Biskup Josip Mrzljak rođen je 19. siječnja 1944. godine u Vukovaru u obitelji Vladimira i Barice, rođene Šimecki. Roditelji su mu živjeli u Krašiću, a u Vukovar su doselili jer je otac kao državni službenik dobio namještenje.

U vukovarskoj "kristalnoj noći" 12. travnja 1945. godine otac je nestao i vjerojatno je ubijen od komunista kao i mnogi drugi u to vrijeme u Vukovaru. Odmah nakon očevog nestanka Josip se s majkom i sestrom vratio u Krašić.

Osmogodišnje školovanje završio je u Krašiću, i to u vrijeme kada je tu kao zatočenik živio zagrebački nadbiskup i kardinal, blaženi Alojzije Stepinac.[5]

Danas je Župa sv. Martina biskupa unutar Varaždinske biskupije dio Gornjomeđimurskog dekanata. Službu dekana vrši mons. Leonard Logožar, župnik u Štrigovi. Župa ima 15 naselja:

Hlapičina	*Brezovec*	*Grkaveščak*
Marof	*Jurovec*	*Toplice Sveti Martin*
Žabnik	*Lapšina*	*Gornji Koncovčak*
Vrhovljan	*Čestijanec - Bukovje*	*Gradiščak*
Sveti Martin na Muri	*Jurovčak*	*Kapelščak*

Prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku, popis stanovništva 2011. u tih 15 naselja ukupno živi 3281. osoba. Većina stanovnika su katolici, odnosno 99,8%.

5 | http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/biskup/mons-josip-mrzljak-varazdinski-biskup-3860/3860

VITEŠKI RED IVANOVACA

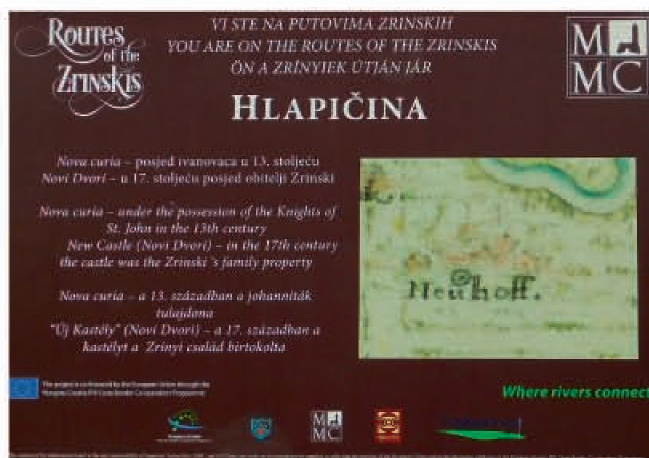
Prvi spomen područja župe u Sv. Martinu na Muri vezan je uz samostan viteškog reda ivanovaca koji se nalazio u Novim Dvorima. Pojava viteških redova posljedica je križarskih ratova. Kada su Turci 1071. g. osvojili Jeruzalem, a hodočasnici su se tužili da ih sprečavaju u vršenju njihovih pobožnosti i kada su nakon toga Turci zaprijetili i Carigradu, a bizantski car Aleksije I. pozvao Zapadnu Crkvu u pomoć, pozvao je papa Urban II. 1095. g. kršćanski svijet na oslobađanje Svete Zemlje kojom je Krist hodao, gdje je umro i uskrsnuo i tako završio svoje spasiteljsko poslanje. S povikom „Bog te hoće" krenuli su kršćani u oslobađanje Palestine od Muhamedovih sljedbenika. Unatoč mnogim porazima križarski pokret je trajao stotinama godina i završio tek 1291. g. padom zadnje križarske utvrde Akona u Palestini.[6]

Duboka vjerska svijest kršćanske zajednice zapadnog svijeta urodila je u križarskom pokretu jednom od najneobičnijih pojava u srednjem vijeku, **vitezova - redovnika**. U svoje regule ili pravila vitezovi – redovnici su preuzeli uz tri uobičajena redovnička zavjeta: siromaštvo, čistoća i poslušnost, još i obvezu da će služiti iscrpljenim i oboljelim hodočasnicima, te da će protiv nevjernika mačem štititi sveta mjesta. Prvi viteški red utemeljen je 1099. godine kao red ivanovaca u bolnici sv. Ivana u Jeruzalemu. Ta je bratovština 1120. godine postala redom, a vanjski znak reda bio crni ogrtač s bijelim križem. Nakon pada Akona sjedište reda preneseno je na Cipar, zatim Rodos (1309) i na kraju na Maltu (1530), gdje je red ivanovaca dobio ime Malteški viteški red.

Viteški red templara osnovala su osmorica francuskih vitezova 1118. godine kod Salomonova hrama, a odjeća im je bila bijeli ogrtač s crvenim križem. I taj je red 1291. g. bio premješten na Cipar, zatim u Francusku gdje je 1311. - 1322.g. pao kao žrtva spletaka francuskog kralja Filipa IV. Lijepog i na crkvenom saboru u Vienni bio raspušten. Templare je naš narod nazvao božjacima, a mjesto Božjakovina pokraj Dugog Sela svjedoči o njihovom boravku kraj Zagreba.[7]

Ploča na ulazu u Hlapičinu

Info točka putova Zrinskih postavljena u Hlapičini

6 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 21.
7 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 22.

Jedna od najstarijih vijesti o boravku templara u Hrvatskoj odnosi se na benediktinski samostan Vranu u Dalmaciji. Papa Aleksandar III. u pismu splitskom nadbiskupu Geraru od 18. veljače 1169. godine napominje da je Vranu hrvatski kralj Dimitrije Zvonimir darovao Rimskoj Crkvi pa prema tomu Vranom upravlja papa. Budući da je Vrana 1169. godine pripadala templarima, očito je da su je mogli dobiti jedino od pape. Vranom su templari upravljali 150 godina, a nakon raspuštanja reda Vrana je pripala ivanovcima.[8]

Ivanovce je doveo u Hrvatsku vojvoda Andrija, brat kralja Emerika, oko 1200. godine, i to najprije u Marču, kod Ivanića, a zatim u druge krajeve (Varaždin, Planina kod Kašine, Staro Čiče u Turopolju, Novi Dvori ili Nova Curia u Međimurju itd.). Kad su 1312. godine preuzeli templarsku imovinu, prenijeli su svoje sjedište iz Marče u Vranu, a kasnije u Pakrac, jer su im u onom kraju bili glavni posjedi. Po primjeru templara prozvali su svoju redovničku pokrajinu Vranski priorat. Slavni ivanovački vranski priori bili su: ban Ivan od Paližne, koji se istakao kao vođa hrvatskih nezadovoljnika u borbi protiv kraljice Marije i njezina muža kralja Sigismunda, zatim ban i biskup Petar Berislavić. Viteških redovnika ivanovaca nestalo je u Hrvatskoj u borbama protiv Turaka. Od 1650. godine čast vranskog priora ima prepošt Zagrebačkoga kaptola. Zajedno s tom časti bili su povezani i neznatni posjedi: Farkašić u Pokuplju i Sarća u Banatu koji su do 1914. davali skromne prihode. Prema poreskom popisu iz 1495. godine Pakrac s okolicom pripada Vranskom prioratu. U Pakracu se tada nalazila prioratska tvrđa (castrum), a prioratska trgovišta (oppida) bila su u Pakracu (Pekercz), Rašaškoj (Rassa) kod Bijele Stijene i Čaklovcu (Chakthornya). Prioratsko trgovitše Pakrac imalo je 30 dimova, prioratsko gornje vojvodstvo 66 dimova, donje vojvodstvo 80, srednje vojvodstvo 81, trgovište Rašaška 77, provincija Rašaška 96, trgovište Čaklovac 29, provincija Čaklovac 163 dima, predijalci priorata 76 dimova, što sve dokazuje znatne prihode (podaci iz 1507. godine).[9]

NOVI DVORI ILI NOVA CURIA

Prva vijest o postojanju preceptorata Nova Curia potječe iz 1266. godine. U dokumentu se spominje da je „brat Gerard, zamjenik preceptora kuće hospitalaca Nova Curia“ izdao spise o posjedovnim odnosima nekim plemićima. Slične isprave izdane su u nekoliko navrata i kasnije: 1298., 1301., 1307.[10]

Poznat je i pečat preceptora Novae Curiae s natpisom: S (igilllum) CRUCIFERORUM DE NOVA CURIA. Unutar natpisa se nalazi malteški križ, šestokraka zvijezda i polumjesec.

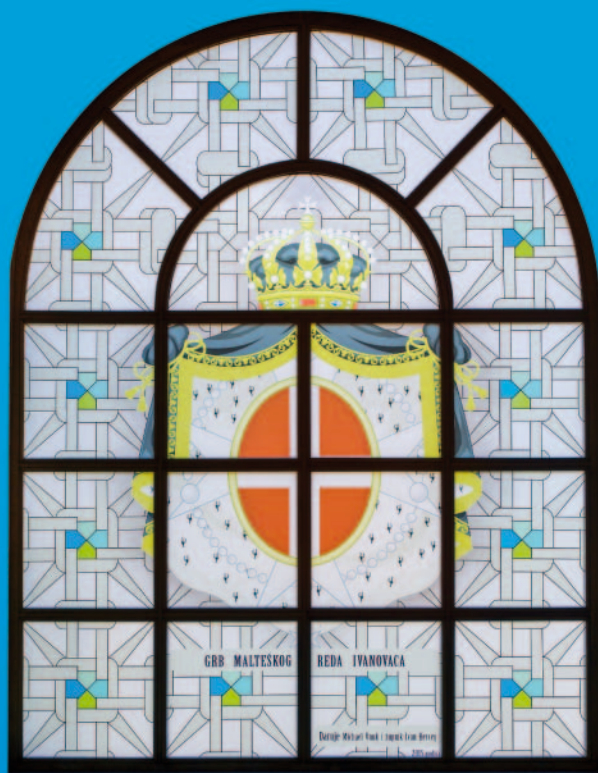
Pečat ivanovaca

Zanimljivo je spomenuti da su ivanovci u Novim Dvorima imali vlastiti pečat koji se razlikovao od ivanovaca u Rimu.[11]

Prethodna istraživanja lokaliteta Novae Curiae dokazala su da se Novi Dvori nalaze u Hlapičini kraj Sv. Martina na Muri.[12]

Iako se Novi Dvori spominju 1266. g., glavna je vijest iz 1277. g. kada se navodi da su Novi Dvori bili na vrhuncu svoga razvoja. Tu je stolovao preceptor, jer su u Novim Dvorima objelodanjene neke isprave. Osobita je vrijednost Novih Dvora što predstavlja rijetkost za sjedište ivanovaca u Hrvatskoj, da je poznat pečat Novih Dvora, kojega je objavio G. Gözsy.

8 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., usp. str. 22. – 23.
9 | http://www.brckovljani.hr/povijest/gospostija/gospostija_bozjakovina1.html
10 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 26.
11 | Isto, str. 26
12 | Kukuljević je Nove Dvore pogrešno svrstao u posjede templara. Vidi IVAN KUKULJEVIĆ, Priorat vranski sa vitezi templari i hospitalci sv. Ivana u Hrvatskoj: Rad JAZU 81; Zagreb 1880; str. 36

Vitraj u Hlapičini,
grb Malteškog reda ivanovaca

Vitraj u Hlapičini,
pečat viteškog reda ivanovaca i ivanovca
u svečanoj i dnevnoj odjeći

Isto tako je zanimljivo da iste elemente malteškog križa, šestokraku zvijezdu i polumjesec sadrži kameni grb na zvoniku crkve u Novoj Rači kod Bjelovara, što pobuđuje misao o vezama crkve u Novoj Rači s preceptoratom ivanovaca u Novim Dvorima.[13]

Povezanost Novih Dvora s ivanovcima u Čurgu u južnoj Mađarskoj je dokazana. Ivanovac Ugon Boraldy bio je 1275. g. preceptor Čurgoa i Novih Dvora i zamjenik magistra za Ugarsku i Hrvatsku. U Čurgou je te godine održan kapitul ivanovaca na kojem su osim preceptora Čurgoa i Novih Dvora bili nazočni preceptori Čičana (Turopolja), Bele i Ziraka (u Mađarskoj). Kapitulu je prisustvovao i tadašnji magister za Ugarsku i Hrvatsku Poncije de Fayn koji je dodijelio posjede Lekenik i Peščenicu u preceporatu Čičanu zagrebačkom sucu Perčinu.[14]

Postojanje Novih Dvora dokazuje da je katolička vjera u sjeverozapadnom dijelu Međimurja bila već u 13.st. raširena, učvršćena i dobro organizirana. Duhovna kultura koju su širili redovnici – vitezovi ivanovci našla je plodno tlo na prostoru današnje Župe sv. Martina biskupa.[15]

Župnik Vladimir Pelin piše u župnoj Spomenici da je u ovoj župi vjerojatno uz crkvu sv. Martina bio stari križarski dvor pa su već u 13. stoljeću u doba svoje cvatnje križari sebi sagradili novi dvor, koji se u povijesti zove Nova Curia - Novi Dvori. Kada spominje križare, vjerojatno misli na ivanovce. Za vrijeme bl. Augustina Kažotića, koji je 1303. postao zagrebački biskup, ovaj je samostan viteškog reda ivanovaca još postojao u Novim Dvorima. Kada je Zrinski preuzeo u 16. stoljeću dobra viteškog reda ivanovaca, te Međimurje, sigetski junak stoluje u Novim Dvorima, a kasnije se izgradio Čakovec.[16]

U 17. stoljeću posjedi Nove Kurije, tj. Novih Dvora pripadali su obitelji Zrinski te su ucrtani na zemljopisnoj karti Giovanija Giuseppea Spallea iz 1670. godine pod nazivom *Neuhoff*, kao i na karti Hrvatske dvorskog inženjera Martina Stiera na kojem je naznačena kao utvrda na rijeci Muri. Ostaci posjeda još uvijek postoje. Opis iz 1720. godine govori da je kaštel bio od temelja zidan. Na gornjem katu ima 6 spavaonica, dvije sobe i kuhinju s dvostrukom nadstrešnicom. Stropovi su drveni, nema boltanih stropova. U donjem su katu spremišta i boltani podrumi te ostale potrebne prostorije. Vidi se da su zidane bolte važne za stabilnost objekta. Zbog boravka Zrinskih u Hlapičini je 14. stanica na putovima Zrinskih s ostavštinom ivanovaca.[17]

13 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 26.
14 | Isto, str. 27.
15 | Isto, str. 27.
16 | Župna Spomenica, str. 1.
17 | http://zrinskiroute.eu/ruta/hlapicina/

PRVI SPOMEN ŽUPE

Povijest Svetoga Martina na Muri započinje već u prapovijesno doba kada nalazimo najstarije arheološke dokaze naseljavanja Kelta i panonskih Ilira u brežuljkastom dijelu Općine, točnije u naselju Gradiščak. Sami su hidronimi, nazivi rijeka Mure i Drave koje omeđuju Međimurje keltskog porijekla, kao i ime kasnijeg rimskog grada Halicanuma osnovanog u 1. st. poslije Krista. Upravo se u Svetome Martinu na Muri nalazio najvažniji antički lokalitet u Međimurju-rimski grad Halicanum.[18]

Hrvati su narod koji je doselio u područje današnje Hrvatske tijekom *sedmog stoljeća*. U dodiru s kršćanskim starosjediocima polako prihvaćaju *kršćanstvo*. Ulogu u pokrštavanju imali su *bizantski* i *franački* misionari te *benediktinci* koji donose zapadne kulturne utjecaje.

Prve dodire sa *Svetom Stolicom* imali su već 641. godine, kad su primili papina izaslanika *opata Martina* koji je došao od njih otkupiti kršćansko roblje i kosti mučenika. O *pokrštenju Hrvata* nema puno podataka, ali se zna da je ono teklo mirno i slobodno između 7. i početka 9. stoljeća. Bizantski car *Konstantin Porfirogenet* (913.-959.) u svom djelu "O upravljanju carstvom" bilježi kako je bizantinski car *Heraklije* (610.-641.), za čijeg su vladanja Hrvati zaposjeli krajeve između Drave i Jadranskoga mora, "poslao i doveo iz Rima svećenike, od kojih je učinio nadbiskupa, biskupa, svećenike i đakone, i pokrstio Hrvate". Povijesni izvori spominju i *pokrštavanje narodnih vođa* knezova: (*Porge, Porina, Vojnomira, Višeslava, Borne*) u *Ninu, Ljudevita Posavskoga* i ostalih.

U 9. stoljeću *Hrvati* su već uključeni u veliku europsku kršćansku zajednicu. Njihovi vladari *Mislav* (oko 839.), *Trpimir* (852.) i drugi grade crkve i podižu samostane. Već godine 879. hrvatski vladar *Branimir*, koji je stolovao u Ninu, pisao je papi *Ivanu VIII.* te mu obećava vjernost i poslušnost. *Papa* Ivan VIII. odgovara pismom od 7. lipnja 879. i kaže da je slavio misu na grobu sv. Petra i tom prilikom zazvao Božji blagoslov na Branimirovu zemlju i njegov narod. Također je sačuvano dragocjeno dopisivanje između pape *Ivana X.* (914-928.) i hrvatskog vladara *Tomislava* povodom prve splitske *sinode* (925.) u kojem se po prvi put u međunarodnim dokumentima nalazi spomen jednog hrvatskog kralja. Hrvatskog kralja *Zvonimira* krunio je *Gebizon, legat* pape *Grgura VII.,* godine 1075. U to vrijeme raskola između Zapadne i Istočne Crkve, Zvonimir također obećava papi vjernost i obvezuje se da će u svom kraljevstvu provoditi crkvenu reformu, štititi udovice i brinuti se za pravednost "da jaki ne potlače slaboga". U doba hrvatskog kraljevstva s narodnim vladarima među Hrvatima su djelovali *benediktinci*, koji su ostavili neizbrisiv pečat na području crkvenoga, kulturnoga, a i državnoga života toga doba.[19]

JEDNA OD NAJSTARIJIH ŽUPA

Župa svetog Martina biskupa spada među najstarije župe u ovom kraju. Prema nekim autorima spominje se 1068. godine, Nedelišće 1001., a Sv. Mihael (danas Sv. Nikola) u Čakovcu još je starija župa.[20]

18 | http://svetimartin.hr/povijest/
19 | https://hr.wikipedia.org/wiki/Katoli%C4%8Danstvo_u_Hrvata
20 | Tkalčić, Godišnjak društva za povijesnicu zagrebačke nadbiskupije, god. 14/2010., str. 517.

U arhivu prvostolnoga Kaptola zagrebačkoga čuva se rukopis, koji je najstariji izvor za povijest katoličke crkve u Međimurju. Ovaj naime rukopis sadrži statute zagrebačkoga Kaptola, koji su bili proglašeni 9. kolovoza 1334. godine. Među ostalim važnim stvarima nalazi se i najstariji popis župa Zagrebačke biskupije. U tom popisu jasno se spominju tri župe: Štrigovo, Subotica i Prelog. Osim njih još se spominje osam župa u Međimurju, ali spominju se samo imena župne crkve, ali ne i imena dotičnih mjesta gdje se nalaze ove župne crkve. Naravno, župe su osnovane prije, ali ovo je prvi pisani trag.[21] Rudolf Horvat navodi u svojoj knjizi „Povijest Međimurja“ da je uspio odgonetnuti barem šest sjedišta, odnosno župa iz tog popisa. U tom popisu se spominju četiri župne crkve sv. Martina i nema napisanog mjesta ni za jednu.

Vjerojatno je, da je i naša Župa sv. Martina biskupa bila na popisu župa iz 1334. godine. Ne treba nas smetati činjenica da je župa u Pomorju osnovana 1668. godine. Možda je 1668. godine samo obnovljena stara župa Sv. Martina. Smatramo dakle da je u Pomorju postojala župa sv. Martina već od 1334. godine., pa da je kasnije prestala postojati i da je opet bila obnovljena 1668. godine. Dokaz za to je i spominjanje župnika Ilije u popisu župa iz 1501. godine gdje se navodi župnik Ilija, kao župnik sv. Martina gornjega.[22]

Najvrjedniji očuvani spomenik do danas je gotičko-barokizirana župna crkva sv. Martina biskupa. Na ovom je povijesnom lokalitetu najprije izgrađena drvena župna crkva, da bi se polovicom 15. st. sagradilo kamenu crkvu u stilu kasne gotike. Dokaz za to su i godine u svetištu 1467. i 1468. godina s arapskim brojkama i predstavljaju najstariji spomenik te vrste u sjevernoj Hrvatskoj.

21 | Horvat, Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub“; Zagreb, 1944., str. 32.
22 | Isto, str. 34.

ŽUPA SVETOG MARTINA BISKUPA 1600. - 1800. GODINE

U Međimurju se bio raširio protestantizam, ali je Hrvatski sabor 27. listopada 1609. godine odredio da se priznaje samo katolička vjera i 13. travnja 1613. godine Juraj Zrinski se odrekao protestantizma, a za to je bio zaslužan Ivan Bakić, prior pavlinskoga samostana u Sv. Heleni kod Čakovca. Juraj se u samostanskoj crkvi javno odrekao Luterove vjere i svečanim je činom pristupio Katoličkoj Crkvi.[23]

Kako je stajala katolička vjera u Međimurju najbolje se vidi iz zapisnika kanonske vizitacije 1622. – 1649. godine U Pomorju je učitelj Nikola Bruchcak protestantske vjere i oslabio je katoličku vjeru. Kanonska vizitacija 1649. godine ističe da su žitelji Pomorja većinom krivovjerci; oni pak, koji ostadoše katolici, ponajviše su nemarni, lieni i nestalni ljudi.[24]

Kanonska vizitacija 1660. godine navodi da je župna crkva sv. Martina u Pomorju bila zidana, ali blizu tornja već ruševna. Krov je na sjevernoj strani propuštao kišu. Svetište zatvara zidani svod, dok je ruševan drveni strop nad ostalim dijelom crkve. Dobar je toranj u kojemu vise dva zvona. U crkvi su samo dva oltara. Župnik Stjepan Vuković ubire ove dohodke od štolarine: prigodom krštenja djeteta dobiva 4 denara i 1 hljeb od roditelja, a po 1 denar od svakoga kuma. Za ozove se plaća 4 denara, za vjenčanje 12, za „vpelavanje rodilje“ 1, za sprovod prema nagodbi, za uskrsnu ispovijed 1 denar. Kad o Božiću obilazi „s križecom“ dobiva u svakoj kući 1 hljeb, 1 svinjsku nogu i 1 povesmo lana. Orguljaša nema, premda postoji školska zgrada. Većinu žitelja na području župe čine katolici, ali ima nešto luterana. Među katolicima se nalazi mnogo dvoženaca.[25]

Zagrebački kanonik Ivan Zubić vizitirao je župu Sveti Martin na Muri 13. svibnja 1688. godine. Navodi se tada župna crkva sv. Martina u trgovištu Pomorju na rijeci Muri. Sva je crkva od temelja zidana, a pokrita je hrastovim daščicama. Uz glavni oltar sv. Martina postoji pobočni oltar Blažene Djevice Marije. Nad svetištem je svod, a nad crkvenom lađom drveni strop koji je zeleni. Čitava je crkva potaracana opekama, koje su veoma oštećene. Poput crkve i sakristije zidan je i toranj, u kojemu se nalaze dva zvona. Oko crkve postoji župno groblje, ali je slabo ograđeno.

1688. godine u Pomorju nije bilo župnika te kanonik arhiđakon nije mogao opisati i ostale prilike koje su tada bile prisutne. Na području župe postoji kapela sv. Margarete u selu Hrastički Vrh. U toj se kapeli služi sv. misa na Margaretinje, pa na Uskrsni utorak i druge nedjelje iza Uskrsa.[26]

U Pomorje (danas Sveti Martin na Muri) je 21. srpnja 1693. godine došao zagrebački kanonik Nikola grof Nadaždi, koji je obavio kanonski pregled župne crkve sv. Martina. On izvješćuje, da je drvena propovjedaonica smještena na sjevernoj strani, a drveni je kor nad glavnim vratima sa zapadne strane. U crkvi nema ni krstionice ni ispovjedaonice. Župnik je bio Matija Sever, ali nije baš puno mario za crkvu. Ima 33 godine, pa je iza završene filozofije učio 2 godine moralno bogoslovlje. Za svećenika je zaređen 1686., godine, a u Pomorje je došao 1687. godine. Župni dvor je novi, ali malo vrijedi. Nedaleko od župne crkve nalazi se drvena kuća, koja služi orguljašu kao stan.[27]

23 | Horvat, Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub“; Zagreb, 1944., str. 66.
24 | Isto, str. 72.
25 | Isto, str. 84.
26 | Isto, str. 152.
27 | Isto, str. 159.

Zagrebački kanonik Ivan Leskovar kada je 1698. godine obavljao vizitaciju piše da na području župe Sveti Martin na Muri (u Pomorju) ima 1248 stanovnika.[28] Nadalje piše da je župna crkva zidana, ali ima pukotina osobito u svetištu. Krov je pokriven hrastovim daščicama. Crkva je potaracana ciglom, a ima jednu grobnicu pod korom i dvije u svetištu. Osim glavnog oltara sv. Martina postoji pobočni oltar Blažene Djevice Marije, a priređuje se i treći oltar, nad kojim je slika sv. Antuna Padovanskog. Na ulazu u svetište postavljen je veliki drveni križ, uz njega su kipovi Žalosne Majke Božje i sv. Ivana evanđeliste. Nad svetištem je svod, a nad lađom drveni strop, ofarban zelenom i crvenom bojom. U crkvi postoje 4 klupe. Nad glavnim ulazom sagrađen je zidani toranj, u kojemu vise dva zvona. Postoji i malen toranj. Crkva nije posvećena nakon što je neko vrijeme služila protestantima. Oko crkve postoji groblje, koje je loše ograđeno, radi čega ovamo dolaze životinje na pašu. Župni dvor je dosta dobar; u prizemlju je načinjen o drveta, a u prvom katu od pletera. Župom upravlja Matija Sever, koji ima 40 godina. On se popravio, te nitko ne prigovara protiv njegova života. Sav je narod katoličke vjere osim Jurja Fenšeka, koji je luteran. Među župljanima nema javnih grešnika, a svi se odrasli ispovijedaju za Uskrs. Na brijegu u Kapelščaku postoji drvena i podzidana kapela sv. Margarete, u koju može stati 50 osoba.[29]

Kanonik Ivan Mužinić je 13. svibnja 1716. u Svetom Martinu na Muri (Pomorje) obavio kanonsku vizitaciju. Tom je prigodom ustanovio da župna crkva sv. Martina posjeduje 2 vinograda, od koji se jedan zove Šimica, a drugi Dobiša. Crkva ima na brežuljku Gradiščaku gradilište, na kojemu se smjestio neki „inkvilin" (hižar), koji župnoj crkvi godišnje plaća 1 forint i 5 groši. Župna crkva posjeduje i neku krčevinu, od koje dobiva 15 groši godišnjeg prihoda. Od 1713. godine župom upravlja Juraj Lončarić, koji ima 35 godina, a za svećenika je zaređen prije pet godina. Orguljašu pripada lukno iz Buzovca i Vučkovca, ali su ova sela tako opustošena, da jedva mogu dati i 1 vagan žita.[30] 1720. godine župni orguljaš je Nikola Armarić, a kanonik ga je opomenuo jer se njegova žena neće ispovijedati.[31]

Kanonik Ivan Mužinić navodi i vlasnike kuća u pojedinim naseljima. U selu **oko župne crkve** posjeduju kuće: Matija Rosić, Ivan Benković, Mihalj Škafar, Ivan Krištofić, Ivan Oletić, Mihalj Kozel, Andrija Fimbert, udova Čanjek, Ivan Skavničar, Mihalj Vražić, Ivan Rajtar i Juraj Husinec. U **Vrhovljanu** posjeduju kuće: Ivan Babić, Martin Stepković, Ivan Salaj, Raguš Zagorec, Mihalj Vargović, Juraj Grof, Nikola Bohnec, Matija Lebović, Ivan Pleznivec, udova Vinković, Ivan Klofot, Juraj Babić i Stjepan Bohnec. U selu **Hlapičini** posjeduju kuće: Matija Kos, Nikola Gašparić, Juraj Kolman, Mihalj Petek, Ivan Palić, Šimun Mimonja, Nikola Petek, Grga Frančić, Ivan Mimonja, Juraj Gašparić, Mihalj Varga, Juraj Sršan, Juraj Kožar. Ivan Jambrešić, Juraj Kodba, Valent Sitarić i Juraj Petermanec. U selu **Marofu** posjeduju kuće: Marko Palić, Juraj Lukačić, Marko Horvat, Mihalj Mertuk, Petar Lovrinčić, Mihalj Škrinja, Ivan Kelemić, udova Peec, Ivan Kos, udova Franje Huka, Tomo Tišlarić i udova Ivana Vinicaja. U selu **Žabniku** posjeduju kuće: Mihalj Herkinjak, Juraj Babić, Jakob Bratjanščak, udova Radović, Marko Bucko, Nikola Kerhika, Stjepan Švorda, Matija Obad, Andrija Šarša i Nikola Virovec. U selu **Lapšini** posjeduju kuće: Ivan Voršić, Matija Bukovščak, Andrija Biroš, Matija Horvat, Nikola Vrahovščak, Stanislav Horvat, Blaž Tkalec, Ivan Petermanec, Andrija Poljak, Juraj Horvat, Ivan Bratjanšćak, Stjepan Petek, udova Varšić, Blaž Šumi, Mihalj Nešek i Mihalj Vinko. U Lapšini je vlasteliknski kaštel s marofom. U selu **Česancu** posjeduju kuće: Juraj Čuček, Mihalj Horvat, N.Bohnec, Martin Apec i Juraj Horvat. Na **brežuljku Kapelščaku** nalazi se 17 kuća, na **Kračinovcu** 12,

28 | Horvat, Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub"; Zagreb, 1944., str. 171.
29 | Isto, str. 174.
30 | Isto, str. 190.
31 | Isto, str. 195.

na **Cerju** 7, na **Gerkavcu** 7, na **Gradiščaku** 5, a na **Jurjevčaku** 16. Sav je narod na području ove župe katoličke vjere osim orguljaševe supruge. Svi se župljani o Uskrsu ispovijedaju, a među njima nema javnih grešnika i smutljivaca.[32]

Po nalogu zagrebačkoga biskupa Juraj Branjuga došao je na proljeće 1747. godine u Međimurje kanonik Vuk Kukuljević, da kao bekšinski arhiđakon obavi kanonsku vizitaciju.[33] Navodi da zidana župna crkva sv. Martina u Pomorju ima svod samo nad svetištem, dok je nad lađom drveni strop. Na koru nema još orgulja. Crkva je posvećena, a ima 3 oltara. U zidanom se tornju nalaze 2 zvona. Sa strane evanđelja postoji zidana sakristija. Župnik je Martin Horvat i ima 55 godina, a župom upravlja 28 godina. Orguljaš je Franjo Medošić.[34]

Zagrebački kanonik Stjepan Kološvari vizitirao je 10. studenog 1793. godine župu Pomorje (na rijeci Muri). Piše da je župna crkva sv. Martina zidana i crijepom pokrita, a dosta prostrana. Veliki se drveni i dobro ofarbani oltar nalazi u svetištu, dok su u crkvenoj lađi posve novi i lijepo izrađeni pobočni oltari (Imena Isusova i Blažene Djevice Marije). Pred velikim oltarom postoji grobnica, ali se u njoj više nitko ne pokapa. Sjeverno od svetišta postoji zidana i nadsvođena sakristija, u kojoj se čuvaju 3 srebrna i pozlaćena kaleža, te pokaznica sa česticom svetog križa. Nad pročeljem je toranj, u kojemu vise tri zvona. Dobro ograđeno groblje nalazi se izvan sela. Župna crkva posjeduje 4 rali oranice preko rijeke Mure, a na brežuljku Gradiščaku vinograd na 50 kopača, te zidani podrum i kuću za vincilira. Oranice obrađuju seljaci „iz polovine“, dok se vinograd obrađuje samostalno u korist crkve.

Župom u Pomorju od 1790. godine upravlja župnik Ladislav Bukovec. Od 5. kolovoza 1793. godine župniku u duhovnoj pastvi pomaže kapelan Andrija Šoštarić, koji ima 33 godine. Orguljašku službu od 4. veljače 1785. godine vrši Andrija Kovač, koji ima 30 godina, a rodom je iz Donje Dubrave. On dobro pjeva i vješto svira orgulje, ali ne podučuje djecu, jer još ne postoji škola. Sav narod je katoličke vjere osim vlastelinskoga geometra, koji je luteran. Na području ove župe postoji kapela sv. Margarete na brežuljku Kapelščaku. U toj zidanoj i crijepom pokritoj kapeli nalaze se pobočni oltari sv. Nikole i sv. Barbare, te glavni oltar sv. Margarete.[35]

32 | Horvat, Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub“; Zagreb, 1944., str. 190.-191.
33 | Isto, str. 201.
34 | Isto, str. 203.
35 | Isto, str. 238.

ŽUPA SVETOG MARTINA BISKUPA 1800. - 1920. GODINE

Župa je 1802. godine brojila 1906 stanovnika. Od toga je stanovalo u Svetom Martinu 235, 283 u Novoj Kuriji (Novi Dvori), 171 u Marofu, 155 u Žabniku, 104 u Vrhovljanu, 102 u Brezovcu, 128 u Lapšini, 34 u Čestjancu, 30 u Bukovju, a 664 na okolnim brežuljcima. Selo Sveti Martin je god. 1802. imalo 44 kuće, Nova Kurija 56, Marof 37, Žabnik 33, Vrhovljan 25, Brezovec 22, Lapšina 32, Čestjanec 14, a Bukovje 6 kuća, dok je 114 kuća bilo po okolnim brežuljcima. Župnik Matija Kosednari je uživao 18 rali oranice i livadu od 8 kosaca, što je u poreznom smislu činilo jednu cijelu sesiju; povrh toga imao je vinograd na 18 kopača, a na brežuljku u Kapelščaku malu šumu. Sav je godišnji prihod župnikov od zemlje, lukna i štolarine iznosio 245 forinti i 46 krajcara. Povrh toga je godišnje dobivao 37 forinta i 36 krajcara od vjerozakonske zaklade.[36]

Pomorje kao selo 1857. godine je brojilo 239 stanovnika, koji su stanovali u 37 kuća. Po vjeri su bili rimokatolici, a po narodnosti 225 Hrvata, 8 Nijemaca i 6 Mađara. U selu postoji Župa sv. Martina i pučka škola, u kojoj jedan učitelj podučuje 65 dječaka i 46 djevojčica.[37]

Međimurje gotovo etnički čisti hrvatski kraj, stoljećima unatrag je na meti mađarskih ekspanzionista, do kraja 18. stoljeća bilo je u pravilu sastavni dio Kraljevine Hrvatske. No, prateći tadašnje feudalne i administrativne podjele, završava u mađarskoj županiji *Zala*. Godine 1848. *ban Josip Jelačić* je Međimurje ponovno oružjem vratio Hrvatskoj.

Nakon 1860. godine Mađari zahtijevaju da se Međimurje dodijeli Mađarskoj. To im je uspjelo, jer je 12.1.1861. Međimurje bilo otrgnuto od Hrvatske i pripojeno Mađarskoj. Biskup J.J. Strossmayer osobno je putovao u Beč da pred carem isposluje pravo Hrvatske na Međimurje, ali u tomu nije uspio. Od 12.11.1861. do 12.11.1865. u Hrvatskoj se nije sastajao Sabor. Na prvoj zajedničkoj sjednici Sabora 21.04.1866. raspravljalo se o Međimurju, ali do promjene nije došlo. Hrvatsko-ugarska nagodba 24.9.1868. potvrdila je postojeće stanje, tako da je Međimurje do 1918. g., dakle punih 58 godina, pripadalo Mađarskoj.[38]

U tom razdoblju Mađari su upotrebljavali sva sredstva da bi pomađarili hrvatski narod u Međimurju. Mađarski jezik bio je proglašen službenim jezikom u svim uredima u Međimurju i u školama. U Međimurju su postojale konfesionalne škole u kojima je službeni jezik bio hrvatski, a u njima su župnici bili školski nadzornici. Međutim, u kasnije utemeljenim osnovnim školama, nadzornici su bili općinski bilježnici ili „naotariuši“. Mađarska je vlada odredila da se u te općinske škole uvede mađarski jezik. Kako su konfesionalne škole bile zapreka mađarizaciji, nastojale su vlasti konfesionalne škole pretvoriti u državne škole. Kada bi neka škola bila podržavljena, odmah se u nju uvodio mađarski kao nastavni jezik.[39]

Da bi Međimurce što više udaljili od Hrvatske, Mađari su Međimurce nastojali uvjeriti da su poseban međimurski narod sa svojim jezikom. U toj namjeri izbacivale su se iz međimurskog kajkavskog jezika hrvatske riječi i mijenjale mađarskim riječima. Na takvoj iskvarenoj međimurskoj kajkavštini Mađari su objelodanili novine „Murakoz“ i neke crkvene molitvenike. U tim teškim trenucima Međimurci su jedinu utjehu, obranu i nacionalnu zaštitu našli među svojim svećenicima.[40]

36 | Horvat, Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub“; Zagreb, 1944., str. 246.
37 | Isto, str. 264.
38 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 75.
39 | Isto, str. 75.
40 | Isto, str. 76.

Prilikom ulaska hrvatske vojske u Čakovec 1918. godine najviši mađarski civilni dužnosnik u Međimurju, *kotarski* načelnik pl. Gyömörey, predao je vlast u ruke potpukovnika Perka, ali uz oštar prosvjed. U prosvjedu je izjavio da je provala hrvatske vojske u Međimurje nezakonita. Gyömörey je rekao Kvaterniku da ne priznaje zauzimanje Međimurja od strane hrvatske vojske jer je time surovo prekršena Konvencija o primirju koju je *Mađarska* potpisala s *Antantom*. ***Istoga dana potpukovnik Kvaternik je izdao proglas, čitan na polnoćkama, kojim se narod obavještava da Međimurje od sada pripada Hrvatskoj.*** Sljedećeg dana, na Božić 1918., stigao je iz *Budimpešte* kapetan mađarske vojske. On je u ime svoje vlade zatražio od Kvaternika objašnjenje na temelju kakvog prava je hrvatska vojska ušla u Međimurje. *26. prosinca* Kvaternik se vratio u *Zagreb*, a svu civilnu i vojnu vlast predao je potpukovniku Dragutinu Perku, prvom guverneru oslobođenog Međimurja. Ubrzo je ponovno uspostavljen normalan život. 27. prosinca dr. *Ivan Novak* je s članovima *Narodnog vijeća* za Međimurje održao sastanak s povjerenicima međimurskih naselja. Svi mađarski činovnici, koji su se isticali u *mađarizaciji*, koji nisu znali *hrvatski* ili koji su terorizirali i maltretirali narod, smjesta su bili otpušteni iz službe. Učitelji osnovnih škola koji su znali *hrvatski*, a narod nije imao ništa protiv njih, niti su se isticali u mađarizaciji, uz preporuku mjesnih odbora, ostali su u službi. Svi koji su otpušteni po hitnom su postupku, s pokretnom imovinom, utovareni na vlak i poslani u *Nagykaniszu*. Dana *9. siječnja 1919*. na trgu ispred franjevačke crkve u *Čakovcu* održana je javna opća skupština. Na toj skupštini donijeta je *Rezolucija o odcjepljenju Međimurja od mađarske države.* [41]

41 | https://hr.wikipedia.org/wiki/Osloba%C4%91anje_Me%C4%91imurja

ŽUPA SVETOG MARTINA BISKUPA 1923. - 1966. GODINE

Pavao Podgorski dolazi za župnika u Sveti Martin na Muri 1923. godine i ostaje do 1936. godine. Njegovim zalaganjem i darovima župljana bila su nabavljena nova zvona, koja su za vrijeme I. svjetskog rata bila rekvirirana. Župnik je nabavio nove orgulje, kip Srca Isusova i novu misnicu bijele boje.

Prigodom agrarne reforme otkupljen ja patronat od „Slavonije“ d.d. s glavnicom od 294 519 din uloženom u Prvu hrvatsku štedionicu Zagreb (1925). Patronat je prešao na župljane, a župa je tako postala „liberae collationis“ ili je bila dodijeljena nadbiskupu zagrebačkom na slobodno podjeljivanje.[42]

Župnik je pobolijevao i zbog toga mu je 28.10.1936. poslan kapelan Vladimir Pelin. Nakon smrti župnika i raspisanog natječaja 11. prosinca 1936. od nadbiskupa koadjutora Alojzija Stepinca bio je imenovan župnikom. Vladimir Pelin bio je župnik u Svetom Martinu na Muri 1936.–1966. godine. Trudio se i na materijalnom i duhovnom području. Bio je ponosan na svoje župljane, što je i zapisivao u Spomenici.

1938. godine zamijenjeno je kompletno krovište na crkvi. Održane su duhovne vježbe za žene i djevojke. 1941. godine održane su pučke misije povodom 13. stoljeća kršćanstva u Hrvata. Propovijedali su oci salezijanci Alojz Kovačić i Josip Tkalec. Na svečanoj procesiji sudjelovalo je 1850 duša.

No, ubrzo nakon misija, dolazi žalosno vrijeme. 7. travnja 1941.već su došli Nijemci u Sveti Martin, 9.travnja i njemački tenkovi, a 16. travnja stupaju mađarski vojnici s mađarskom zastavom kroz Sveti Martin i događa se okupacija Međimurja. 9. kolovoza 1941. saznaje se putem plakata, da je provedena aneksija Međimurja Mađarskoj. Još sredinom svibnja morale su se povući hrvatske zastave i prisilno se moraju na crkve staviti mađarske zastave. Sva su katolička društva morala za vrijeme rata prestati s radom. Od proljeća se pomiču satovi jedan sat naprijed.[43]

Iako je bilo ratno vrijeme, ljudi nisu zaboravili na Boga. Molili su Boga i tražili njegovu snagu, a župnik je služio mise, zazivao blagoslov i milost Božju.

23.2.1945. u Brezovcu Mađari strijeljaju Martina Petermanca koji je, podigavši ruke, molio da ga ne ubiju, jer mu je savjest čista, a žena i djeca su plačući zaklinjali vojnike da to ne čine.[44]

Od 1945. do 1953. godine župnik nije ništa zapisao u župnu Spomenicu, vjerojatno u strahu zbog politike. Još ako se uzme u obzir da su članovi križarskog bratstva bili ubijani nakon rata, onda je i razumljivo. Također je zanimljivo da od 1953. godine pa do svoje smrti 1966. godine opisuje u Spomenicu samo građevinske, odnosno materijalne radove koji su se izvodili. Sigurno je bilo i drugih događaja u župi, posebno duhovnih, ali komunistički režim onog vremena učinio je svoje, pa se župnik bojao pisati o drugim crkvenim aktivnostima.

Od 1953. do 1956. obnavljana je crkva iznutra, sve je ožbukano i oličeno, a 1955. godine uvedena je struja. Razglas je uveden 1962. godine.

Godine 1962. godine obnovljen je toranj na kapeli sv. Margarete u Kapelščaku.

1964. godine obnovljena je tzv. kapelanska kuća kod crkve.

42 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 83.
43 | Župna Spomenica, usp. str. 3-9.
44 | Župna Spomenica, str. 9.

Orgulje u župnoj crkvi

Uskrsni blagoslov hrane u Čestijancu 1943. godine

Prva sveta pričest 1950. godine

Kapela sv. Margarete 1962. godine

Župnik Vladimir Pelin sa zvonarom Martinom Hren i kantorom Franjom Nađ te Ivanom Petermanec koji je izradio jaslice 1958. godine

Sprovod župnika preč. Vladimira Pelina predvodio biskup Franjo Kuharić

U spomenici je župnik Vladimir Pelin napisao kratki pregled svojeg službovanja: obnova župne crkve - novo krovište, novi biber crijep, nova žbuka na cijeloj crkvi, odvodne i pokrovne cijevi, munjovod, sat na tornju, križ i jabuka na tornju obnovljeno (pozlaćeno), novi krov i biber crijep na župnom dvoru i novi dimnjaci. Na farofu je napravljena nova žbuka, potkrovne i odvodne cijevi, na štali je stavljen crijep. Napravljena je cisterna u vinogradu Gradišćak. Kraj štale je napravljena cisterna za gnojnicu i cementirano gnojište.[45]

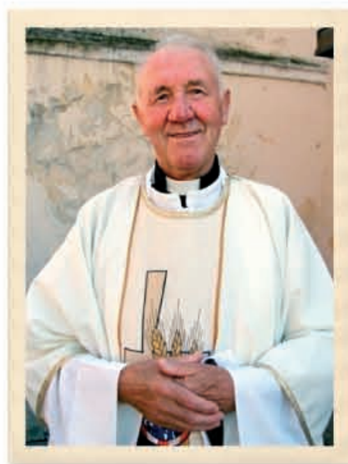
Prečasni Vladimir Pelin, župnik i dekan umro je 14. listopada 1966. godine od tumora probavnih organa. Njegov nasljednik, vlč. Blaž Tota piše da je to četvrti po redu koji je umro od tumora na ovom župnom dvoru. Pokojni župnik Vladimir Pelin bio je veoma cijenjen i obljubljen od vjernika. Bio je jednostavan, bezazlen i marljiv. Sprovod je vodio biskup Franjo Kuharić uz prisustvo 46 svećenika i mnoštvo puka.

45 | Župna Spomenica, str. 14.

ŽUPA SVETOG MARTINA BISKUPA 1966. - 2000. GODINE

Vlč. Blaž Tota rođen je 15. srpnja 1932. godine u Draškovcu. Za svećenika je ređen 5. srpnja 1959. godine u Prelogu. Tri godine bio je kapelan u Sv. Križu Začretju, a potom četiri godine župnik u Gornjem Dubovcu kod Križevaca. Sljedeće 34 godine svoj duhovni rad nastavio je kao župnik u Sv. Martinu na Muri, odnosno 18. listopada 1966. godine imenovan je župnikom u Župi Sveti Martin na Muri od kardinala Franje Šepera.[46] Bio je tu do 22. kolovoza 2000. godine. Iako već umirovljen, dobio je priznanje i od Općine za minuli rad.

Vlč. Blaž Tota
prigodom proslave zlatne mise

Uvidjevši da je rad u župskim zajednicama, koje su redovito prevelike, često neefikasan, prihvatio je suradnju u pokretu Kursiljo, kao suradnik i jedan od voditelja „Malog tečaja kršćanstva“, koji ide za obnovom i produbljivanjem vjere odraslih.
U duhovni rad s ljudima dao je cijeloga sebe, te iako je u mirovini, još uvijek je angažiran u Pokretu i drugdje. Ljubav prema prirodi rodila se u planinskim jedinicama tadašnje Jugoslavenske armije, te od tada prožima njegov život kao čovjeka i svećenika. Doživljaji u planinama su mu pomagali, i još uvijek mu pomažu, da ostane vjeran svojim idealima koje nerijetko u ljubavi prenosi na mlade generacije žedne Duha i ljubavi.[47]

Ubrzo nakon njegovog dolaska za župnika, 1968. godine u župu dolaze časne sestre redovničke Družbe Kćeri Božje ljubavi. One su se smjestile na starom farofu, a 1972. u prizemlju novog farofa. Župnik je bio zadovoljan njihovim dolaskom, jer mu je to olakšalo pastoralni rad u župi.[48]

U župi su djelovale od 1968. do 1983. godine:

s. Antonija Šoštarić - *od 1968. do 1970.*
s. Berislava Batinić - *od 1968. do 1970.*
s. Veronika Šaban - *od 1970. do 1978.*
s. Bogumila Blaži - *od 1970. do 1975.*
s. Ancila Bandić - *od 1975. do 1979.*
s. Ljiljana Abianac - *od 1978. do 1980.*
s. Veselka Grebenar - *od 1979. do 1980.*
s. Željka Barišić - *od 1980. do 1983.*
s. Laurentina Breljak - *od 1980. do 1981.*
s. Božidara Pintarić - *od 1981. do 1982.*
s. Svjetlana Rezo - *od 1982. do 1983.*

Župnik bilježi s velikom radošću i ponosom da zreliji vjernici sve više posjećuju Kursiljo, koji vodi pomoćni zagrebački biskup Mijo Škvorc. Na Malom tečaju sudjeluje sve više mladića i djevojaka, a bračni parovi sudjeluju u pastoralu „Bračnih vikenda“ koje vode isusovci. [49]

Za župnikovanja vlč. Blaža Tote bilo je više mladih misa i odlaska djevojaka u samostane, ali o tome više u poglavlju Duhovna zvanja u Župi.

46 | Župna Spomenica, str. 15.
47 | Blaž Tota, Živjeti znači diviti se, Varaždin, 2010., pogovor str. XIII.
48 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 88.
49 | Župna Spomenica, usp. str. 31.

Časna sestra s djecom ispred župne crkve 1973. godine

Prva sveta pričest 1982. godine

U Župi je prigodom dijeljenja sv. potvrde boravio 20.5.1973. nadbiskup zagrebački Franjo Kuharić.

Pučke misije bile su 1987. godine, a vodio ih je kapucin Ante Kukavica.

Stari je farof bio dotrajao te je župnik odlučio sagraditi novi župni dvor 1969. godine, ali samo kao prizemnica, a 1971. godine bio je podignut na kat.

Župnik se trudio i u održavanju, odnosno obnavljanju župne crkve i kapela.

Posebno treba istaknuti 1985. godinu kada je napravljena drenaža i injektiranje crkve protiv vlage.

U kapelu sv. Margarete 1995. godine uvedena je struja.

Izgradio je i crkvu sv. Ane u Hlapičini čiji su temelji postavljeni 20.11.1990. Zahvaljujući pomoći njemačkog Caritasa iz Königsteina i Beča koju je organizirao Stanko Cecelja, i župljanima iseljenima u Kanadu, crkva je 1993. godine bila pod krovom. Pomoćni biskup zagrebački mons. Juraj Jezerinac crkvu sv. Ane blagoslovio je 26.10. 1993. godine, a ona je još kasnije uređivana, tako da i danas još ima posla.[50]

Župljani su zajedno sa župnikom za vrijeme Domovinskog rata pomagali hrvatskim vojnicima.

Zvona su na župnoj crkvi 1990. godine elektrificirana.

Vrlo je aktivan i kvalitetan župni zbor, koji broji i nove članove 1995. godine. Župni zbor aktivno sudjeluje na svim župnim slavljima u Župi i izvan nje.

Župnik vlč. Blaž Tota, prof. Juraj Kolarić i Stanko Jelić 1996. godine izdaju knjigu pod naslovom Sveti Martin na Muri, čiji su neki dijelovi navedeni i u ovoj knjizi.

1997. godine osnovana je Varaždinska biskupija u čijem je sastavu i naša Župa sv. Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri.

U kapeli sv. Margarete u Kapelščaku 1999. godine elektrificirana su zvona.

Osim materijalnih poslova župnik posebno ističe aktivnosti Župnog Caritasa i veliki broj članova.

2000. godine izgrađena je kapelica sv. Alojzija Gonzage. Kapelicu su izgradili mještani Grkaveščaka uz pomoć raznih donatora. Blagoslovio ju je u lipnju te godine biskup mons. Marko Culej.

Veliki doprinos u duhovnoj izgradnji Župe i u pomaganju župniku dali su i kapelani.

Prvi kapelan 1977. godine bio je vlč. Marijan Mihoković, rodom iz Pitomače, koji je danas župnik u Župi Svetoga Križa u Hamiltonu u Kanadi. Službu kapelana još su vršili Dragutin Šarc, Petar Repić, Josip Vavrik i Stjepan Dukić.

Za vrijeme župnika vlč. Blaža Tote bilo je 8 mladih misa, a sedam djevojaka otišlo je u redovničke samostane časnih sestara.

50 | Župna Spomenica, usp. str. 40.

ŽUPA SVETOG MARTINA BISKUPA 2000. - 2016. GODINE

Ivan Herceg, sina Ivana i Josipe r. Fijačko, rođen je 19.10.1974. u Ptuju u Sloveniji. Nakon osnovne škole krenuo je u interdijecezansko sjemenište u Zagrebu i pohađao nadbiskupsku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti, gdje je 1993. i maturirao. Nakon mature upisuje Katolički bogoslovni fakultet i ide na zagrebačku bogosloviju sa željom da postane svećenik. Tijekom bogoslovije bio je dvije godine orguljaš u Župi sv. Klare u Novom Zagrebu. Diplomirao je 1998. godine. 27. rujna 1998. godine ređen je za đakona i odlazi na pastoralni praktikum u Župu sv. Nikole biskupa u Koprivnicu. 27. lipnja 1999. godine ređen u varaždinskoj katedrali za svećenika Varaždinske biskupije. U kolovozu 1999. godine odlazi za kapelana u Župu Vidovec kod Varaždina. Nakon vlč. Blaža Tote 22. kolovoza 2000. godine po dekretu varaždinskog biskupa mons. Marka Culeja dolazi za upravitelja Župe sv. Martina biskupa u Sv. Martin na Muri gdje danas vrši službu župnika.

Uz župne pastoralne aktivnosti župnik je član prezbiterskog vijeća Varaždinske biskupije i član zbora konzultora.

Župnik vlč. Ivan Herceg

DUHOVNA DOGAĐANJA

Novi župnik vlč. Ivan Herceg pomalo upoznaje župu, a za prvo proštenje sv. Martina biskupa dolazi biskup mons. Marko Culej koji je predvodio misno slavlje i ohrabrio novog i mladog župnika. Svakom je župniku stalo do duhovne obnove pa su tako 25.11. - 2.12.2001. godine održane pučke misije koje su vodili oci isusovci, p. Stjepan Kuzmić i p. Zvonko Vlah.

Misije su ponovo održane 15 godina kasnije, ali je u međuvremenu p. Stjepan Kuzmić umro, te je misije vodio sam p. Zvonko Vlah. Program misija 14. - 21.2.2016. godine obuhvatio je sve uzraste, od djece pa do najstarijih i bolesnih, aktivne udruge koje djeluju na području Župe, a p. Zvonko Vlah na sve njih zazivao je Božji blagoslov. Završnu svetu misu služio je varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak, a bio je nazočan i porečko- pulski biskup u miru, mons. Ivan Milovan.

Nekoliko godina prigodom Božića HKUU-a Sveti Martin s velikim angažmanom Zvonka Živčeca prije mise ponoćke na glavnom trgu podno farofskog brijega upriličila je prizor živih jaslica.

Kao što je Božić naš najradosniji blagdan, tako je Uskrs naš najveći blagdan. Korizma je vrijeme priprave za Uskrs. Za vrijeme korizme posebno je dobra pobožnost križnog puta. Od 2002. godine održava se pobožnost križnog puta po čitavoj Župi.

Mali tečaj kršćanstva nastavio je organizirati i novi župnik. Tako je za vrijeme župnika vlč. Ivana Hercega održan prvi Kursiljo 2004. godine, a od 2008. godine redovito se održava Kursiljo za krizmanike.

Za vrijeme ljetnih praznika jedan dio mladih ide na Kursiljo na otok Krapanj, kako bi još intenzivnije produbili svoju vjeru.

Uz krizmanike važno je da duhovno napreduju i njihovi roditelji. Dva puta organiziran je Kursiljo i za roditelje.

Posljednjih nekoliko godina redovite su duhovne obnove za roditelje krizmanika i prvopričesnika, kako bi si i oni osvijestili važnost duhovnog rasta.

Svako raspelo, poklonac, kapelica, crkva poticaj je na otvorenost Božjoj milosti. Obitelj Stanka i Nadice Srpak u Gornjem Koncovčaku 2005. godine izgradila je poklonac Majke Božje - bezgrešno začeće. Poklonac je blagoslovio mons. Antun Perčić, kancelar naše biskupije. Tako se svake godine na blagdan Bezgrešnog Začeća, 8. prosinca gore služi sveta misa.

Svake je godine na Uskrsni ponedjeljak misno slavlje za sve članove Oldtimer kluba Međimurje i ostalih klubova, a od 2009. godine redovito je prisutna i udruga Prva kubura iz Višnjice.

Nekoliko godina unatrag u Ludbregu se održava biskupijski susret ministranata, a redovito na tim susretima sudjeluju i naši ministranti.

Uz naš križni put, postoji i biskupijski križni put za mlade koji se svake godine održava po jednom dijelu naše Biskupije. Prvi put 2006. godine prolazio je kroz našu Župu, a činile su ga postaje Kapelščak, Grkaveščak i Jurovčak.

Drugi put bilo je to 2016. godine. Početak je bio ujutro u župnoj crkvi. Na području naše Župe bile su 4 postaje. Angažirali su se mladi, članovi Župnog Caritasa i vatrogasci.

Svaki je čovjek pozvan svjedočiti vjeru bez obzira u kojoj životnoj dobi se nalazi. Pred mladima je uvijek puno izazova. Međutim, treba reći da se i mladi otvaraju Božjoj Riječi. Jedno od svjedočanstva je i križni put mladih naše Biskupije, ali i Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži. Na tim susretima hrvatske katoličke mladeži u Rijeci (2000.), Osijeku (2002.), Šibeniku (2004.), Puli (2006.), Varaždinu (2008.), Zadru (2010.), Sisku (2012.) i Dubrovniku (2014.) sudjelovali su i mladi iz naše Župe, nekad u većem, nekad u manjem broju.

Susret hrvatske katoličke mladeži 2008. godine održan je u Varaždinskoj biskupiji, i ne samo da su bili prisutni naši mladi, već su i obitelji s područja naše Župe primile na noćenje 150 mladih iz drugih krajeva Hrvatske.

Zazivati Božji blagoslov na sve uvijek smo pozvani, jer zazivajući Božji blagoslov, želimo da Bog bude nad svima na koje zazivamo Božji blagoslov.

2006. godine bilo je dosta nesuglasica glede otvorenja mosta na rijeci Muri u Svetom Martinu na Muri i nakon raznih prijedloga, razmišljanja u nedjelju 6. kolovoza popodne most je blagoslovio župnik vlč. Ivan Herceg, a na blagoslovu se okupilo više od 2000 ljudi i tom prigodom je odigrana prijateljska nogometna utakmica između Selekcije svećenika i DVD-a Sveti Martin na Muri.

Križni put od Marofa prema Hlapičini

Biskup varaždinski Josip Mrzljak predvodi zahvalno misno slavlje za pučke misije

Vjeroučiteljica Ljiljana Hozjan predmoli križni put

Blagoslov vozila i vozača

Udruga Prva kubura iz Višnjice

Križni put mladih Varaždinske biskupije

Susret hrvatske katoličke mladeži u Varaždinu

Blagoslov mosta na rijeci Muri

Načelnik Franjo Makovec

Mons. Josip Mrzljak s nogometnom reprezentacijom Hrvatske (slike preuzete sa stranica Nogometnog saveza Hrvatske)

Susret djece u župnoj crkvi sa sv. Nikolom

Prijateljska nogometna utakmica selekcije svećenika i NK Mure iz Hlapičine

Prijateljska nogometna utakmica selekcije svećenika i veterana NK Poleta Sveti Martin na Muri

Pozvani smo uvijek svjedočiti svoju vjeru i riječima i djelima. Na blagdan Tijelova u tijelovskoj procesiji nosi se sakramentalna prisutnost Isusa Krista. Time se želi naglasiti, da Krist treba biti dio našega života. 2007. godine napravljen je novi baldahin za tijelovsku procesiju i tako je nakon dužeg vremena ponovno svečano održana procesija u pratnji vatrogasaca koji su nosili baldahin. U tijelovskoj procesiji svake godine sudjeluje veliki broj vjernika, a prvopričesnici su odjeveni u svoje prvopričesničke haljine te bacaju cvijeće ispred „Euharistijskog Isusa".

Uz molitvu, sakramente, Božju prisutnost i radost pozvani smo svjedočiti vjeru i u odmoru, rekreaciji, sportu. Upravo to su pokazale brojne prijateljske utakmice između selekcije svećenika i raznih selekcija (NK Poleta, NK Mure, ekipa DVD-a Sv. Martin na Muri, ekipa Policije i dr.). Pokazalo se da vrijeme uz nogomet može proći bez psovke i omalovažavanja u prijateljskom ozračju, kako za vrijeme, tako i poslije utakmice.

Naša Biskupija osnovala je 2008. godine katoličku malonogometnu ligu u koju su se uključili i naši mladi.

2016. godine na području naše Župe na pripremama za Europsko nogometno prvenstvo boravila je hrvatska nogometna reprezentacija. 24. svibnja 2016. nogometaše i stručni stožer posjetio je i naš varaždinski biskup u pratnji domaćeg župnika i tajnika. Prilikom posjete biskup je svima zaželio puno uspjeha, te naglasio kako nogometaši mogu biti dobar primjer mladima, te ih potaknuo na dobrotu, jer mnogi u njima traže uzore. Izborniku Anti Čačiću i cijelom stručnom stožeru zahvalio se na otvorenosti i spremnosti za dobro. Izbornik je naglasio je da i ovaj posjet biskupa mons. Josipa Mrzljaka veliko ohrabrenje i duhovna priprema za Europsko prvenstvo u Francuskoj. Predao je biskupu poklon – dres hrvatske reprezentacije s potpisima igrača, a biskup izborniku knjigu o Varaždinu, sjedištu naše Biskupije.

Uoči blagdana Sv. Nikole svake je godine u crkvi susret djece sa sv. Nikolom. Tom prigodom sv. Nikola podijeli prigodne poklone koje donira naš Župni Caritas.

Svima je poznato kako je ova Župa dala veliki broj svećenika i redovnika.

2008. godine preč. Vladimir Hren proslavio je 25 godina svećeništva predvodeći misno slavlje na dan zaštitnika naše Župe Sv. Martina biskupa 11. studenog.

U nedjelju 12. srpnja 2009. godine održano je još jedno veliko slavlje u našoj župi. ***Vlč. Blaž Tota proslavio je svoj zlatomisnički jubilej - 50. obljetnicu svećeništva, mons. Antun Perčić 25 godina svećeništva i župnik vlč. Ivan Herceg 10 godina svećeništva.***

Zahvalno misno slavlje u župnoj crkvi predvodio je mons. Antun Perčić, kancelar Varaždinske biskupije. U trostrukom slavlju sudjelovalo je 30-tak svećenika, među kojima još jedan srebrni slavljenik, vlč. Ivan Vragović, veći broj redovnica i vjernika. Na početku slavlja zlatomisnik je nazočnima kazao da su se okupili kako bi zahvalili Bogu za duhovno zvanje trojice svećenika te molili za njihovu daljnju ustrajnost, dobrotu i ljubav u služenju i nasljedovanju Krista. Mons. Perčić, jedan od devetorice svećenika zaređenih tijekom župničke službe vlč. Tote, kazao je kako su došli Bogu zahvaliti za sve primljene milosti te se dalje nadahnjivati na svojim mladomisničkim geslima koja ukazuju na bit svećeništva, podsjetivši kako je zlatomisnikovo bilo "Bog je ljubav", župnikovo "On treba rasti, a ja da se umanjujem", a njegovo "Sve mogu u onome koji me jača".

Propovijed je uputio prof. dr. Alojzije Hoblaj, koji je propovijedao i na Perčićevoj mladoj misi. Istaknuo je kako je trostruki jubilej svećeništva prigoda da se promisli o 10, 25 i 50 godina svećeničkog života, ali i o općenitoj važnosti svećeničkog poziva.

2011. godine svečano je 25 godina svećeništva proslavio mons. Ivan Hren. Povodom tog slavlja Župu je posjetio mješoviti župni zbor Župe sv. Jeronima iz Pučišća na otoku Braču.

Uz različite i redovite duhovne obnove prije proštenja Sv. Ane u Hlapičini 2009. godine bila je karizmatska duhovna obnova koju je vodio p. Smiljan Kožul. Duhovna karizmatska obnova započela je u četvrtak i trajala je sve do nedjelje. Uz mnoštvo domaćih vjernika bilo su prisutni i vjernici iz drugih župa.

2011. godine našu domovinu posjetio je nasljednik apostola sv. Petra, papa Benedikt XVI. te su mnogi naši župljani bili na svečanoj misi u Zagrebu na hipodromu. Bio je to veliki događaj za sve katolike. Dan prije svečane svete mise bilo je klanjanje na Trgu bana Josipa Jelačića gdje se okupilo oko 50.000 mladih.

Nakon 1994. godine u našoj župi je 7. srpnja 2013. godina ponovno bila mlada misa koju je služio vlč. Kristijan Stojko.

U Hlapičini, odakle je i vlč. Kristijan Stojko, u nedjelju 24. srpnja 2016. svečano je proslavljeno proštenje Svete Ane i 750. obljetnica boravka viteškog reda ivanovaca u Hlapičini. Samome slavlju prethodila je trodnevnica, a drugi je dan bila i promocija Monografije o Hlapičini, autorice Blaženke Filipan Žignić. Svečano misno slavlje predvodio je mons. Ivan Milovan, porečko - pulski biskup u miru u zajedništvu s domaćim župnikom i vlč. Josipom Horvatom, umirovljenim svećenikom.

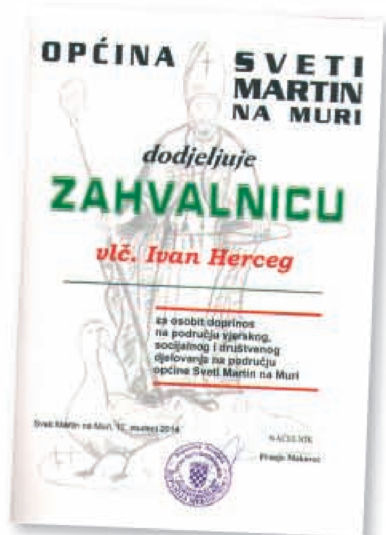
Uz brojne vjernike bili su prisutni i „Ivanečki vitezovi" iz Ivanca. Ivanečki vitezovi dobrovoljna su udruga osnovana 2009.g. i okupljaju ljude sa sličnim sklonostima, kao dijela kulturne baštine, prije svega s područja grada Ivanca, Varaždinske županije i Republike Hrvatske, a radi ostvarivanja zajedničkih interesa u skladu s općim interesima društva te radi obavljanja određenih društvenih i kulturnih djelatnosti. U svojem sastavu imaju dvije aktivne povijesne postrojbe osnovane na inicijativu Borisa Jagetić Daraboša:

1. VITEZOVI IVANOVCI
2. IVANEČKA RUDARSKA ČETA

Kao najava ovogodišnjih događanja održana je znanstvena tribina Viteški red ivanovaca u Hlapičini od 1266. godine.

Župa ima web stranicu od 2006. godine i web master je Ivica Kutnjak koji to radi besplatno.

Zahvalni na brojnim aktivnostima molimo Božju snagu i milost za još plodonosniji rad. Za osobit doprinos na području vjerskog, socijalnog i društvenog djelovanja na području Općine Sveti Martin na Muri dobio je župnik i priznanje u obliku zahvalnice.

Biskup Ivan Milovan predvodi misno slavlje

P. Smiljan Kožul

Papa Benedikt XVI na Trgu bana Josipa Jelačića u pratnji kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa

Slavljenici vlč. Blaž Tota, mons. Antun Perčić i vlč. Ivan Herceg

Mons. Ivan Hren na proslavi 25. godina svećeništva i brat Vladimir, svećenik

Mlada misa vlč. Kristijana Stojka iz Hlapičine

Ivanečki vitezovi

OTKRIVANJE I BLAGOSLOV STOPE SV. MARTNA BISKUPA

U nedjelju 9. listopada 2016. godine u Župi sv. Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri otkrivena je i blagoslovljena stopa sv. Martina biskupa povodom obilježavanja 1700. godina rođenja sv. Martina biskupa.

Sve je započelo slavljem svete mise koju je predvodio mons. Antun Perčić, kancelar naše Varaždinske biskupije, koji je rodom iz ove Župe. U propovijedi je pozvao sve da slijede primjer sv. Martina biskupa djelima milosrđa i ljubavi, te naglasio kako postavljanje stope Sv. Martina biskupa upravo ima i taj cilj, da nas primjer sv. Martina dovede do Boga, odnosno dobrih djela. Pjevanje na misnom slavlju predvodio je župni zbor mladih. Među brojnim uzvanicima bila su predsjednica Kulturnog centra sv. Martin - Hrvatska Ines Sabotič, zamjenica župana Međimurske županije Sandra Herman, načelnik Općine Sveti Martin na Muri Franjo Makovec, zamjenica načelnika Petra Novinšćak, gradonačelnik Murskog Središća Dražen Srpak, načelnik Općine Kalnik, načelnik Općine Martijanec, predstavnici Bratovštine sv. Martina s otoka Šolte i drugi.

Nakon misnog slavlja upriličen je prigodan program u crkvi u kojem su nastupali župni zbor mladih, Matija Turk, vokalna skupina OŠ Sv. Martin na Muri, članovi HKUU-a Sveti Martin. Nakon prigodnog programa ispred crkve otkrivena je i blagoslovljena stopa sv. Martina biskupa.

Ideja projekta je povezivanje svetomartinske župe s mjestima i gradovima u kojima se slavi sv. Martin, čuva njegova baština i živi tradicija uz prezentaciju prigodnih kulturnih događanja.

Stopu sv. Martina biskupa u Sv. Martinu na Muri postavili su zajedno Europska mreža kulturnih centara sv. Martin i Kulturni centar sv. Martin - Hrvatska u suradnji s Općinom Sveti Martin na Muri i Župom sv. Martina biskupa u Sv. Martinu na Muri te Institutom za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba u okviru Europskoga kulturnoga itinerara *Sveti Martin iz Toursa, Europljanin, simbol dijeljenja, zajednička vrijednost*, koji je ocijenjen Kulturnim itinerarom Vijeća Europe.

Stopa sv. Martina biskupa postavljena je na krov makete crkve ispred župne crkve

Karta puteva sv. Martina biskupa

upnik pozdravlja sve prisutne

Blagoslov stope sv. Martina biskupa

Zamjenica načelnika Petra Novinščak predaje zahvalu predsjednici Kulturnog centra sveti Martin Hrvatska Ines Sabotič

MATERIJALNI RADOVI

Nisu uvijek materijalni radovi najvažniji, ali i oni su dio života jedne župne zajednice, jer župna crkva, crkva u Hlapičini, kapelice i ostali potrebni prostori (župna dvorana, Caritasova prostorija, župni ured, gospodarska zgrada...) zahtijevaju održavanje.

Puno se materijalnih sredstava u posljednjih 15 godina, a naravno i prije, uložilo u obnovu župne crkve, dovršenje crkve sv. Ane u Hlapičini, obnovu kapele sv. Margarete u Kapelščaku, kapelice Uzvišenja Svetoga Križa u Hlapičini, kao i u ostale kapelice, poklonce i raspela, u župnu klet u Gradiščaku, obnovu vinograda. Dio tih sredstava izdvojen je iz župne blagajne, Ministarstva kulture ili pojedinačnih donacija. Svima od srca hvala na poticajima i svakoj pomoći, posebno hvala donatorima koji su uvijek spremni pomoći. Teško je ovdje sve nabrojiti, ali vrijedi istaknuti, sada već pokojnog, Mihalja Novinščaka koji je uvijek bio spreman pomoći na svim područjima, a to su spremna sada i njegova djeca.

Mihalj Novinščak...

... prima zahvalnicu

ŽUPNA HODOČAŠĆA

Milost Božja djeluje onda kada čovjek otvori svoje srce Božjem srcu. Postoje mjesta gdje možda lakše otvaramo svoje srce, to su razna svetišta, crkve i slično. Redovito hodočastimo u Ludbreg, Mariju Bistricu, Trsat. Uz ova, rekli bismo redovita hodočašća, bili smo i u mnogim drugim svetištima i mjestima.

Tako smo hodočastili dva puta u Lourdes u Francusku, 2003. i 2012. godine. Bili smo 2004. godine u Rimu, a i dva puta za vrijeme župnika vlč. Blaža Tote.

U godini smrti pape Ivana Pavla II. bili smo u njegovoj rodnoj Poljskoj. Proputovali smo Češku, Austriju, bili u Košicama (Slovačka), Fatimi (Portugal), Banja Luci, Sarajevu, Mađarskoj, Francuskoj, Crnoj Gori, Međugorju, Sinju, Splitu, Vukovaru, Đakovu, Osijeku, Zagrebu, u Pleterje i Brezju (Slovenija), i u Turskoj - putovima sv. Pavla.

Vrhunac svih hodočašća posjet je Svetoj Zemlji, tlu kojim je Isus hodao. 2011. godine hodočastili smo u Izrael i posjetili većinu mjesta na kojima je boravio naš Spasitelj i Bog, Isus Krist. To su bili nezaboravni dani za mene osobno, kao i za ostale vjernike. Biti na mjestu gdje se Isus rodio, gdje je ustanovio svetu misu, gdje je za nas bio pribijen na križ, daje neizrecivu duhovnu snagu.

Biciklisti na Mariji Bistrici

Izlet u Tursku - kod kipa Majke Božje u Efezu
ispod brda Marijina Usnuća

Rijeka Jordan – mjesto Isusovog krštenja

Vožnja po Genezaretskom jezeru - Izrael

Košice - Slovačka, mjesto mučeništva
sv. Marka Križevčanin

Dubrovnik - stara jezgra, slobodno vrijeme

ŽUPNICI ŽUPE SVETOG MARTINA BISKUPA [51]

1. ELIAS {ILIJA} ✠ 1501.
2. STEPHANUS IVKOVICH {STJEPAN ISKOVIĆ} ✠ 1650.
3. MATIJA SEVER ✠ 1687. ~ 1701.
4. JURAJ LONČARIĆ ✠ 1713. ~ 1727.
5. LOVRO {MARTIN HORVAT} ✠ 1727. ~ 1760.
6. PETAR BERKE ✠ 1767. ~ 1769.
7. IGNACIJE RUSEK ✠ 1769. ~ 1781.
8. EUSTAHIJE BOGDAN ✠ 1781. - 1790.
9. LADISLAV BUKOVAC ✠ 1790. ~ 1802.
   KAPELAN: ANDRIJA ŠOŠTARIĆ
10. MATIJA KOSENDARI ✠ 1802. ~ 1827.
11. JOSIP HORVAT ✠ 1827. ~ 1842.
12. MARTIN KOTER ✠ 1842. ~ 1864.
13. FRANJO KEČKEŠ ✠ 1864. ~ 1897.
14. JURAJ MOLNAR ✠ 1897. ~ 1923.
15. PAVAO PODGORSKI ✠ 1923. ~ 1936.
16. VLADIMIR PELIN ✠ 1936. ~ 1966.
17. BLAŽ TOTA ✠ 1966. ~ 2000.
    KAPELANI: MARIJAN MIHOKOVIĆ, DRAGUTIN ŠARC, PETAR REPIĆ, JOSIP VAVRIK I STJEPAN DUKIĆ
18. IVAN HERCEG ✠ 2000. ~

51 | Juraj Kolarić, Blaž Tota, Stanko Jelić, Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996., str. 109.

CRKVA I ŠKOLSTVO

Katolička Crkva i školstvo u povijesti svijeta, osobito povijesti zapadne civilizacije, neodvojivo su povezani. Još od srednjeg vijeka Crkva je igrala ili vodeću ili bar jednu od vodećih uloga u obrazovanju, kao što su i vodeće uloge u Crkvi obnašali visoko obrazovani ljudi. Zaslugom Crkve u srednjem su vijeku u samostanima prepisivanjem očuvani tekstovi nastali u antici, temelji obrazovanja u razdoblju humanizma i renesanse, pa time i temelji današnje civilizacije. Sve do nastanka državnih škola Crkva je davala jedinu priliku za obrazovanje siromašnijih slojeva, onih koji si nisu mogli priuštiti privatne učitelje. Knjige koje je izdavala Crkva, od teoloških i znanstvenih rasprava te gramatičkih priručnika do zbirki pobožnih tekstova, pjesmarica i „abecevica" (početnica), osnova su kako obrazovanja širokih narodnih slojeva, tako i književnosti i kulture mnogih naroda.

Doba 18. i 19. stoljeća doba je porasta svijesti o nužnosti obrazovanja i intenzivnih reformi školstva, a budući da su sveučilišta i gimnazije u Hrvatskoj i Ugarskoj uglavnom u rukama isusovaca, za razumijevanje povijesti školstva u Hrvatskoj nužno je pozabaviti se i odnosom Crkve i školstva.

Brojni crkveni dokumenti, kao što su zapisnici biskupskih vizitacija, izvješća o stanju župa te zapisnici samostana, kao i knjige koje preporuča Crkva i koje pišu njezini članovi, svjedočanstva su koja nam ne otkrivaju samo sliku svijeta poznatih osoba i stanja u državi, nego i života tzv. malih ljudi. Ti dokumenti i knjige svjedoče o brizi koju Crkva posvećuje obrazovanju, kako svojih pripadnika, tako i naroda općenito, svjesna da obrazovanost naroda potiče opći boljitak. Svjedoče također o mobilnosti pripadnika raznih crkvenih redova, o kretanju naroda i ideja unutar Habsburške Monarhije. U njima možemo pratiti i razvoj književnosti i jezika pojedinih naroda Monarhije, i to upravo u doba raznih narodnih pokreta i razvoja narodnih jezika. Prateći povijest obrazovanja za Crkvu i kroz Crkvu možemo pratiti razvoj misli značajnih povijesnih, crkvenih i javnih osoba. Uspoređujući događanja u Crkvi i školstvu u Habsburškoj Monarhiji s onima u ostatku zapadnog svijeta može se vidjeti koliko su nastojanja i ideje koje se školovanjem prenose uklopljene u opća europska kretanja, koliko su knjige kojima se služe svećenici moderne i internacionalne, u konačnici: koliko je Crkva kroz obrazovanje utjecala na oblikovanje osoba i zbivanja u povijesti Hrvatske 18. i 19. stoljeća.[52]

Tijekom povijesti katolički vjeronauk je u našim krajevima bio redoviti predmet u školama. Za vrijeme *Jugoslavije* u Hrvatskoj je vjeronauk bio službeno zabranjen u javnim školama 1952. godine i Katolički Bogoslovni fakultet u Zagrebu je bio isključen iz Sveučilišta.

Tek stvaranjem samostalne države Hrvatske katolički vjeronauk u *Republici Hrvatskoj* uveden je kao izborni predmet u osnovnoj i srednjoj školi (umjesto njega može se izabrati etika), a odvija se prema točno određenom programu odobrenom od strane *Hrvatske biskupske konferencije* i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Predaju ga diplomirani teolozi i diplomirani katehete koji su položili stručni ispit i imaju mandat *biskupa*. Katolički vjeronauk održava se i u ustanovama predškolskog *odgoja*.

Danas u Hrvatskoj ima katoličkih osnovnih i srednjih škola. U Zagrebu postoji i Hrvatsko katoličko sveučilište. **Hrvatsko katoličko sveučilište** je *sveučilište* sa sjedištem u *Zagrebu*. Ovo je prvo katoličko sveučilište u povijesti Hrvatske.

52 | http://histedu.isp.hr/katolicka-crkva-i-skolstvo/,autorica Maja Matasović

Nalazi se u prostorijama bivšeg vojnog učilišta u zagrebačkom predjelu *Črnomercu*.

Latinsko ime ovog sveučilišta je *Universitas studiorum catholica croatica*.

Dekret u kojem je odlučeno da se osnuje ovo sveučilište je **Luce vera illuminata** *("Istinskom svjetlošću obasjana")*. Objavio ga je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić 3. lipnja 2006. godine.[53]

Proradilo je akademske godine 2010./11., na dne 4. listopada 2010. godine.

POVIJEST ŠKOLSTVA U SV. MARTINU NA MURI[54]

Na početku je dobro istaknuti da je jako dobra suradnja između Osnovne škole i Župe na svim područjima gdje je to moguće.

Prvi zapisi o školstvu u Sv. Martinu na Muri vezani su uz obitelj Zrinskih, točnije jednog od najistaknutijih članova te obitelji, slavnog Nikole VII Zrinskog, hrvatskog bana, velikog borca protiv Turaka i bečkog apsolutizma. Zrinski su osim po svojoj slavnoj vojnoj prošlosti poznati i kao veliki kulturni mecene. Nikola i Petar Zrinski te Petrova žena Katarina bili su svjesni važnosti obrazovanja pa se za njihova upravljanja Međimurjem sredinom 17. st počinje službeno regulirati pitanje prosvjete i školstva. Razvoj pučkog obrazovanja može se pratiti isključivo **u crkvenim knjigama - *kanonskim vizitacijama* sve do druge polovice 18. st.**

Prve škole u Međimurju nisu imale stalnih učenika niti prostorija, ali su ipak povremeno obrazovale određen broj muške djece, osobito u pismenosti i vjeronauku. Budući da je školstvo tada bilo izričito vezano uz crkvu i župnika ta su djeca ujedno obavljala i ministrantske obaveze, a učitelji su često bili kantori ili orguljaši, pa je o njihovoj naobrazbi ovisilo hoće li biti škole u vrijeme njihove službe u pojedinim mjestima. Važnu ulogu u razvoju obrazovanja imao je prodor protestantizma koji su u početku podržavali Zrinski, pa su i u Međimurju djelovali protestantski učitelji. Upravo u tome razdoblju sredine 17. st., točnije **1640.** godine u Pomorju, kako se tada nazivao Sv. Martin na Muri, spominje se prvi učitelj **Nikola Bruckcak** koji je bio protestant. Poučavalo se na materinskom jeziku. Tiskale su se knjige namijenjene učiteljima kao priručnici za širenje protestantske vjere i opismenjivanje puka. U rijetkim selima, tj. župama gradile su se školske zgrade. To su obično bile orguljaške kuće, loše gradnje, vlažne i pokrivene slamom. Takva se kuća nalazila i u Pomorju i prema zapisima iz 1690. godine bila je *«drvena i u dva trakta, sagrađena uz crkvu»*. U njoj se podučavalo 6 dječaka koji su posluživali i pjevali u crkvi. Prelaskom Zrinskih na katoličanstvo i provođenjem tzv. katoličke obnove u 17. st. protestantizam je zabranjen. Ostalo je nekoliko enklava u Međimurju gdje su protestanti opstali, a jedno od njih bila je Lapšina, odnosno Malekocyjev dvorac u blizini Sv. Martina na Muri. To je razlog što su ovdje ovako kasno još podučavali protestanski učitelji.

Do sredine 18. st. nemamo relevantnih informacija o školstvu u Sv. Martinu na Muri. Tek se 1747. godine prema kanonskoj vizitaciji spominje učitelj Franjo Medošić koji je vodio *«trivijalnu»* školu u Pomorju. Za njega povijesni izvori kažu da je bio *«domaći sin, katolik, dobra vladanja, dužnost je obavljao na zadovoljstvo župnika i naroda»*. Govorimo o razdoblju Marije Terezije i Josipa II, prosvijećenih apsolutista koji su pokušavali izgraditi jedinstven školski sustav u Habsburškoj Monarhiji. Naredbama se određuje ustrojstvo tzv. trivijalnih ili pučkih škola. U svakom mjestu gdje je bila župna crkva osnovala se škola.

53 | https://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatsko_katoli%C4%8Dko_sveu%C4%8Dili%C5%A1te_u_Zagrebu
54 | Preuzeto od: Petra Novinščak, prof. povijesti i dipl. arheolog - Povijest školstva u Sv. Martinu na Muri

Za nju je trebalo osigurati jednu do dvije učionice i stan za učitelje. Dužnost je općine bila uz pripomoć gospode, osnovati, urediti i uzdržavati školu. Polazak je bio obvezan za djecu od 7. do 12. godine starosti. Uz vjeronauk učio se tzv. *trivij*: čitanje, pisanje i računstvo. Siromaštvo i nerazvijenost sela, težak život kmetova činilo je seosko stanovništvo nezainteresirano za školovanje djece. Samo je 6 naselja u Međimurju, između njih i Pomorje, imalo školu krajem 18. st. Iako je školstvo odlukom cara Josipa II. bilo odvojeno od Crkve, u ruralnim sredinama crkvene su institucije još dugo imale snažan utjecaj na izbor učitelja, organizaciju i nadzor rada škole.

Tek se početkom 19. st. javlja organiziranije podučavanje dječaka, a potom i djevojčica, isprva u Čakovcu, a kasnije i u većim međimurskim naseljima. U prvih 40 godina 19. st. znamo imena nekoliko učitelja koji su ovdje podučavali, a 1841. godine Sv. Martin na Muri dobiva matičnu školu, te posebnu školu u Novim Dvorima (Hlapičina). Problem nedolaženja učenika i dalje je velik budući da je većina djece radila na poljoprivrednim dobrima ili kao pastiri svinja i goveda. Tijekom 19. st. bilo je godina kada škola nije radila zbog nedolaska djece. Učitelji nisu dobivali redovitu plaću, već su plaćeni od stanovništva. U jednom zapisu stoji: *»Nekretnine učitelj nema, nego živi od starinskih dodataka. Svaka mu kuća za vrijeme križeca plaća jednu polturu (po pol denara), u žitu ukupno dobivao bi 14 mjera kad bi svi dali, a što ne biva.»* Znamo da je 1864. godine školu polazilo 80 učenika te da su bili *«marljivi, no ljeti je zbog nedostatka zajedničkih pastira, a naročito u vrijeme velikih seoskih radova polazak mlitaviji, te ih ima samo 30-40 na broj»*.

Razdoblje je to intenzivne mađarizacije, pa se uz hrvatski podučavalo i na mađarskom jeziku. Udžbenici za međimurske učitelje pisani su s namjerom asimilacije međimurskih Hrvata od dječje dobi. Povijest, geografija i drugi sadržaji isticali su i veličali «veliku Mađarsku» te se onemogućivalo čitanje knjiga pisanih hrvatskim jezikom. U tu svrhu osnovana je 1879. godine Učiteljska škola u Čakovcu kako bi obrazovala učiteljski kadar koji će vladati mađarskim jezikom i izvoditi nastavu u školama s hrvatskim stanovništvom. U to vrijeme mađarizacije zabilježen je najveći broj novih školskih zgrada, obnavljanje i proširivanje već postojećih školskih prostora. Razvoj obrazovanja u Sv. Martinu na Muri od druge polovice 19. st. pa do kraja Prvog svjetskog rata slabo nam je poznat iz povijesnih izvora.

Nakon rata u Sv. Martinu na Muri radi pučka škola s 3-4 razreda koju pohađa preko 200 učenika. Rad je bio otežan zbog prevelikog broja učenika po razrednim odjeljenjima, a i posljedice rata još su se osjećale. Školovanje je bilo četverogodišnje, a počinjalo se sa sedam godina starosti. Od upisanih učenika samo je manji broj završavao sva četiri razreda, a najčešće su završavali samo jedan razred. Najstarija sačuvana školska knjiga naše škole tzv. *Popis školskih sposobnjaka* datira iz školske godine 1919./1920. i vrijedan je dio školske arhive.

Školske godine 1929./30. osnovana je *Državna osnovna škola* koju su polazila 262 učenika. Do razdoblja Drugog svjetskog rata nastava se održavala redovito u zgradi s desne strane crkve Sv. Martina i onoj preko puta. Obje su već bile stare i trošne. 1940. godine počela se graditi nova školska zgrada uglavnom doprinosom građana, ali je završena tek 1947.godine, zbog ratnih okolnosti i mađarske okupacije Međimurja u travnju 1941. godine. Nastava u osnovnoj školi u Sv. Martinu na Muri, odnosno tadašnjem *Muraszentmartonu* (promjena imena uslijed mađarizacije) održavala se i dalje. Za djecu iz brežuljkastih krajeva nastava je organizirana i u starom ljetnikovcu Feštetića u Gradiščaku. Mađari su nastojali da svako dijete polazi školu kako bi čulo mađarsku riječ pa su i u manjim mjestima osnovane područne škole.

Mađarski jezik postupno se uvodio u nastavu da bi od 1943. bio jedini dopušten u školama. Radi toga su se zapošljavali učitelji iz Mađarske i Slovenije. Prema svjedočenjima polaznika nastava je bila teška, a učitelji zahtjevni i strogi. Često su kažnjavali učenike zbog nepoznavanja i nerazumijevanja mađarskog jezika. Pri kraju Drugog svjetskog rata, u travnju 1945. godine Mađari se povlače i opet se uspostavlja hrvatska uprava. Pri povlačenju mađarske vojske razrušena je škola u Sv. Martinu na Muri. Nakon oslobođenja Međimurja u travnju 1945. godine te uspostavom socijalističke vlasti, nastava je organizirana već u lipnju u vidu pripremnog tečaja za početak iduće školske godine, da se djeca priviknu opet na svoj jezik i svoje učitelje. Zajedničkim dobrovoljnim radom mještana škola je bila popravljena, namještaj uređen i sve se pripremilo za rad. Ujesen, 1. rujna 1945. započela je redovita školska nastava. Za upraviteljicu je postavljena Marija Verži kao učiteljica s najviše godina prakse. Radila su samo 4 učitelja na 400 učenika. U proljeće 1947. započela je gradnja nove škole. Nastava je u početku bila četverogodišnja, pa sedmogodišnja, a 1951. uvode se osmoljetke.

Školske godine 1954./55. osnovana je *Narodna osnovna osmogodišnja škola*, te je otvorena *Područna škola Jurovčak*, kako bi se olakšao dolazak na nastavu djeci s toga područja. Ta su djeca prije polazila u osnovne škole u Sv. Martinu na Muri i Štrigovi. Za potrebe škole adaptirana je već postojeća zgrada koju je prije izgradio Ugljenokop Ciganjščak. Prve školske godine 1954./55. upisano je 80 učenika od 1.-4. razreda.

Nastava se u PŠ Jurovčak održavala do školske godine 1975./76. kada se ukida zbog smanjenog broja djece i ruševnosti zgrade.

Nastava se u Sv. Martinu na Muri u vrijeme Jugoslavije održavala redovito, s velikim brojem učenika i u nekoliko školskih zgrada. Osim redovne nastave učenici su sudjelovali u radu brojnih grupa, izvannastavnih aktivnosti te su zajedno s učiteljima bili uključeni u kulturni život zajednice. U školi su se redovito održavala razna natjecanja, sportski dani, tjedan djece te obilježavali državni praznici. U skladu sa socijalističkim programom školstva u tadašnjoj Jugoslaviji krajem studenoga obilježavao se *Dan Republike* kada su učenici prvih razreda primani u *Savez pionira*, te u svibnju *Dan mladosti* kada su učenici sedmih razreda postajali *Omladinci (SSO)*.

1. travnja 1981. počeo je rad s predškolskom djecom tzv. «mala škola», a u početku je vode budući razrednici prvih razreda. «Mala škola» pripremala je djecu za polazak u osnovnu školu sve do šk. god. 2005./06., a od tada tu ulogu preuzima vrtić.

Zbog dotrajalosti i trošnosti starih školskih zgrada, 20. rujna 1987. godine u Martinu na Muri otvorena je nova školska zgrada, najsuvremeniji model. Svečanost je obilježena prigodnim programom i rezanjem vrpce.

Uslijed državnopravnih promjena i borbe za hrvatsku nezavisnost nastava je u nekoliko navrata u mjesecu listopadu i studenom 1991. bila prekinuta radi sigurnosti učenika.

Od hrvatskog osamostaljenja, u sklopu školskog plana i programa uz redovnu nastavu obilježavaju se brojni događaji: Dan kruha, Dan župe, priredba povodom božićnih i novogodišnjih blagdana, ekološke (uređenje školskog okoliša) i sportske aktivnosti, Majčin dan, Dan državnosti, Dan škole itd.

Učenici sudjeluju na raznim natjecanjima na školskoj, županijskoj i državnoj razini gdje postižu odlične rezultate.

2000. godine počinje s radom uzgoj na školskom vrtu te kasnije u voćnjaku gdje su posađene stare sorte jabuka. Učenici u sklopu ekološke grupe uzgajaju i brinu se o posađenim

kulturama. Svake jeseni održava se berba jabuka koje se zatim prodaju za potrebe škole. Od II. polugodišta šk. god. 2005./2006. nastava se odvija u jednoj smjeni, što je rijetkost u Međimurskoj županiji.

Na svečanoj sjednici u Zagrebu 28. travnja 2006. godine našoj je školi dodijeljena *Zelena zastava i certifikat* čime je dobila status *Međunarodne eko-škole*. Taj status dobivaju škole koje su ispunile kriterije i koje brigu za okoliš promiču kao trajnu vrijednost i način življenja. Zadaća eko-škole je odgojiti mlade generacije po pitanjima ekologije i osposobiti ih za donošenje odluka o razvitku društva u budućnosti. Svečano podizanje Zelene zastave i promocija naše eko-škole održana je na Dan škole 2. lipnja 2006. prigodnim programom i slavljem.

POVIJEST ŠKOLSTVA U HLAPIČINI [55]

Prvi pisani tragovi o školovanju malih Hlapičanaca iz 1926. su godine, kada je u Novim Dvorima otvorena **Državna osnovna škola Hlapičina**. Do te godine, djeca iz Hlapičine i Novih Dvora polazila su školu u Sv. Martinu na Muri.

"Školske prostorije u Sv. Martinu na Muri postale su pretijesne za cijelu općinu te je bila velika potreba da se otvori još jedna škola ..."

4. veljače 1926. godine otvorena je državna škola u Novim Dvorima. Svetu misu u kapeli u Hlapičini i blagoslov škole obavio je župnik Pavao Podgorski, a općinski načelnik upoznao je "sabrani narod" kako je od društva Slavonija d.d. iz Zagreba za 115.000 din kupljena školska zgrada.

Škola je 1926. i 1927. jednorazredna, a u nju dolaze djeca iz Novih Dvora, Hlapičine i Marofa. "Radi premalog broja djece (56) obuka je cjelodnevna, a obučava samo jedna učiteljica Sofija Malarić, kojoj je ujedno i povjerena i uprava škole ..."

26. lipnja 1926. održan je završni ispit, a 29. lipnja 1926. završetak škole proslavljen je sv. misom i pjesmom Tebe Boga hvalimo. Knjigom je nagrađeno 16 učenika.

Školske godine 1926./27. u cjelodnevnoj, svakodnevnoj školi, obučavalo se 57 učenika. Radila je i opetovna škola s 28 učenika, dvaput na tjedan.

Opetovna škola ili opetovnica (kasnije viša narodna škola) imala je zadatak da djeca nakon završenog 4. razreda usvoje osnovna znanja za praktičan život, a usmjeravala ih je u zanat, trgovinu ili poljoprivredu.

Uprava škole tražila jer od više oblasti da promijeni naziv škole u Novi Dvori jer se škola nalazi u Novim Dvorima, a ne u Hlapičini. Zahtjevu nije udovoljeno, "zbog većeg broja kuća u Hlapičini".

1927./28. broj djece povećao se na 83 pa Ministarstvo prosvjete udovoljava zamolbi uprave škole i proširuje školu na dvorazrednu. Škola dobiva novu učiteljicu Anu Malarić koja obućava I. godište od 43 učenika, a prijašnja učiteljica "obučava ostale učenike II., III. i IV. godišta svagdanje i 11 učenika opetovne škole".

Učiteljica Sofija Malarić bila je upraviteljica škole od njena otvaranja 1926. godine do 30. rujna 1937. godine, kad je na svoj zahtjev premještena u Nedelišće, a njeno je mjesto zauzeo učitelj Zvonimir Sabljak, muž njezine sestre Anice. Spomenuti učitelj, bio je upravitelj škole do 31. kolovoza 1940. godine kad je premješten u Mursko Središće.

55 | Preuzeto od: Mirjana Mošmondor – povijest školstva u Hlapičini

7.11.1939. promatrana je potpuna pomrčina Mjeseca. U jesen 1939. obnovljena je školska zgrada izvana i prekrivena novim crijepom. Izgrađena je i drvarnica za drva u dvorištu. Od 24.1. do 1.2. nije bilo nastave zbog jake zime i velikog snijega.

Održana su i predavanja o Stjepanu Radiću, djeca su recitirala stihove i pisala sastavke o njegovu radu. Učitelj Sabljak bio je tajnik "Dobrovoljnog Vatrogasnog društva", osnovanog 2.7.1939. godine, a s "dilektanskom" sekcijom pripremao je igrokaze za seoske priredbe. 1940. godine škola dobiva Etnografsku spomenicu u koju će "bilježiti svu građu prema knjizi dr. Antuna Radića".

Na općinskim izborima, održanim u prostorijama škole, za načelnika je izabran Špoljarić Franjo iz Hlapičine.

Od školske godine 1945./46., ponovno se redovno održava nastava. Pronađena je spomenica koja sadrži mnogo podataka o kulturnom i javnom djelovanju škole u mjestu dok je vrlo malo podataka o organizaciji nastave, broju učenika i njihovu uspjehu i drugim školskim aktivnostima.

U listopadu 1945. godine, učiteljski bračni par Banek (Zlatko i Vjekoslava), zamjenjuje učiteljice Grđan Gretu i Brozović Blanku. Omladina svojim dobrovoljnim radom uređuje unutrašnjost škole i učiteljski stan.

Djeca su u velikom zaostatku s gradivom. Od nastavnih sredstava u školi je samo računalo sa 28 kuglica.

Uz pomoć roditelja uskoro se stanje popravlja. "Nakon dva mjeseca djeca se, osobito bistrija, bude iz teškoga sna i pomalo ulaze u kolotečinu pravog školskog života".

Učitelji Banek ostaju u školi do 1949. godine. Usporedo s nastavom za učenike, održavaju i različite obrazovne tečajeve za odrasle i intenzivno rade na oživljavanju kulturnoga života u selu.

Organiziran je, tako, u zimskim mjesecima 1946.g. općeobrazovni tečaj za 35 omladinaca koji su tijekom mađarske okupacije završili školu. Otvoren je i tečaj za nepismene sa 6 polaznika. Do 1948.g. nepismenost je u selu "sasvim likvidirana".

Jednom tjedno sastaju se dvije čitalačke grupe, frontovska i omladinska, a jedanput na mjesec održavaju se predavanja za narod koje drže učitelji i veterinar iz Sv. Martina na Muri. Osnovan je i AFŽ, kazališna družina, zbor i tamburaško društvo. Održan je tjedan kulture sa bogatim programom, u sklopu kojeg je osnovana i mjesna knjižnica.

Školske godine 1951./52. zaoštrena je borba protiv klera jer, zapisao je učitelj Hajdinjak, štetno djeluje na djecu i omladinu. "Svjesni frontovci budno paze da ne bi popovi skupljali djecu ... Očistili smo frontovsku i pionirsku knjižnicu od loših štetnih knjiga koje nisu u duhu socijalističkih produktivnih odnosa samoupravljanja ... "

Od 1958. godine do danas Hlapičina je područna škola OŠ Mursko Središće.

U Hlapičini ostaju 4 niža razreda. U školi rade brojni učitelji koji su svaki na svoj način ostavili trag u sjećanjima mnogih Hlapičanaca.

Uloga škole u mjestu, a i učitelja, nije više tako velika. Ograničila se, posljednjih godina, na male školske, uvijek rado posjećene priredbe, vezane uz proslave većih blagdana.

Svečano otvaranje "nove škole" upriličeno je 28.IX.1980. godine. Škola je izgrađena sredstvima SIZ-a odgoja i osnovnog obrazovanja i sredstvima samodoprinosa mještana Hlapičine.

Prema riječima tadašnjeg direktora, Vladimira Cizara, Hlapičina je dobila "simpatičan mali objektić sa dvije učionice i pratećim prostorom u kojem je i mala priručna "kuhinjica" koja je omogućila da se otvori školska kuhinja u kojoj se opet nakon dužeg vremena djeca hrane ... Vrijednost objekta je 460 milijuna starih dinara ..."

Danas škola u Hlapičini ima tri odjeljenja i 31. učenika.

Crkva 1922. i učiteljski stan (pjevačnica) razglednica iz 23.1.1922. vlasništvo je vlč. Ivice Puškadije (župnik u Župi sv. Juraj na Bregu)

Majur grofa Feštetića - stara škola u Hlapičini

DUHOVNA ZVANJA U ŽUPI SVETOG MARTINA BISKUPA

SVEĆENICI IZ ŽUPE SVETOG MARTINA BISKUPA

MARTIN KOTTER rodio se u Pomorju (Sv. Martinu na Muri) 28. srpnja 1844. od oca Florijana i majke Ilone (Jelene) rođ. Colar, a za svećenika je zaređen u Zagrebu 24. srpnja 1870. Kapelanovao je u Selnici odakle je premješten za upravitelja župe u Vratišinec, gdje je postao župnikom 1875. položivši župničku prisegu 24. ožujka. U Vratišincu je bio župnik do 1913., kada je radi teške bolesti umirovljen. Umro je 31. kolovoza 1916. u Sv. Martinu na Muri. Matica umrlih Župe sv. Martina biskupa kao domicil spominje Jurovčak. U njoj također piše da je pokopan 2. rujna, baš kao i u Katoličkom listu (br. 36/1916, str 404.), a razlika je u tome što ovaj navodi da je to bilo na župnom groblju u Vratišincu.[56]

Svećenik Martin Kotter u župnom dvoru u Vratišincu

MIJO PERČIĆ, sin Florijana i Margarete r. Trojnar. Za svećenika je zaređen 1955. godine. Od ređenja do 1957. godine bio je župnik u Noršić Selu. 1957. godine se razbolio, pa je bio kapelan u Koprivnici, Maloj Subotici, Raskrižju, Murskom Središću i Svetom Martinu na Muri. Nakon tih službi otišao je na liječenje u Maribor i Ljubljanu. U tim je bolnicama ispovijedao bolesnike i služio svete mise koliko mu je to zdravlje dopuštalo. Umro je 1987. godine i pokopan na mjesnom groblju u Svetom Martinu na Muri. Imao je sestru, časnu sestru s. Stanku u Družbi služavke Malog Isusa.

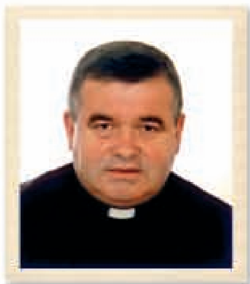
VLADIMIR HREN, sin Martina i Barbare r. Varšić. Rođen je 22.12.1957. godine u Svetom Martinu na Muri. Za đakona je zaređen 1982. godine i službovao je u Španskom. Za svećenika je zaređen 1983. godine. Kao kapelan bio je od 1983. do 1987. godine u Župi Svetog Križa u Sisku. Od 1987. do 2000. godine župnik je u Župi sv. Marije Magdalene u Selima kod Siska, od 2000. do 2014. godine u Župi sv. Antuna Padovanskoga u Sesvetskim Selima. 14. rujna 2012. godine sisački ga je biskup mons. Vlado Košić imenovao začasnim kanonikom Stolnog Kaptola Svetog Križa. Od 2014. godine župnik je u Župi sv. Luke evanđeliste u Travnome u Novom Zagrebu. Ima brata svećenika, Ivana, koji je kanonik Prvostolnoga kaptola zagrebačkoga.

56 | pripremio preč. Damir Bobovec, voditelj biskupijskog arhiva u Varaždinu

ANTUN PERČIĆ, sin Stjepana i Marije r. Nađ. Rođen je 12.4.1958. godine u Čakovcu. Za đakona je zaređen 1983. godine te đakonsku službu vrši u Župi sv. Josipa u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1984. godine. Kao kapelan bio je od 1984. do 1991. godine u Župi svetog Blaža u Zagrebu, odakle 1991. godine odlazi na postdiplomski studij Kanonskog prava u Rim gdje je i magistrirao na Papinskom sveučilištu Gregoriana.
Iz Rima 1996. godine odlazi za kapelana u Hrvatsku katoličku župu Svetoga Križa u Hamiltonu u Kanadi.

Osnutkom Varaždinske biskupije 1997. prvi varaždinski biskup, mons. Marko Culej imenuje ga kancelarom Varaždinske biskupije, gdje i danas vrši tu službu. Uz službu kancelara obnaša i druge odgovorne službe u Biskupiji. Sveti Otac Ivan Pavao II. imenovao ga je monsinjorom 2001. Osnutkom Stolnog kaptola Blažene Djevice Marije na nebo uznesene u Varaždinu 2016. godine mons. Antun Perčić je također imenovan kanonikom istoga kaptola. Vrši i druge odgovorne službe u biskupiji. Ima sestru blizanku koja je časna sestra s. Marina u Družbi sestara služavki Malog Isusa.

IVAN HREN, rođen je 21. siječnja 1960. u Sv. Martinu na Muri, u Međimurju, od roditelja Martina i Barbare rođene Varšić. Odrastao je u kršćanskoj obitelji s braćom Vladimirom i Brankom, te sestrama Vesnom i Suzanom. Obitelj je Crkvi dala još jednog svećenika, starijeg mu brata Vladimira. Za đakona je zaređen 1985. godine i službovao je u Zelini.

Za svećenika je zaređen 1986. godine. Kao kapelan bio je od 1986. do 1988. godine u Pitomači, od 1988. do 1990. godine u Sv. Nedelji, od 1990. do 1991. godine u Španskom. Od 1991. do 1993. godine bio je župnik u Maloj Gorici. Od 1993. do 2002. godine upravlja Župom sv. Kvirina u Sisku. Od 2002. do 2012. godine je ekonom Zagrebačke nadbiskupije. Na prijedlog kardinala Josipa Bozanića papa Benedikt XVI. imenovao ga je 8. ožujka 2010. „kapelanom Njegove Svetosti“ s naslovom monsinjora.

Uzoriti kardinal izdao mu je 24. srpnja 2010. dekret imenovanja za kanonika, a ustoličen je 10. kolovoza 2010.

Kardinal Josip Bozanić dekretom od 26. studenoga 2010. imenovao je mons. Hrena arhiđakonom Turopoljskog arhiđakonata. Dekretom od 18. ožujka 2014. imenovan je predsjednikom Odbora Zagrebačke nadbiskupije za obnovu katedrale. Uz navedene imao je i druge odgovorne službe.

IVAN PODGORELEC, karmelićanin, sin Ignaca i Matilde r. Jurović. Rođen je 21.4.1963. u Lapšini. Redovničke zavjete u Redu braće Blažene Djevice Marije od gore Karmela polaže u Somboru 8. rujna 1985. Za đakona je zaređen 1990. godine u zagrebačkoj katedrali, a za svećenika 23. lipnja 1991. godine. Prve godine svećeništva provodi u Zagrebu i Somboru. Godine 1994 odlazi u Graz, gdje uz pastoralni rad u Austrijskoj karmelićanskoj provinciji upisuje postdiplomski studij. 13. lipnja 2014. je doktorirao pri katedri za dogmatiku na Katoličkom teološkom fakultetu u Grazu. Doktorska disertacija posvećena je mjestu, zadaći i značenju Blažene Djevice Marije u Božjem planu spasenja u misli protestantskog teologa Karla Bartha. Nakon povratka u domovinu najprije pastoralno djeluje od 2008. do 2010. u Oštarijama, a zatim u Duhovnom centru Gospe Karmelske na Krku.

FRANJO PODGORELEC, karmelićanin, sin Ivana i Angele r. Kuzma. Rođen je 19.11.1962. godine u Lapšini. Za svećenika je zaređen 1994. Iste godine upisuje specijalizaciju iz Duhovne teologije na Papinskom teološkom fakultetu »Teresianum« u Rimu, gdje je i magistrirao 1996. godine, a potom 2000. i doktorirao. Od akademske godine 1999./2000. predaje na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu predmete iz područja Duhovnosti. Jedan je od utemeljitelja te Predstojnik »Sustavnog studija duhovnosti« koji vode karmelićani u Zagrebu (Remetama). Godinu dana (2016.) boravi u Rimu u svojstvu poglavara karmelskog samostana.

ŽELJKO VUKOVIĆ, sin Petra i Marije r. Goričanec, rođen je 19.11.1959. u Vrhovljanu. Osnovnu školu završio je u Svetom Martinu na Muri. Nakon osnovne škole završio je strukovnu školu za RTV mehaničara, te je radio 10 godina u Gornjoj Radgoni u Sloveniji. 1988. godine je upisao KBF na kojem je 1996. i diplomirao. Radio je kao vjeroučitelj u Osnovnoj školi Barilović. Bio je aktivan član u udruzi JOB i jedan od osnivača, koja posebno radi s osobama s posebnim potrebama. U Gospiću 25. ožujka 2001. zaređen je za đakona za Gospićko – senjsku biskupiju čiji je i danas član.

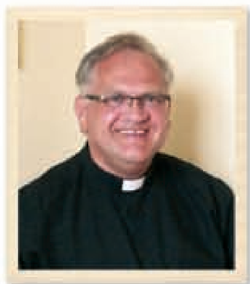
FRANJO SOBOČAN, sin Stjepana i Julijane r. Novinščak.
Rođen je 16.11.1967. godine u Čakovcu. Za đakona je zaređen 1992. godine i službovao je u Čučerju. Za svećenika je zaređen 1993. godine. Službu kapelana je od 1993. do 1995. godine vršio u Rovišću, a 1995. do 1999. godine je u Župi Krista Kralja u Zagrebu. Nakon toga je umirovljen radi bolesti. Ima brata svećenika Florijana Cvjetka koji je župnik u Bečkoj nadbiskupiji u Austriji.

KRISTIJAN STOJKO, rođen 21. veljače 1988. u Čakovcu od oca Mirka i majke Marije, rođene Srša. Sakramente kršćanske inicijacije primio je u Župi sv. Martina biskupa, u Svetom Martinu na Muri. Osnovnoškolsko obrazovanje stekao je u Područnoj školi u Hlapičini i u OŠ Mursko Središće. Srednju školu nastavlja u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu s boravkom u Međubiskupijskom sjemeništu na Šalati. Preispitivanje svećeničkog poziva nastavilo se kroz malo sjemenište, a utvrđivanje kroz život u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu. Teologiju i filozofiju završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za đakona Varaždinske biskupije zaređen je 2012. godine, a službu đakonata vršio je u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Biškupcu kraj Varaždina. 22.6.2013. zaređen je za svećenika Varaždinske biskupije u varaždinskoj katedrali. Službu župnog vikara vršio je tri godine u Zagrebačkoj nadbiskupiji u Župi Isusova uskrsnuća u Sesvetskom Kraljevcu. Trenutno vrši službu župnog vikara u svetištu Predragocjene Krvi Kristove u Ludbregu.

FLORIJAN CVJETKO SOBOČAN, sin Stjepana i Julijane r. Novinščak. Rođen je 7.5.1964. u Čakovcu. Za đakona je zaređen 1993. godine u Beču i službovao je u župi Ober St. Veit u Beču. Za svećenika je zaređen 1994. godine. Od ređenja vrši kapelansku službu u Župi St. Anna Baumgarten i u Župi Neusimmering u Beču. Od 1999. godine bio je župnik u Wiener Neudorfu, a od 2014. upravitelj je župa Hochwolkersdorf i Schwarzenbach. Ima brata svećenika Franju, koji je umirovljen zbog bolesti.

IVAN SOBOČAN, sin Stjepana i Julijane r. Novinščak, rođen je 9.5.1965. godine u Grkaveščaku. Za đakona je zaređen 1991. godine. Od 1991. do 1994. bio je kapelan na Mariji Bistrici. Od 1994. do 1996. godine vrši kapelansku službu u župi Samobor. Danas više nije aktivni svećenik. Ima dva brata svećenika, Florijana Cvjetka i Franju.

STJEPAN NOVINŠČAK, sin Martina i Katarine r. Vinko, rođen je 1.1.1941. godine u Čestijancu. Za svećenika je zaređen 1970. godine. Od 1971. do 1972. godine bio je kapelan u Ludbregu. Od 1972. do 1987. godine bio je župnik u Orehovici. Umirovljen je od 1987. godine.

ČASNE SESTRE IZ ŽUPE SVETOG MARTINA BISKUPA

SESTRE IZ DRUŽBE KĆERI BOŽJE LJUBAVI

MARIJA KLEMENČIĆ,
S. M. MARGITA, Križevci
Rođ. 26.1.1911., Žabnik
Dan zavjeta 28.8.1924., Sarajevo
Umrla 1997.

FRANCIKA OLETIĆ,
S. M. VITALIJA, Križevci
Rođ. 21.2.1924., Kapelščak
Zavjete polagala u Sarajevu
Umrla 2007.

VIKTORIJA BOGDAN,
S. M. VJERA, Granešina
Rođ. 20.12.1924., Vrhovljan
Dan zavjeta 25.8.1947., Sarajevo
Umrla 2013.

ROZIKA TROJNAR,
S. M. CELINA, Karlovac
Rođ. 23.8.1925., Sv. Martin na Muri
Dan zavjeta 15.8.1945., Sarajevo
Umrla 2009.

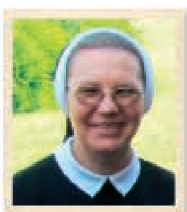
KATARINA KRZNAR,
S. M. ŠTEFANIJA, Zagreb
Rođ. 18.11.1942., Čestijanec
Dan zavjeta 12.9.1962.

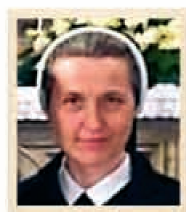
JAGODA KRAJAČIĆ,
S. M. OZANA
Rođ. 15.2.1964., Marof
Dan zavjeta 5.8.1985.

ANIKA SRŠA,
S. M. MILKA,
Sesvetski Kraljevac
Rođ. 17.7.1952., Žabnik
Dan zavjeta 5.8.1972.

LJUBICA ŠPRAJC,
S. M. MARGARETA, Zagreb
Rođ. 28.2.1968., Hlapičina
Dan zavjeta 5.8.1989.

SESTRE IZ DRUŽBE SLUŽAVKE MALOG ISUSA

MARIJA PERČIĆ,
S. M. STANKA, Pitomača
Rođ. 23.5.1936., Lapšina
Dan zavjeta 15.8.1961., Zagreb
Pokojna

BISERKA PERČIĆ,
S. M. MARGARETA
Rođ. 6.6.1956., Jurovec
Dan zavjeta 6.1.1979.,
Zagreb

MARIJA PERČIĆ,
S. M. MARINA
Rođ. 12.4.1958., Brezovec
Dan zavjeta 15.8.1981.,
Zagreb

SESTRE IZ DRUŽBE SV. VINKA PAULSKOG, MILOSRDNICE

MARIJA SAKAČ,
S. M. KRISTA, Zagreb
Rođ. 5.12.1904., Brezovec
Dan zavjeta 21.11.1930., Zagreb
Pokojna

JULIJANA SAKAČ,
S. M. NIVELINA, Zagreb
Rođ. 15.6.1912., Brezovec
Dan zavjeta 15.8.1934., Zagreb
Pokojna

MARIJA SAKAČ,
S. M. AGNETA
Rođ. 31.3.1941., Lapšina
Dan zavjeta 3.2.1962.,
Zagreb

BERNARDICA BOGDAN,
S. M. BLAŽENA
Rođ. 5.1.1942., Lapšina
Dan zavjeta 15.8.1964.,
Zagreb

KATARINA BOGDAN,
S. M. SLAVKA
Rođ. 25.11.1951., Lapšina
Dan zavjeta 15.8.1974.,
Zagreb

AGATA BOGDAN,
S. M. AMALIJA
Rođ. 26.1.1944., Lapšina
Dan zavjeta 15.8.1963.,
Zagreb

SESTRE IZ DRUŽBE SV. KRIŽA

KATARINA FILIPAN,
S. M. KONSTANCIJA
Rođ. 4.11.1913. u Hlapičini.
Dan zavjeta 16.8.1935., Đakovo
Pokojna.

KATARINA FILIPAN,
S. M. JELISAVA iz Hlapičine.
Umrla i pokopana u Đakovu 1931.

JULIJANA FILIPAN,
S. M. EUGENIJA iz Hlapičine.
Umrla i pokopana u Đakovu 1958.

KLARA FILIPAN,
S. M. BOGUMIRA iz Hlapičine.
Umrla i pokopana u Đakovu 1948.

ANA KODBA,
S. M. HELIANA
Rođ. 11.7.1935. Marof.
Dan zavjeta 28.5.1960. u Đakovu.

SESTRE IZ DRUŽBE MISIONARKE LJUBAVI (SESTRE MAJKE TEREZIJE)

BISERKA SOBOČAN,
S. M. FRANČESKA, Sveti Martin na Muri.
Rođ. 6.6.1970.
Prve zavjete položila u Rimu. Danas više nije u družbi sestara.

VJEROUČITELJI NA PODRUČJU ŽUPE

ROBERT BELOVIĆ (vjeroučitelj u Murskom Središću) sin Ivana i Marije r. Jurović, rođen 11.10.1969. u Čakovcu. Osnovnu školu završio je u Murskom Središću, srednju strojarsku školu u Lendavi, a prometnu školu u Čakovcu. 1993. godine upisao Katolički Bogoslovni Fakultet u Zagrebu, a 2003. godine diplomirao kod profesora Juraja Zečevića. Od 2000. godine radi kao vjeroučitelj u Murskom Središću. Živi u Hlapičini – Župa Sveti Martin na Muri.

LJILJANA HOZJAN (vjeroučiteljica u Svetom Martinu na Muri), kći Katarine i Antuna. Rođena je 15.2.1974. u Čakovcu. Osnovnu školu pohađala je u Selnici, srednju Ekonomsku i trgovačku u Čakovcu, a zatim Katehetski institut KBF-a u Zagrebu (1992.-1996.). Nakon toga radila je dvije godine u OŠ Selnica, a od 2007. g radi u OŠ Sveti Martin na Muri. Udana je, ima dva sina i živi u Selnici.

ŠTEFANIJA HORVAT (vjeroučitaljica u Hlapičini) rođena 15.9 1966. u Murskoj Soboti u Sloveniji. Od druge godine života živi u Železnoj Gori. Osnovnu školu završila je u Štrigovi, a srednju poljoprivrednu školu u Zagrebu. 1985. godine nastavila je školovanje na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Nakon što je osjetila potrebu da više upozna svoju vjeru, upisala je 1997.g Katehetski institut Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Nakon uvođenja vjeronauka u školu i završenog studija, od 1992. do 2004. godine, radila je kao vjeroučiteljica u OŠ Sveti Martin na Muri. Iako sada radi u OŠ Mursko Središće, a time i u PŠ Hlapičina, još uvijek je djelomično vjeroučiteljica u Župi Sveti Martin na Muri. Živi u Železnoj Gori - Župa svete Marije Magdalene Štrigova.

BRANKO HREN, sin Martina i Barbare r. Varšić. Rođen je 23.3.1965. godine u Svetom Martinu na Muri. Nakon završene osnovne škole krenuo je u sjemenište gdje je i maturirao. Na Katolički bogoslovni fakultet krenuo je 1983. i diplomirao 1988. godine. Radio je kao vjeroučitelj na više mjesta, najprije u Austriji (Stinatz, Stegersbach i Oberwart), te u Župi Pohoda BDM u Macincu. Oženjen je i ima četvero djece. Ima dva brata svećenika, Vladimira i Ivana, te dvije sestre, Vesnu i Suzanu. Danas živi u Selnici.

JERKO PODGORELEC (vjeroučitelj - pastoralni asistent), sin Franje i Marije r. Perčić, rođen je 29.6.1974. u Čakovcu. Osnovnu školu završio je u Svetom Martinu na Muri. Nakon osnovne škole krenuo je u Zagreb, gdje je maturirao u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji s pravom javnosti. U Zagrebu je počeo 1994. godine studirati na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, a nakon treće godine studij je nastavio u Beču gdje je i magistrirao na području pastoralne teologije. Uz zadnje dvije godine paralelno je pohađao izobrazbu za pastoralnog asistenta. Jednu godinu bio je na pastoralnoj praksi u župi „Zur heiligen Familie", a nakon toga je došao u Župu „Zur heiligen Familie" u Beču gdje je i danas pastoralni asistent. Angažiran je na mnogim područjima - vjeronauk, priprava za sakramente, služba riječi, sprovodi... Iako radi u Austriji, župljanin je naše Župe.

BARBARA PREMUŠ (odgajateljica u vjeri) kći Marijana i Blaženke, rođena je 23.11.1989. u Čakovcu. Osnovnu školu završila je u Svetom Martinu na Muri, nakon čega upisuje Opću gimnaziju u Čakovcu. Školovanje nastavlja u Zagrebu, na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu gdje završava preddiplomski studij socijalne pedagogije. Nakon završetka studija, počinje raditi u Dječjem vrtiću Ribica u Žabniku.

Uz rad, u listopadu 2014. godine upisuje teološko-katehetsko doškolovanje za vjerski odgoj djece predškolske dobi na Katehetskom institutu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Doškolovanje uspješno završava u rujnu 2015.godine te stječe naziv odgajateljica u vjeri. U studenom iste godine, dobiva kanonski mandat (Missio canonica) za poučavanje katoličkog vjerskog odgoja u javnim predškolskim ustanovama. Također, 2015. godine upisuje izvanredni diplomski studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu. Studij privodi kraju, nakon čega će steći akademski naziv magistra Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Živi i radi u Žabniku u Dječjem vrtiću „Ribica", gdje između ostalog, vodi skraćeni program vjerskog odgoja, djeci vrtićke dobi.

IVANA KRAJAČIĆ (animator Kursilja), kći Vladimira i Irene r. Colar, rođena 6.5.1991. u Čakovcu. Djetinjstvo je provela u Svetom Martinu na Muri. Kroz osnovnu je školu redovito odlazila na svetu misu na kojoj je ministrirala. Nakon upisa u srednju ekonomsku školu smjer hotelijersko turistički tehničar, njezin je duhovni život stagnirao. Obrazovanje je nastavila u Zagrebu gdje je upisala studij Menadžment turizma. Kroz život u Zagrebu, shvatila je koliko on bez Boga besmislen i prazan. Kroz patnje svakodnevnog života, Bog ju je očuvao i usmjeravao na pravi put, pozvavši ju na služenje, osobito putem Kursilja. Radosna je što može odgovarati Njegovu nadahnuću i tu radost podijeliti s bližnjima. Vrlo ja aktivna kao animator Kursilja.

ŽUPNO PASTORALNO VIJEĆE

Župno pastoralno vijeće prilikom prisege

Vijećnik Mijo Karlovčec

Vijećnik Mirko Stojko

Župno pastoralno vijeće savjetodavno je tijelo župnika (usp. kan. 536 § 1-2) koje u skladu s krsnim poslanjem svih vjernika i sviješću suodgovornosti planira, promiče i usklađuje pastoralnu djelatnost u župi na području navještanja Božje riječi (kerigma), bogoslužja (liturgia) i dobrotvornosti (diakonia).

Župno pastoralno vijeće razmatra sva pitanja povezana s vjerskim životom i pastoralnim djelovanjem u župi, pripravlja prijedloge i zaključke te vodi brigu o njihovu provođenju.

U nedjelju 1. lipnja 2014. godine održana je po prvi put svečana prisega Župnog pastoralnog vijeća. Novi saziv broji 19 članova. Do ove godine Župno pastoralno vijeće se preporučivalo, a od ove godine po dekretu našeg biskupa mons. Josipa Mrzljaka Župno pastoralno vijeće obavezno je u svakoj župi.

Prije nove svečane prisege župnik je svakog vijećnika pozvao imenom te mu dao svečanu prisegu i dekret kojim je biskup potvrdio Župno pastoralno vijeće, a svaki se član Župnog pastoralnog vijeća potpisao u župnu Spomenicu.

Članovi Župnog pastoralnog vijeća su:

- RADOVAN SRŠA ~ GRADIŠČAK
- IGNAC SAKAČ ~ BREZOVEC
- MIRKO STOJKO ~ HLAPIČINA
- MIJO KARLOVČEC ~ SV. MARTIN NA MURI
- MARIJAN HORVAT ~ JUROVEC
- BRANKO POLANEC ~ ŽABNIK
- MIJO KRAJAČIĆ ~ GRKAVEŠČAK
- MATEJA KLEMENČIĆ ~ SV. MARTIN NA MURI
- ZVONKO STOJKO ~ GORNJI KONCOVČAK
- VALENTINA BOGDAN ~ ČESTIJANEC
- ZVONKO ZADRAVEC ~ KAPELŠČAK
- ZLATKO POSEL ~ VRHOVLJAN
- BRANKO PERČIĆ ~ VRHOVLJAN
- ZDRAVKO KUTNJAK ~ KAPELŠČAK
- KATARINA ŠAJNOVIĆ ~ HLAPIČINA
- BOŽIDAR REŠETAR ~ SV. MARTIN NA MURI
- BOŽIDAR FRANČIĆ ~ KANTOR
- LJILJANA HOZJAN ~ VJEROUČITELJICA
- DARINKA KARLOVČEC ~ VRHOVLJAN

TAJNIŠTVO ŽUPNOG PASTORALNOG VIJEĆA:

- **Ivan Herceg**, župnik
- **Valentina Bogdan**, zapisničar
- **Branko Polanec**
- **Zdravko Kutnjak**

Župno pastoralno vijeće sastaje se više puta tijekom godine, a prije sastanka tajništvo dogovara dnevni red.

Osim redovitih sastanaka članovi se druže na duhovnim obnovama, izletima, po potrebi pomažu župniku i župi na razne načine.

Uz Župno pastoralno vijeće djeluje i Župno ekonomsko vijeće koje vodi brigu o financijskom poslovanju. Članovi Župnog ekonomskog vijeća su: Radovan Srša, Mijo Krajačić, Mirko Stojko, Ignac Sakač, Zvonko Zadravec, Mijo Karlovčec i Branko Polanec.

Naravno, i prije je postojalo i pastoralno i ekonomsko vijeće te su i prijašnji članovi puno toga činili na dobro župe i župnika. Ovom prilikom svima njima ide zahvala u moje ime i u ime bivšeg župnika vlč. Blaža Tote.

KURSILJO U NAŠOJ ŽUPI

Kursiljo, 2016. godine

Bivši župnik vlč. Blaž Tota među prvima je u Hrvatskoj uveo KURSILJO ~ MALI TEČAJ KRŠĆANSTVA, i poticao ljude da idu na Kursiljo.

Kursiljo je katolički pokret kojeg je 1949. godine u Španjolskoj inicirala grupa angažiranih katolika (laika i svećenika), potaknutih uznemiravajućim pitanjem: „Ako je kršćanin čovjek koji je otkupljen, zašto taj kršćanin ne izgleda radosno?“ Ti mladi kršćani nisu željeli samo propovijedati Evanđelje, nego ga i živjeti.

Puno je naših župljana završilo tečaj Kursilja, a u posljednjih osam godina redovito tečaj polaze svi kandidati za sakrament sv. potvrde. Jedan dio mladih kasnije polazi intenzivnije tečajeve na otoku Krapnju, a neki su postali i animatori. Do sada je njih stotinjak završilo Kursiljo i na Krapnju. Ivana Krajačić završila je tečaj za animatora, tako da je ove godine bila rektor Kursilja za naše krizmanike. Također se dosta angažira Lucija Šilec iz Brezovca, prijašnjih godina i Dominik Padarić. Na molitvu potiče i organizira uvijek Marija Žignić iz Vrhovljana. Vrlo je angažiran i bračni par Kutnjak, Zdravko i Darinka, i mnogi drugi koji svojim radom i molitvom doprinose rastu Kursilja, samim time i vjere.

Cilj Malog tečaja jest duhovno obnoviti društvo obnovom njegovih pojedinaca. Na osobnoj razini Mali tečaj želi osvijestiti svakom kršćaninu dostojanstvo poziva koje je primio krštenjem. Na društvenoj razini Mali tečaj želi potaknuti pojedinca kršćanina na skladniji život u zajednici (obiteljskoj, crkvenoj, profesionalnoj,...) te u njemu probuditi svijest da je pozvan živjeti u svijetu koji treba ustrajno produhovljavati, donošenjem evanđeoskog duha u sva područja života: ekonomije, politike, morala, medija, socijalnih struktura, odgoja i obrazovanja, kulture i dr.

Tečajevi se održavaju za krizmanike, srednjoškolce, studente, odgojitelje, prosvjetne djelatnike, prognanike, invalide i udovice rata, roditelje poginulih i nestalih, članove župskih zajednica, ali i za sve one koji žele osvježiti i probuditi svoju vjeru.

Program traje 3 - 4 dana, izborom tema obuhvaćena su pitanja kršćanskog života i vjere, a dopunjuju se razgovorom u manjim skupinama. Biskupski povjerenik za Kursiljo je vlč. Stjepan Najman.

Polazniku Tečaja najprije se otvaraju vrata susreta sa samim sobom i smislom vlastitoga života. Potom se prevladavaju krive slike o Bogu i upoznaje se Boga koji je ljubav, koji se prigiba do nas jer nas ljubi, koji nas ne osuđuje i poput milosrdnog Oca raširenih ruku čeka na svakoga.

Na taj način sudionik postaje svjestan da se Bog želi susresti s njim u Isusu Kristu, koji ga u ljubavi vodi do pune slobode, te upoznaje Isusa Krista kao prijatelja i brata.

U Kursilju se ne bježi od istine i tu se dobivaju konkretni odgovori na životna pitanja. Otkriva se da je svaki pojedinac pozvan živjeti svjesno i dosljedno kao kršćanin. Pozvan je na vjeru jer Božja sila djeluje i u njegovoj slabosti. Ne usredotočuje se samo na vlastite pogreške, već se radije usmjerava na svoj poziv - Bog nas i danas neumorno zove da činimo velika djela!

Ono što je specifično za Kursiljo je da se odmah osjeti drukčija povezanost između suradnika i sudionika. Svjedočenje vjere suradnika, te otvorena i opuštajuća atmosfera omogućuju radosno proživljavanje tečaja. Duh Sveti doista puše gdje i kako hoće. Kroz čitav Tečaj sudionik otkriva vlastite talente i uči ih koristiti u Crkvi i u društvu.

Rađaju se kumstva, brakovi i doživotna prijateljstva na koje se može računati u teškim životnim situacijama. Svaki tečaj koji se održava u bilo kojem dijelu Hrvatske biva 'pokriven' 24-satnom molitvom. Za vrijeme održavanja Kursilja uvijek netko moli za sudionike, i danju i noću, a plodovi su prekrasni. Od toga da npr. krizmanici slobodno kažu svoje mišljenje o vjeri, ostaju začuđeni spoznajom da je i danas moguće živjeti predbračnu čistoću, da je moguće uz pomoć vjere okrenuti se od zla prema dobru, te sami postaju svjesni koliki je blagoslov hodati kroz život s Kristom.

Kursiljo ima i svoj ljetni program na prekrasnom otočiću Krapnju u blizini Šibenika, i tu raširenih ruku dočekuje sve ljude željne duhovne okrepe, odmora od životnih vrtloga i nove snage za životne izazove.

Što se tiče svakodnevice, koja je svakome na svoj način bremenita, može se reći da živjeti Kursiljo znači u potpunosti reći sebi radosno DA! Kursiljist se naime, odgovorno opredjeljuje za Krista, vjeru temelji na iskustvu, unapređuje međuljudske odnose, njeguje unutrašnju čistoću i sklad, lakše svladava svakodnevne probleme te osjeća zajedničku odgovornosti za Crkvu i društvo.

Papa Franjo uputio je vjerničkom mnoštvu za vrijeme jednog od nedjeljnih Angelusa sljedeću poruku:

"Imajmo i mi hrabrosti svjedočiti vjeru u Krista Uskrsloga!
Ne smijemo se bojati biti kršćani i živjeti kao kršćani!"

Kursiljisti, 2015. g.

Sveta misa - sastavni dio Kursilja

Vlč. Stjepan Najman kroz igru animira kursiljiste

MINISTRANTI

POSLUŽITELJI OLTARA

Ministrant je pozvan da u župnoj zajednici služi s određenom zadaćom, kako i sam naziv službe govori. Latinska riječ "ministrare" znači služiti. Kao što ministri u državi služe na dobro svih građana, tako je i ministrant službenik oltara. On je sudionik bogoslužja. Župna zajednica prihvaća ministrante između mnogo dječaka ili djevojčica.

Biti u posebnoj blizini Božjoj nije samo posebna čast nego je to i odgovornost. Svi veliki ljudi u povijesti spasenja, kao što su proroci i sveci, svoju su službu shvaćali kao veliko zauzimanje za Božju stvar.

Sveta misa najuzvišenija je molitva koju vjernici mogu prinijeti Bogu. Stoga se od poslužitelja oltara očekuje posebna pozornost i sabranost. Zato su ministranti pozvani pozorno pratiti odvijanje obreda, moliti se sabrano, dostojanstveno i pobožno se vladati.

Ministrantsko odijelo ne želi samo uljepšati ministranta kao osobu, već želi obogatiti liturgiju. Lijepo odjeven ministrant, uz svečano i ozbiljno ponašanje, ukras je liturgije. Kao što brižno ukrašavamo oltar cvijećem i svijećama, tako je i ministrant hvalospjev bogoslužja samom Bogu.

U našoj Župi ima ministranata različite dobi i spola.

Susreti ministranata obično se održavaju jednom mjesečno, a ponekad i češće.

Ministranti redovito ministriraju nedjeljom, ali su i u tjednu pozvani i obvezni ministrirati.

Ministranti iz filijale u Hlapičini dolaze ministrirati svi kad su mise u Hlapičini, a u župnoj crkvi svi ostali ministranti u nedjelju, a ostale dane po rasporedu.

Osim u župi, ministranti sudjeluju i na dekanatskim susretima ministranata i biskupijskim susretima ministranata. Zadnji biskupijski susret ministranata bio je 1. rujna 2016. godine na kojem je bilo 14 ministranta iz naše Župe.

Dekanatski susret ministranata

Susret ministranata u Ludbregu - rad po skupinama

ŽELIŠ LI I TI BITI MINISTRANT? JAVI SE SVOME ŽUPNIKU!

Ministranti se zajednički druže i u igri i na izletima...

Ministranti ispred zavjetne kapele u Ludbregu

Dekanatski susret ministrantica

CRKVENO PJEVANJE

Orgulje u župnoj crkvi

Župne orgulje izgrađene su **1930. godine u Mariboru**, a izradio ih je **majstor Josip Brandl**. Naše orgulje imaju 11 registara, dva manuala i sistem sviranja je elektromagnetski.

Sveti Augustin rekao je: „Tko pjeva, dvostruko moli“.

PJEVANJE U NAŠOJ ŽUPI ODVIJA SE NA VIŠE RAZINA

Redovito pjevanje u našoj je župi nedjeljom za vrijeme svetih misa:

- u 7.30 sati u župnoj crkvi
- u 9.00 sati u Hlapičini
- u 10.30 sati u župnoj crkvi

Osim na tim misama naši pjevači pjevaju i na proštenjima, a imaju nastupe i izvan Župe.

U našoj Župi djeluje više zborova:

- Mješoviti župni zbor
- Župni zbor mladih
- Župni dječji zbor
- Zbor u Hlapičini
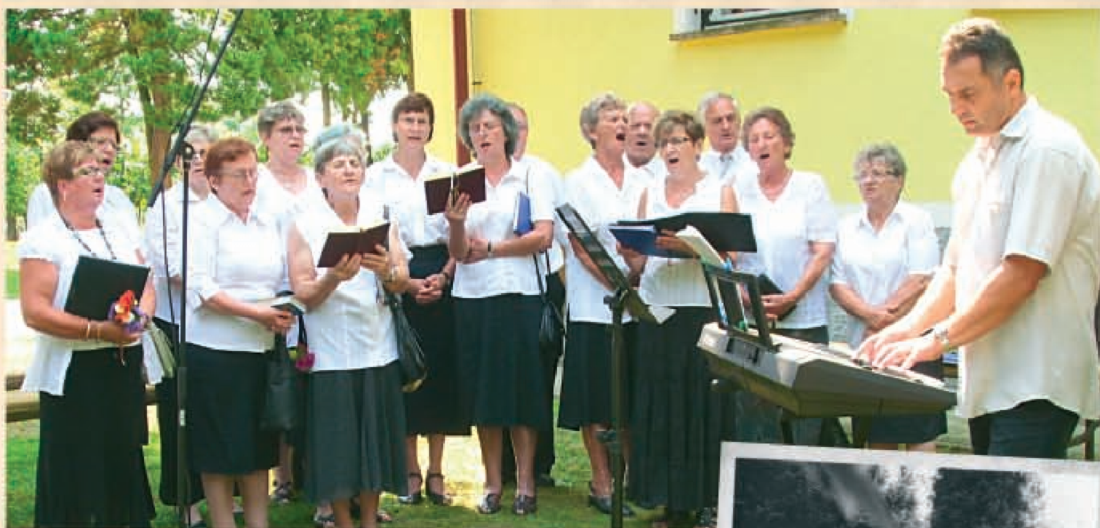
MJEŠOVITI ŽUPNI ZBOR

Župni zbor djeluje više desetljeća i ima u njemu pjevača koji su stariji i od osamdeset godina. Broj članova nije uvijek jednak, nekad ih je više, nekad manje, ali kreće se oko brojke 25.
U svojoj dugoj povijesti zbor bilježi više nastupa u Župi i izvan nje. Nastupili su u Njemačkoj, Sloveniji, Mađarskoj, Sesvetskim Selima, Vratišincu, na Međimurskom proštenju u Zagrebu, Vidovcu, Svetom Ivanu Žabnom, Sv. Jurju na Bregu, Remetincu i u drugim župama.

Za vrijeme svojeg postojanja vodilo ih je više orguljaša i zborovođa: Franjo Nađ, časne sestre, preč. Stjepan Slaviček, Branko Bogdan, jedno kraće vrijeme svirala je Mihaela Mesarić, Stjepan Horvat, Branko Jalšovec, Ivan Mihaljević, Božidar Frančić. Sadašnji je kantor Božidar Frančić. Probe se održavaju jednom tjedno, a kada su veći blagdani, ili pripreme za nastup, onda i više puta.

Mješoviti zbor u Sv. Jurju na Bregu

Mješoviti zbor u Szombathely - rodnom mjestu sv. Martina biskupa

Pjevanje prigodom Velike Gospe

Mješoviti zbor prigodom mlade mise

Časne sestre Bogumila i Veronika,
vrlo su aktivno vodile crkveno pjevanje

ŽUPNI ZBOR MLADIH

Zbor djeluje od 2008. godine. Prvi voditelj bio je Simon Sobočan, a sada je Patrik Zamuda. Pjevaju na misi u 10.30 sati, jednom ili dva puta mjesečno, a zajedno sa starijim pjevačima i na drugim slavljima. U svojoj kratkoj povijesti zbor bilježi više nastupa. Izvan župe nastupili su u Lendavi u Sloveniji, Podturnu, Sv. Jurju na Bregu, Vratišincu, Draškovcu i drugim mjestima, a u veljači 2011. godine imali su svoj prvi samostalni koncert u župnoj crkvi na kojem su bili i gosti iz Petrijanca, zbor mladih Mysterion.

Uoči blagdana Sv. Martina biskupa 2012. godine u župnoj crkvi održana je smotra zborova mladih, a nastupili su: vokalna grupa „Anđeli mira“ iz Župe sv. Martina iz Podturna, vokalni ansambl „Svjetlost“ iz Župe Sv. Jurja na Bregu, zbor mladih „Modesta“ iz Župe sv. Roka iz Draškovca i naš zbor mladih. Misno slavlje predvodio je naš biskup mons. Josip Mrzljak. Probe se održavaju jednom tjedno, a po potrebi i više puta. Surađuju i s tamburašima.

ŽUPNI DJEČJI ZBOR

Župni dječji zbor djeluje od 2005 godine. Broji oko 25 članova. Uglavnom su to djeca od četvrtog do osmog razreda. Probe imaju jednom tjedno, nekad i dva puta, ovisno o potrebi. Gotovo svake godine nastupaju na „Zlatnoj harfi“, a imali su nastupe i na Kalniku, u Orehovici, Lendavi, Štrigovi i ostalim mjestima. Voditelj je vjeroučitelj Zvonko Ladić. Pjevaju jednom ili dva puta mjesečno na misi u 10.30 sati. Ove 2016. godine snimili su CD s 4 pjesme: Za novi svijet, Veliko srce, Moj Isus, Bože, tebi pjevam ja.

ZBOR U HLAPIČINI

Zbor u Hlapičini najmlađi je i djeluje od 2011 godine. Voditelj je Božidar Frančić, a pjevaju pjesme svih žanrova.

STUDIJSKO SNIMANJE PJESME „MARTINSKA“

2006. godine župni dječji zbor, tadašnji srednji zbor i nekoliko pjevača mješovitog zbora snimili su pjesmu „Martinska“. Riječi za tu pjesmu napisao je naš župljanin Franjo Karlovčec, a skladbu Branko Jalšovec. Osim same pjesme snimili su i spot na području naše Župe.

Iz naše župne crkve bio je dva puta prijenos mise na Hrvatskom radiju, jednom na Radiju 105. Bio je jednom prijenos mise na HTV-u iz župne crkve, a jednom iz Hlapičine.

Svake godine povodom blagdana Sv. Cecilije, zaštitnice crkvenog pjevanja, svi pjevači pjevaju na svim misama i poslije je zajedničko druženje u župnoj dvorani.

Župa je izdala 1977. godine i pjesmaricu koja je služila za sve prigode tijekom liturgijske godine.

Omotnica CD-a

Zbor mladih s tamburašima

Patrik Zamuda - voditelj zbora mladih

Dječji zbor na samostalnom koncertu u župnoj crkvi

Dječji zbor u Koprivnici - crkva sv. Nikole biskupa

Župni dječji zbor župe sv. Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri sa voditeljem Zvonkom Ladićem snimio je 2016. godine 4 pjesme

POBOŽNOST KRIŽNOG PUTA PO ČITAVOJ ŽUPI

Križni put - postaja u Gradiščaku

Župnik pomaže Isusu nositi križ

Postaja križnog puta u Čestijancu

Od 2002. godine održavamo pobožnost križnog puta po čitavoj Župi.
Pobožnost križnog puta stavlja vjernicima, ali i drugim ljudima na srce razmišljanje o:

- **smislu žrtve,**
- **smislu ljubavi,**
- **smislu života.**

Na koncu nas ta pobožnost želi podsjetiti da je i sam Bog imao svoj križni put, ali da je poslije tog puta došlo uskrsnuće.

Svi koji žele razmišljati o križnom putu, moliti, pjevati, družiti se, ili osluškivati svoj unutarnji glas, dobro su došli na pobožnost križnog puta.

Na križnom putu od Marofa prema Hlapičini

UVODNA MOLITVA U ŽUPNOJ CRKVI
- POSLIJE KRIŽNOG PUTA OKO 17.45 SATI
SVETA MISA U ŽUPNOJ CRKVI

Raspored postaja:

1. POSTAJA: VRHOVLJAN
- kapelica
2. POSTAJA: ŽABNIK
- raspelo
3. POSTAJA: MAROF
- raspelo
4. POSTAJA: HLAPIČINA
- crkva sv. Ane
5. POSTAJA: GRADIŠČAK
- raspelo
6. POSTAJA: KAPELŠČAK
- kapela sv. Margarete
7. POSTAJA: GORNJI KONCOVČAK
- poklonac kod obitelji Stanka i Nadice Srpak
8. POSTAJA: GRKAVEŠČAK
- kapelica sv. Alojzija Gonzage
9. POSTAJA: JUROVČAK
- poklonac na raskršću
10. POSTAJA: ČESTIJANEC
- poklonac
11. POSTAJA: LAPŠINA
- raspelo
12. POSTAJA: JUROVEC
- raspelo
13. POSTAJA: BREZOVEC
- raspelo
14. POSTAJA: SVETI MARTIN NA MURI
- župna crkva

Dio križnog puta u zimskim uvjetima

Dio križnog puta u Žabniku

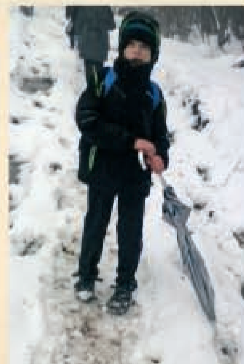
Križni put na izlazu iz Hlapičine

Dio križnog puta u Gornjem Koncovčaku

Dio križnog puta od Jurovčaka prema Čestijancu kroz šumu - zimski uvjeti

U pratnji roditelja i djeca su dio križnog puta - zimski uvjeti

Svim ljudima koji se na bilo koji način angažiraju oko same organizacije križnog puta, bilo da djeluju u crkvenim ili laičkim udrugama, neka Božja milost bude obilna nagrada, a mir u srcu i ljudska zahvala poticaj na još više dobrih djela. Posebna zahvala ide vatrogascima DVD Sveti Martin na Muri i Lapšine koji čitavim putem paze na red.

Svake se godine okuplja mnoštvo ljudi na toj pobožnosti. Dužina križnog puta je 22 km i traje oko 8 sati. Postaje križnog puta predmole krizmanici. Osim Isusa križ nosi i Šimun Cirenac, ali mnogi su Šimuni Cirenci, i pomažu nositi križ. Tijekom pobožnosti moli se i pjeva, a između Gradiščaka i Kapelščaka je šutnja, tada svatko u svojem srcu na svoj način iznosi molitvu našem Spasitelju - Isusu Kristu. Kod svake je postaje križnog puta i scenski prikaz postaje. U scenskom prikazu sudjeluju vjernici naše župe, tako su npr. 2016. godine sudjelovali:

Isus ~ Dejan Krajačić
Satnik ~ Martin Perčić
Šimun Cirenac ~ Leon Horvat
Pilat ~ Ivan Rožman
Veronika ~ Katarina Šajnović
BD Marija ~ Melanija Šajnović
Marija Magdalena ~ Ivana Šajnović
Vojnici ~ Marsel Tot i Mihael Sakač
Mali vojnik ~ Fabijan Petričević

esto razmišljamo kako u svojem životu izbjeći križ, a pobožnost križnog puta doziva nam u svijest kako upravo preko križa i samo preko križa može doći uskrsnuće.

Pobožnost križnoga puta podsjeća nas na ona mjesta u Jeruzalemu na kojima je Isus prolazio do Golgote, da smrću svojom na križu otkupi i spasi sve ljude. I mi prolazimo kroz mjesta naše Župe, kako bismo još više bili svjesni na potrebu međusobne žrtve i prihvaćanja vlastitog križa.

Nije svake godine lijepo vrijeme, znalo je biti kiše, snijega, blata, sunca, ali križni put po čitavoj župi redovito se održava.

BL. ALOJZIJE STEPINAC U SV. MARTINU NA MURI

Prije nego spomenemo boravak blaženika u našoj Župi dobro se osvrnuti na život i djelo bl. Alojzija Stepinca.[57]

DJETINJSTVO I MLADOST

Alojzije Stepinac peto je od osmero djece u pobožnoj i radišnoj obitelji Josipa i Barbare r. Penić. Rodio se 8. svibnja 1898. u selu Brezariću u Župi Krašić, četrdesetak kilometara od Zagreba. Kršten je sljedećeg dana na ime Alojzije Viktor.

Pučku školu završio je u Krašiću, a od 1909. kao pitomac Nadbiskupijskog orfanotrofija pohađao je gornjogradsku klasičnu gimnaziju. Nakon 6. razreda prijavljuje se kao kandidat za svećeništvo.

Maturirao je 28. lipnja 1916. u skraćenom školskom roku, nakon čega je mobiliziran u austrijsku vojsku. Nakon šestomjesečnog časničkog tečaja u Rijeci bio je poslan na talijanski front kod Gorice. U bitkama na rijeci Piavi, u srpnju 1918. pao je u talijansko zarobljeništvo odakle se, kao solunski dobrovoljac, oslobodio u prosincu 1918. U proljeće 1919. bio je demobiliziran.

RIMSKI STUDENT

Ujesen 1919. upisao se na Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ali ubrzo napušta studij da se posveti poljoprivredi u rodnom selu. U isto se vrijeme aktivira u redovima katoličke mladeži. Po želji svog oca neko vrijeme razmišlja o ženidbi.

Ljeti 1924. napokon se odlučuje za svećeničko zvanje. Ujesen ga nadbiskup Antun Bauer šalje u rimski kolegijum Germanicum-Hungaricum te od 1924. do 1931. studira na Papinskom sveučilištu Gregoriani.

26. listopada 1930. u Rimu je zaređen za svećenika. Mladu misu slavio je u crkvi Santa Maria Maggiore, uz njega je njegov mlađi kolega i poslije njegov nasljednik na zagrebačkoj nadbiskupskoj katedri i prefekt Kongregacije za nauk vjere, kardinal Franjo Šeper.

U srpnju 1931. godine, kao dvostruki laureat iz filozofije i teologije, vraća se u domovinu. U punom je jeku u tadašnjoj Jugoslaviji vojna diktatura, uz osobito nastojanje vlasti da oslabi Katoličku Crkvu.

U nadbiskupskom dvoru obavlja službu ceremonijara. U nekoliko župa bio je kraće vrijeme upravitelj da razriješi sporove između vjernika i svećenika. U slobodno se vrijeme posvećuje karitativnom radu te nadbiskup Bauer na njegovu inicijativu 23. studenoga 1931. ustanovljuje dijecezanski Caritas.

NAJMLAĐI BISKUP

Papa Pio XI. imenuje ga 28. svibnja 1934. nadbiskupom koadjutorom s pravom nasljedstva. Bio je tada najmlađi biskup na svijetu s 36 godina života i nepune četiri godine svećeništva. Na Ivanje, 24. lipnja 1934. zaređen je za biskupa u zagrebačkoj katedrali. Nadbiskup ga odmah uključuje u najintenzivniji pastoral prostrane nadbiskupije.

Nakon smrti zagrebačkog nadbiskupa Bauera 7. prosinca 1937. preuzima izravnu upravu zagrebačke nadbiskupije, a uskoro i predsjedništvo tadašnje Biskupske konferencije Jugoslavije.

57 | http://www.glas-koncila.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=118&Itemid=121

Kao pastir Crkve zagrebačke nastoji se što češće izravno susresti s klerom i vjernicima diljem nadbiskupije. Promiče svestranu duhovnu obnovu, osobito euharistijsku i marijansku pobožnost. Na srcu mu je pastoral obitelji i mladih te što aktivnije sudjelovanje vjernika laika u Katoličkoj akciji. Zalaže se za dobar katolički tisak (pokrenuo je katolički dnevnik "Hrvatski Glas"). Potaknuo je izdanje novog cjelovitog prijevoda Svetoga pisma. Osniva mnoge nove župe, njih 14 u samom Zagrebu. Posvuda uključuje u izravni pastoral gotovo sve redove i družbe. U Brezovici osniva prvi karmel u Hrvatskoj. Sa svim hrvatskim biskupima zauzeto planira proslavu 1300. obljetnice veza Hrvata sa Svetom Stolicom (641-1941) što je zbog rata odgođeno sve do proslave na Mariji Bistrici 1984.

RATNI VRTLOG

Za vrijeme II. svjetskog rata, nakon njemačke okupacije Jugoslavije uspostavljena je Nezavisna Država Hrvatska, oslonjena na sile osovine. Stepinac se u to vrijeme ne veže ni uz koju političku stranku ili pokret. Dosljedan u svom rodoljublju, ali nadasve vjeran pastirskom poslanju, sa svom slobodom i neustrašivošću javno osuđuje rasna, ideološka i politička progonstva. I u javnim nastupima i u tolikim pismenim interventima hrabro zahtijeva poštivanje svake osobe, bez razlike rase, narodnosti, vjere, spola i dobi. Vjeran Evanđelju, neumorno osuđuje zločine protiv čovještva i sve druge nepravde. Odmah po donošenju rasističkih zakona, već u travnju 1941. upućuje najoštriji prosvjed vlastima. Spašavao je progonjene Židove, Srbe, Cigane, Slovence, Poljake, kao i Hrvate komuniste.

Već u prvim mjesecima nakon osnutka hrvatske države hitno intervenira i poručuje: "Po katoličkom moralu nikada nije dozvoljeno ubijati taoca za krivice, koje su drugi počinili." A 25. listopada 1942. u zagrebačkoj katedrali izjavljuje: "Svaki narod i svaka rasa, kako se danas odrazuju na zemlji imade pravo na život dostojan čovjeka i na postupak dostojan čovjeka. Svi oni bez razlike, bili pripadnici ciganske rase ili koje druge, bili crnci ili uglađeni Europejci, bili omraženi Židovi ili oholi Arijanci, imadu jednako pravo da govore: "Oče naš koji jesi na nebesima!" I ako je Bog svima podijelio to pravo, koja ga ljudska vlast može nijekati?" Protivio se nasilnim vjerskim prijelazima, a kad ih nije mogao spriječiti, daje kleru povjerljivu instrukciju: da one koji zatraže prijelaz - da bi na taj način spasili svoj život - prime u Katoličku Crkvu bez ikakvih uvjeta, jer "kad prođe ovo vrijeme ludila i divljaštva, ostat će u našoj Crkvi oni koji budu konvertirali zbog uvjerenja, dok će se ostali, kada opasnost prođe, vratiti u svoju".

Njemu su se sa svih strana utjecali siromasi i prognanici. **Prihvatio je tristotinjak svećenika protjeranih iz Slovenije**. Njegov je Caritas pomagao ne samo ugroženim Hrvatima nego i svima drugima: Srbima, Židovima, Slovencima, Poljacima itd. Zbog svega toga, a osobito zbog osuda fašističkih i nacističkih progona, postao je vlastima nepoćudna osoba. Hitlerov je GESTAPO pripremio plan da ga ubije, a vlasti su više puta tražile da ga Sveta Stolica makne s nadbiskupske stolice u Zagrebu.

KOMUNISTIČKI NAPADI

Nakon završetka II. svjetskog rata u Hrvatskoj je, kao i u čitavoj Jugoslaviji, vlast preuzela Komunistička partija zadojena boljševičkom ideologijom, osobito militantnim ateizmom. Nadbiskup Stepinac bio je već 17. svibnja 1945. uhićen, u zatvoru do 3. lipnja.

Već sutradan, 4. lipnja, sam ga je Tito u Zagrebu pozvao na razgovor. Iz toga razgovora, a osobito iz razgovora što ga je dva dana ranije Tito vodio s predstavnicima katoličkoga klera u

Zagrebu, bilo je jasno da novi režim hoće "narodnu Crkvu", neovisnu o Svetoj Stolici. To je za Stepinca značilo dirnuti u srce katoličkoga jedinstva. Ubrzo se pokazalo da je na djelu planirani žestoki progon Crkve koji se okomio ne samo na biskupe i svećenike nego i na vjernike.

Razmahala se neviđena medijska kampanja protiv Crkve, posebno protiv nadbiskupa Stepinca. Ta će kampanja potrajati s različitim intenzitetom sve do povijesnog silaska komunizma s europske političke scene.

U rujnu 1945. Stepinac je stoga sazvao Biskupsku konferenciju da razmotri novonastalu konstelaciju. Biskupi su 22. rujna izdali pastirsko pismo koje dokumentirano i hrabro iznosi sva nasilja i nepravde što ih je nova vlast počinila u ratno i poratno vrijeme protiv vjere i Crkve, ali i protiv slobode savjesti svojih građana. Uslijedio je još bjesniji progon, usredotočen na zagrebačkog nadbiskupa Stepinca. Počelo je i s tvornim napadima, kao npr. kamenovanje u Zaprešiću kraj Zagreba 4. studenoga 1945. Nakon toga je nadbiskup bio prisiljen da više ne izlazi po pastirskom poslu. U siječnju 1946. vlasti su preko novog papinskog izaslanika Hurleya čak zatražile da ga Sveta Stolica makne iz službe zagrebačkog nadbiskupa.

MONTIRANI SUDSKI PROCES

Nakon sve žešćih pogrda i napada na njegovu osobu, ponovno je uhićen 18. rujna 1946. te je 30. rujna izveden pred već montirani politički sudski proces. Znamenit je njegov govor pred sudom 3. listopada, koji nije samo obrana nego optužnica nepravednog suda i vjeroispovijest za koje je svetinje on spreman položiti i život.

Na temelju iznuđenih izjava i lažnih svjedočanstava, čak i krivotvorenih dokumenata, nevin je osuđen 11. listopada 1946. na 16 godina zatvora i prisilnog rada te daljnjih 5 godina lišenja svih građanskih prava.

19. listopada 1946. odveden je na izdržavanje kazne u kazneno-popravni dom u Lepoglavi gdje je bio do 5. prosinca 1951. Bilo mu je doduše dopušteno slavljenje mise i čitanje teoloških knjiga, ali je držan u potpunoj izolaciji, podvrgnut trajnim ponižavanjima i stresovima, a po svoj prilici i trovanju, što je uvelike narušavalo njegovo zdravlje. Po svjedocima u procesu za beatifikaciju bio je na popisu zatočenika osuđenih na likvidaciju.

Nakon 1864 dana provedenih u lepoglavskom zatvoru, 5. prosinca 1951. bio je premješten na izdržavanje preostalog dijela kazne u internaciju u rodni Krašić. U zatočeništvu, 12. siječnja 1953. imenuje ga kardinalom papa Pio XII. na što su vlasti prekinule diplomatske odnose sa Svetom Stolicom. Nije mogao u Rim ni po kardinalski grimiz, a po smrti Pija XI. ni u konklave, jer nije bio siguran da će se moći vratiti u domovinu, a htio je po svaku cijenu ostati sa svojim narodom.

UZNIŠTVO I SMRT

U zatočeništvu, i dalje strogo izoliran, razvija apostolat pisanja. Napisao je na tisuće stranica propovijedi i drugih duhovnih sastavaka. Uputio je mnogim biskupima, svećenicima i vjernicima više od 5000 pisama od kojih je sačuvano oko 700. U pismima, kao čovjek žive vjere i nepokolebljive nade te potpunoga predanja Bogu, naslovnike hrabri, tješi i potiče, osobito na ustrajnost u vjeri i u crkvenom jedinstvu. I u tim pismima, kao i na suđenju i u cijelom zatočeništvu pokazuje iskrenu ljubav i prema onim osobama koje su ga progonile i nepravedno optuživale. Molitva za neprijatelje i praštanje svima stalna je tema njegovih izjava i pisama kao i triju oporuka

Od proljeća 1953. godine kobno su se razvijale, već od Lepoglave, "policitemia rubra vera", tromboza nogu i bronhijalni katar. Bio je potreban sustavne bolničke njege, premda su liječnici, strogo kontrolirani od režima, činili sve što su mogli. Odbijao je svaku povlasticu liječenja koja bi mogla značiti da je pokleknuo pred nepravednim sucima i pred režimom te tako pokolebati kler i druge ljude u vjerničkoj izdržljivosti. Tako su sve teži bolovi postali dio njegova zatočeničkog života, ali je on to strpljivo podnosio sve do smrti.

Sveto je umro 10. veljače 1960. još za vrijeme izdržavanja nepravedne kazne. Umro je kako se to u mučeničkom rječniku kaže "ex aerumnis carceris" - od "zatvorskih tegoba", ali moleći za progonitelje i s Gospodinovim riječima na usnama: "Oče, budi volja tvoja!"

Njegov krepostan život i mučeničku smrt Božji je narod prepoznao i častio već za života, a osobito nakon smrti, unatoč komunističkim zabranama i progonima. Blaženim ga je proglasio papa Ivan Pavao II. u Mariji Bistrici 3. listopada 1998. godine. Iza glavnoga oltara zagrebačke katedrale gdje se nalazi grobnica zagrebačkih nadbiskupa pohranjeni su i zemni ostaci bl. Stepinca. Cvijeće i svijeće te zahvale za uslišane milosti po zagovoru bl. Stepinca neprestano rese taj divni prostor jer su hodočasnici prepoznali u njemu osobnog zagovornika kao i zagovornika cijelog hrvatskog naroda.

Bl. Alojzije Stepinac u našoj Župi (Žignić Julijana, Hlapičina)

Potpis bl. Alojzija Stepinca
u Matici potvrđenih

Matica potvrđenih - popis krizmanika
koje je krizmao bl. Alojzije Stepinac

Spomenica Župe svete Marije Magdalene, Štrigova

1. rujna 1935. godine boravi u Svetom Martinu na Muri nadbiskup koadjutor Alojzije Stepinac i dijeli sakrament sv. potvrde, a sakramentu je pristupilo 836 potvrđenika.

Nažalost, naša Župa posjeduje župnu Spomenicu tek od 1937. godine, stoga nemamo zapisano kako je izgledao boravak bl. Alojzija Stepinca, osim što je u Matici potvrđenika njegov potpis i popis krizmanika koji su primili sakrament sv. potvrde.

U župnoj spomenici susjedne župe iz Štrigove opisuje se kako su ga lijepo dočekali i primili, pa je za pretpostaviti da je slično bilo i u Sv. Martinu na Muri. Piše također u toj spomenici kako se popodne pri odlasku nadbiskupa koadjutora Alojzija Stepinca iz Štrigove skupilo mnoštvo naroda, te banderi i biciklisti, koju su pratili sa pučanstvom Preuzvišenoga u župu Sveti Martin.[58]

58 | Spomenica Župe svete Marije Magdalene, Štrigova, godina 1935., str. 227.

KRIŽARSKO BRATSTVO U ŽUPI SVETI MARTIN NA MURI

Kada i kako je nastala križarska organizacija, koje su okolnosti bile pri osnivanju ove hrvatske katoličke organizacije za mladež?[59]

Dana 6. siječnja 1929.g. proglasom Kralja Aleksandra I. Karađorđevića proglašena je diktatura, tzv. šestojanuarska diktatura. U provedbi diktatorskih odluka i mjera zabranjen je i rad svih društava i organizacija "na plemenskoj i vjerskoj osnovi". Međutim organizacijama je koncem 1929. g. prestala djelovati i organizacija hrvatskih "Orlova", čija je središnjica bio HRVATSKI ORLOVSKI SAVEZ (HOS) u Zagrebu.

Vodeći ljudi u HOS-u osjetili su veliku opasnost za hrvatski katolicizam, kao i za hrvatski narod, pa su radi okupljanja (i sačuvanja) hrvatske mladeži odmah u siječnju 1930. g. osnovali KRIŽARSKU ORGANIZACIJU u okviru "Apostolata molitve", kako bi organizacija bila strogo crkvena organizacija, bez ikakvog utjecaja državnih vlasti. Osnivači i prvi organizatori bili su: msgr. dr. Milan Beluhan, zagrebački župnik; o. Josip Vrbanek, D.I.; dr. Ivo Protulipac, odvjetnik; dr. Avelin Čepulić, liječnik; dr. Drago Cerovac pravnik; prof. Slavko Šarić, Franjo Gložinić i prof. Ivan Oršanić. Dr. Beluhan bio je generalni duhovnik organizacije, a njegov zamjenik zauzeti i aktivni duhovnik orlova o. Bruno Foretić, D.I. Zagrebački nadbiskup dr. Antun Bauer, prvi je odobrio pravila KRIŽARA 6. siječnja 1930. g. Pravila su zatim potvrdili i ostali hrvatski biskupi iz Krka, Šibenika, Sarajeva, Hvara, Subotice itd.

Okolnosti pod kojima je organizacija osnovana bile su teške, s obzirom na nalet diktature iz Beograda. Na prvoj osnivačkoj skupštini VKB-a, održanoj 6. travnja 1930.g. nije izabran predsjednik, jer je vodeći organizator i bivši predsjednik HOS-a dr. Ivan Protulipac bio malo prije toga i zatvoren, pod sumnjom da se radi o nekoj nelegalnoj organizaciji. Dr. Protulipac je 1931. g. izabran predsjednikom te je na toj dužnosti ostao do kraja 1938. godine.

SAČUVATI VJERSKI I NACIONALNI IDENTITET

Glavni motiv za osnivanje križara bio je sačuvati hrvatsku mladež od ateizacije i gubljenja nacionalne svijesti. Kao pripadnici "apostolata molitve" križari su bili organizacija duhovne katoličke formacije, ali u svom radu nisu propustili ni nacionalnu ni socijalnu (društvenu) formaciju.

Prvo križarsko bratstvo osnovano je već 15. siječnja 1930. u Zagrebu (Sv. Duh); zatim 20. i. 1930. g. u župi sv. Marije u Zagrebu; 23. I. osniva se đačko bratstvo u Zagrebu (Sv. Duh); 26. I. 1930.g. u župi sv. Blaža u Zagrebu; dana 29. I. 1930. osnovano je u Križevcima, a zatim 8. II. 1930.g. osnovano je Akademsko križarsko bratstvo "Mahnič" u Zagrebu. Slijede bratstva po ostalim mjestima Zagrebačke nadbiskupije i ostalih biskupija.

KRIŽARSKO IME

Nakon što je orlovska organizacija prestala djelovati (HOS se sam raspustio, prema savjetu biskupa) odmah se pristupilo radu s novom organizacijom, a ime joj je nađeno prema uzoru na francuske "križare" o kojima je pok. Merz imao više knjiga u svojoj knjižnici. Pok. dr. Avelin Ćepulić našao je ove knjige, te su po organizacijskom obliku križari nastavili rad orlova, ali su pojačali vjerski odgoj i formaciju kao pripadnici "apostolata molitve" i prema uzoru na francuske "križare". Tako je spašen "najidealniji pokret mladeži što ga je hrvatski narod ikad imao" (Vrbanek).

59 | http://ivanmerz.hr/staro/glasilo/1991/1991-Krizarska_organizacija.htm

Križari u Svetom Martinu na Muri na duhovnoj obnovi s dominikancem Lujom Matijacem

OBNOVA NARODNOG ŽIVOTA PO NAČELIMA EVANĐELJA

Cilj je križarske organizacije naveden u 2. čl. POSLOVNIKA (Pravilo križarske organizacije) i glasi: Svrha je križara da okupe i odgoje preko omladine zdrave katoličke snage za rad na vlastitom posvećenju i općoj vjerskoj i vjersko-prosvjetnoj obnovi narodnog života po načelima Evanđelja. Prvi član Pravila glasi:

"Križari su crkveno vjersko-prosvjetno udruženje. Osnivaju se odobrenjem crkvene vlasti. Spadaju u Katoličku Akciju." Ovim je izneseno bitno, ali su to samo okvirna načela, iz kojih je izvirao sav rad križara.

Radeći u pojedinim bratstvima, razglabali smo ta načela i primjenjivali ih u svakidašnjem životu pojedinih članova i organizacije kao takve. U prvom svesku knjižice NAŠ PUT (Felicinović-Grgić), izdane 1936. godine (tada je organizacija bila u najvećem usponu), piše: "Cio križarski rad ide za tim, da u prvom redu izgradimo sebe, našu omladinu. Da od nje stvorimo ljude na svom mjestu. Baš stoga je križarska organizacija prvu i glavnu pažnju posvetila onom velikom radu, koji se vani ne vidi, ali koji je osnova svega. To je odgojni i prosvjetni rad križarstva. Taj obuhvaća odgoj srca, uma i volje, opću naobrazbu, organizacijsku spremu."

Stotine križarskih bratstava i sestrinstava diljem domovine odgajalo je tisuće i tisuće mladića i djevojaka u tom smjeru. Svrha je bila odgojiti potpune katolike, koji će apostolski djelovati u svojoj sredini. Da bi to mogli ostvariti, prvi je preduvjet: sami sebe formirati u potpune vjernike, praktične katolike i osobe osposobljene za apostolsko djelovanje.

Organizacija nije bila sama sebi svrhom, već je bila sredstvom za odgoj budućih apostola. Posebno smo se borili protiv "organizacijskog krivovjerja", tj. mentaliteta da je organizacija nešto uzvišeno, veliko, čemu treba mnogo toga podrediti. Cilju rada organizacije trebalo je sve podrediti, a posebno su tom cilju morale i odgovarati metode rada.

Križarsko bratstvo je bilo vrlo aktivno u našoj župi. Tako piše župnik Vladimir Pelin 1937. godine u župnoj spomenici da su 2., 3., i 4. ožujka održane duhovne vježbe za muževe i križare (mladiće) katoličke akcije. Duhovne je vježbe vodio dominikanac Lujo Matijac.[60]

Po završetku II. svjetskog rata križarima nije bilo lako te su mnogi i ubijeni.[61]

Za četvero njih, kao razlog likvidacije, navedena je pripadnost križarima. Za troje župljana, kao razlog smrti se ne navodi križarstvo, ali je zanimljivo da su likvidirani iste godine (1947.) kada su pristupili križarima.

60 | Župna Spomenica župe Svetog Martina biskupa, godina 1937., str. 2.
61 | Branimir Bunjac „Ratne i poratne žrtve sjeverozapadnog Međimurja 1914 - 1947." (Čakovec, 2012.), str. 513. - 538.

Zbog suradnje ili pripadnosti križarima u našoj Župi, život su l947. godine izgubili:

GORIČANEC ŠIMUN, iz Jurovčaka, rođen 23.8.1892., proglašen umrlim s danom 31.3.1947., poljodjelac, roditelji Mijo i Doroteja r. Perčić. Nestao u ožujku 1947. Smrt utvrđena rješenjem Kotarskoga suda u Čakovcu R.6749-7, oglas u Narodnim novinama 42-1949., spis Matičnog ureda Mursko Središće 149/49. na molbu supruge Marije r. Matotek. Na sudu je predočeno Izvješće Odsjeka Unutrašnjih poslova pri Kotarskom izvršnom odboru Čakovec gdje se navodi da je Goričanec održavao veze s terorističkim bandama, prebacivao ljude preko granice i u „križare", davao „križarima" materijalnu pomoć, primao ih u kuću i davao im obavještenja, te je slijedom toga likvidiran zbog protunarodnog rada. Mještani su za fond HDA, 1944, 124, popisivaču Vinku Grgiću pričali da se Goričanec otvoreno suprotstavljao režimu kao hrvatski nacionalist. Ova tvrdnja vrlo je dvojbena jer je Goričanec 1945. osuđen kao suradnik Mađara, koji je sudjelovao u hapšenju Hrvata. Nađen i u DAV, 239, U.J. Javno tužilaštvo okruga Varaždin 1947.-br. 253. gdje piše da je bio uhapšen 27.2.1947. i da je pušten iz pritvora 7. ožujka, ali u opasci ponovno piše „pušten 28.4.1947.". Optužen je zbog suradnje s „križarskom" terorističkom grupom i dalje se više ništa ne spominje iako za ostale uhapšenike piše datum presude i kazna.

JUROVIĆ IVAN, (Hlapičina, 14.5.1910.-18.2.1947.), poljoprivrednik, roditelji Stjepan i Anastazija r. Sobočan, neoženjen, sestra Elizabeta izjavila da je pronašla leš svoga brata u selu Hlapičina, ubijen vatrenim oružjem na raskršću puta M. Središće, Selnica - Sv. Martin. Spis 122/1947 od 19.2.1947. Mjesni N.O. Hlapičina. Prema HDA, 1944, 125 Jurović je likvidiran od UDB-e 18.2.1947. nađen u HDA, RSUP SRH, SDS 015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje piše da je Jurović uhapšen i ubijen 1947. kao organizator „križarstva". Ova tvrdnja mogla bi biti točna utoliko što je Jurović prije mađarske okupacije bio na čelu vrlo aktivnog ogranka Križarskoga bratstva u Župi Sveti Martin na Muri, ali to bratstvo svakako nije imalo nikakve veze s terorizmom. Nađen u Matici rođenih.

KUTNJAK ANTUN, (Vrhovljan, 22.5.1924.-30.4.1947.) roditelji Ivan i Marija r. Nadj, neoženjen, poljoprivrednik. Temeljem dopisa MUP NRH u Zagrebu, broj 28940/52 od 13.6.1952. ubijen koncem travnja 1947. Navedeno je da su braća Kutnjak Antun i Đuro uhapšeni od UDB-e kotara Čakovec kao jataci odmetničkih grupa. Prilikom prevrata u Varaždin pobjegli iz vlaka, pa su ubijeni u okršaju s odmetničkom grupom u kojoj su bili. Nađen u HDA, RSUP SRH, SDS, 015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje se navodi da je Kutnjak 1947. stupio u „križare", vršio razne pljačke i napadao organe vlasti. Ubijen pri pokušaju bijega 1947. Treći brat Ivan već je ranije stradao u mađarskoj vojsci. Čini se da je Antunu, kao i njegovom bratu Đuri najveći „grijeh" bio taj što su bili susjedi (kuća do kuće) obitelji „križara" Franje Perčića, a kojom su bili i u daljnjoj rodbinskoj vezi, a uz to i snažna privrženost katoličkoj crkvi. Antun je uhapšen tek 10. ožujka 1947. zajedno sa sestrom Anom u vlastitoj kući, više od mjesec dana nakon hapšenja brata Đure i nakon višesatnog maltretiranja cijele obitelji Kutnjak. U njihovom dvorištu parkirala su se dva kamiona puna vojnika, a tom prilikom uhapšeni su i članovi obitelji Perčić, kao i druge osobe u selu, te su svi sprovedeni u zloglasni podrum u centru Sv. Martina na Muri. Kako se snijeg tada počeo otapati, u jednom se trenutku podrum toliko napunio vodom da su se pritvorenici gotovo utopili. Antun i Ana odvedeni su u zatvor u Čakovec, gdje su ih razdvojili pa mučili, pri čemu im je

glavni istražitelj bio Josip Šlibar. Desetoga lipnja 1947. druga uhapšena sestra Marija uspjela je preko prozora zatvorskih ćelija u Varaždinu stupiti u vezu s bratom, a tvrdi da je ubrzo nakon toga jedne noći odvezen u nepoznatom smjeru jer osim što je čula otvaranja vrata bratove ćelije, prepoznala je drugo jutro na hodniku i njegove cipele.

KUTNJAK ĐURO, (Vrhovljan, 1.4.1921.-30.4.1947.), zemljoradnik, neoženjen, roditelji Ivan i Marija r. Nadj, poljoprivrednici. Temeljem dopisa MUP NRH u Zagrebu, broj 28940/52 od 13.6.1952. ubijen koncem travnja 1947. Navedeno je da su braća Kutnjak uhapšeni od UDB-e kotara Čakovec kao jataci odmetničkih grupa. Prilikom prevrata u Varaždin pobjegli iz vlaka, pa su ubijeni u okršaju s odmetničkom grupom u kojoj su bili. Nađen u HDA, RSUP SRH, SDS, 015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje se navodi da Kutnjak 1947. nije samo pomagao, već je i stupio u „križare", a pri prepratі u Varaždin pokušao je pobjeći, pa je tada ubijen. Brat Bolta Kutnjak odbija mogućnost da su Antun i Đuro sudjelovali u bilo kakvim oružanim akcijama, što je vjerojatno posve točno. Ali, prema zapisnicima UDB-e iz 1947. brojni su svjedoci naveli Đuru kao aktivnog pomagača „križarske" grupe Franje Perčića: Krajačić Stjepan iz Marofa, Zadravec Josip iz Vrhovljana, Nadj Ivan iz Žabnika (spominje i brata Kutnjak Antuna), Jurović Stjepan iz Hlapičine, Dorenčec Franjo iz Žabnika (spominje i sestru Kutnjak Anu), Klemenčić Đuro iz Žabnika (spominje i Antuna), Kutnjak Stjepan iz Žabnika i Sobočan Bolta iz Svetog Martina. Očito je to, bez obzira na izostanak ikakvih materijalnih dokaza, bilo dovoljno za likvidaciju bez suda.

Pristupili križarima i te iste godine, 1947. ubijeni su:

SAKAČ FRANJO, Grkaveščak, 7.10.1924., zemljoradnik, roditelji Josip i Mara r. Marinić, proglašen umrlim s danom 31.7.1946. rješenjem Kotarskoga suda u Čakovcu III.R.1.-283/58-10 od 4.2.1960. vidi spis-82/60- odveden od kuće po dvojici 5.4.1946. i više se nije vratio. Nađen u HDA, RSUP SRH, SDS, 015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje piše da je Sakač stupio u „križare" 1947. i iste je godine uhapšen i ubijen.

SOBOČAN IVAN, Lapšina, 6.2.1927., poljoprivrednik, roditelji Mijo i Marija r. Turk, 3.3.1947. pronađen ustrijeljen metkom u glavu pri Muri kod Žabnika, likvidiran od UDB-e. Hda, 1944, 125. Nađen u HDA, RSUP SRH, SDS, 015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje piše da je Sobočan tijekom rata bio u Njemačkoj, povratio s kući 1947. da bi odmah stupio u „križare". Iste godine bioje hapšen i ubijen. O Sobočanu sam razgovarao s više svjedoka 20. lipnja 2009. Ljubo Sobočan iz Lapšine (1963.), bratov sin, i Marta r. Šajnović (1935.) naveli su da mu je Kralj Ivan, neposredno pred smrt došao posvjedočiti da je osobno vidio ubojstvo Ivana jer je vraćajući se s mlina čuo zapomaganje. Tri čovjeka, među kojima i glavni komunist iz Lapšine, Horvat Albin, mučili su Sobočana noževima, a na kraju su ga bacili u Muru. Svjedok se cijeli život do tada nije usudio o tome govoriti. Ljubo navodi da je Ivan bio sin seoskoga birova Mije u vrijeme Mađarske, a htio je postati svećenik, od čega ga je obitelj odgovorila. Završio je gimnaziju i namjeravao se još školovati. Bio je načitan i nadaren za crtanje, pa kad se sve to uzme u obzir smatra da je itekako smetao komunistima. Nije bio u Njemačkoj i ne zna otkuda taj navod. Moje je mišljenje da je lako moguće, obzirom na dob Sobočana, da je bio jedno kratko vrijeme kao levente otpremljen prema zapadu, a na kraju je taj događaj za UDB-u postao „ratni boravak u Njemačkoj", koji navod je valjda sam po sebi bio

dovoljan da se po potrebi nekoga optuži kao sumnjivog. Otac Ivana Mijo bio je osuđen na 10 godina zatvora, ali su ga nakon nekoliko mjeseci na intervenciju suseljana pustili kući. Ipak, obitelj je ostala trajno obilježena kao sumnjiva, osobito zato što je Horvat Albin sve do 1990. bio „bog i batina" u selu i svi su ga se jako bojali. Tek pred smrt Horvat je došao na koljenima moliti obitelj Sobočana za oproštenje, a u to vrijeme često je odlazio i u crkvu. Jambrović Mijo (1931.) iz Sv. Martina na Muri svjedočio je da je Sobočan bio zatvoren po zimi u jednom podrumu u centru sela nekoliko dana bez vode i hrane. Navodi da su Sobočana mučili i ubili Albin Horvat, Koren Stjepan i slikar Josip Bogdan iz Čakovca, oženjen u Sv. Martinu. Ubojstvo je izvršeno kod broda na Muri, a on je kao (već poodraslo) dijete s drugom djecom našao na mjestu događaja jako puno razlivene krvi. U to doba snijeg je bio dosta visok (navodno preko 25 cm), a Jambrović se sjeća i da je brodar bio Žalar Franc. Naveo je da je skupa sa Sobočanom bio zatvoren i Cesar Mijo iz Murskog Središća, te da je otprilike istovremeno s njim i ubijen. Petermanec Ivan (1924.) iz Žabnika naveo je da su Sobočana odveli noću neprikladno obučenog, a nisu mu dali da se obuče jer mu „odjeća neće trebati". Tvrdi da su Sobočana izvadili iz Mure, a jezik mu je bio odrezan. Navod o odrezanom jeziku potvrdio je i Tomšić Florijan (1933.) iz Žabnika. Isto je kroz suze potvrdio i Sobočan Stjepan (1931.) iz Sv. Martina, bratić Ivana, koji je precizirao da Sobočan nije bio zatvoren u podrumu, već u komori nedaleko njegove kuće u strogom centru Sv. Martina. On je kao glavnog prokazivača UDB-e u selu naveo crkvenog kantora Ivana Totu, koji je došao u selo 1938., bio protjeran u vrijeme Mađara, pa se opet vratio 1945. Stjepan je naveo i varijantu priče po kojoj se Horvat Albin povjerio svojoj drugoj ženi da su Sobočana ubili Karlovčec Mijo, Kodba Franc i Oletić Ivan, pa je ona to pričala po selu. Čini mi se da je ta priča svjesno izmišljena kako bi se prikrili tragovi pravih ubojica, a osobito obzirom na činjenicu da je Horvat Albina svjedok Ivan Kralj osobno vidio kao suučesnika u ubojstvu Ivana Sobočana. Ivan Novak u svomu članku „Poslijeratne štrigovske žrtve" navodi svjedočenje Franje Sobočana iz Lapšine da su njegovog brata Ivana uhapsili „udbaši" Bartolić i Stjepan Čačko 17. siječnja 1947. u 1 sat u noći, a pritom su razbili ulazna vrata. Na dvorištu je Ivana sačekalo više ljudi, koji su ga odveli i zatvorili u žitnicu bivšeg orguljaša Tote. Odatle su ga bosog odveli na Muru oko 4 sata ujutro i ubili ga i bacili pod led. Navodno je na smrznutom tijelu bilo moguće prepoznati samo rane na glavi, od čega četiri vatrenim i tri hladnim oružjem. Potvrđuje da na tijelu nije bilo ni kaputa, a dodaje da su Sobočanu ruke bile svezane. Kao krivce za smrt Sobočana navodi Albina Horvata i N.N. Dodano je i svjedočenje Ivana Perčića iz Banfija koji tvrdi da je N.N. osobno ubio Sobočana.

ŠINKO FRANJO, Marof, 13.1.1922., roditelji Ivan i Ana r. Kutnjak, zemljoradnik. Nađen u HDA, RSUP SRH, SDS,015.9., kutija 76, Elaborat o banditizmu za Kotar Čakovec, 15, gdje piše da je 1947. stupio u „križare", hapšen iste godine i likvidiran. Prema svjedočenju Bernarde Orehovec r. Šinko (1945.) Franjo je jednu večer došao k njezinom ocu, Franjinom bratiću, i rekao da je pozvan na nekakav sastanak na Muru u ponoć. Stjepan ga je pokušao odgovoriti od tog sastanka, ali Franjo je otišao i nakon toga nestao. Poslije tog događaja milicija im je često dolazila u kuću uvijek se ispočetka raspitivati o Franjinoj sudbini. Po mojem mišljenju u pitanju je bilo više zastrašivanje nego istraga o krivcima. Vožar Regina (1936.), sestrična Franje potvrdila je da je Šinko nestao i da joj nije poznato zašto. Navodi da je obitelj Šinko bila jako pobožna. Petermanec Ivan (1924.) tvrdi da Šinko nije bio ništa kriv. Navodno je pokopan pod jednom topolom u Brezovcu.

Za njegovog ubojicu smatra Koprivec Đuru komunistu i tajnika MNO Žabnik-Marof, a kao mogućeg suučesnika nekog Peveca, koji je bio nadređen Koprivcu. Navodno je Koprivec Đuro na samrti rekao da jedino žali što je ubio Franju. To mu je prenio Đurin brat Petar, koji je čuo ispovijed umirućeg svećeniku. Takvu teoriju smatra mogućom Tomšić Florijan (1933.) koji je Koprivca nazvao „glavnim prokazivačem i egzekutorom“ za Marof i Žabnik. Jakopić Martin (1924.) sjeća se da su ubrzo nakon nestanka Sobočana jednom prilikom ljudi uz vino raspravljali gdje su mogla nestati braća Kutnjak i Šinko, a Koprivec Đuro je rekao da su oni odavno pod „pažom“ (zemljom). Svjedok je osobno čuo Koprivca da je to rekao.

Pripadnici križarskog bratstva

Mnogi su dali svoje živote za vjeru jer su bili hrabri svjedoci. Danas smo pozvani biti hrabri svjedoci i promicatelji katoličke vjere. Komunizam je zabranjivao katoličku vjeru, danas nam nitko ne zabranjuje, ali je veliki utjecaj sekularizma. Mnoge se stvari nude kao alternativa našoj vjeri, a alternativa Isusu Kristu ne postoji. Najveća naša snaga nalazi se u molitvi, pobožnostima i sakramentima, posebno u euharistiji - svetoj misi. Nemojmo se stidjeti svoje vjere, odnosno ne stidimo se Isusa Krista, Boga i Spasitelja.

VRAĆANJE IMENA „SVETI“ U „MARTIN NA MURI“

Svečano proglašenje i vraćanje imena „SVETI“ koje je bilo oduzeto 1963. godine, predsjednik Skupštine Mjesne zajednice Zdravko Hrženjak

Svečana misa na Trgu nakon vraćanja imena SVETI

Komunistička partija svojom je represivnom politikom za Jugoslavije desetljećima tvrdila za Crkvu i vjeru općenito da je to protudržavni element.

Upozoravajući na vjeru u Boga kao sredstvo upravljanja ljudima, zbog čega se pak ne ostvaruje društvo po njihovoj mjeri, socijalističko društvo, komunistička partija sustavno je s druge strane stvarala kod nas do tada nepostojeći ateizam - koji je također stvoren kao vjera, vjera u Ništa, a samo da bi se ljudima moglo lakše upravljati. Dakle, taj je umjetno stvoreni ateizam kod nas predstavljao perfidno oblikovanje vjere u Ništa kroz prizmu Komunističke partije, što je stvarajući nove moralne sustave vrijednosti i stavove poklonika te nove vjere - ateizma, u konačnici stvaralo bespogovorno društvo lojalno sustavu.

Svo što je nosilo u sebi naziv „SVETI“ smetalo je. Tako su 1963. godine u našem nazivu mjesta Sveti Martin na Muri, maknuli „SVETI“.

Hvala Bogu došlo je i vrijeme demokracije 1990. godine.

Svečano proglašenje i vraćanje imena sveti, koje je bilo oduzeto 1963., obznanjuje predsjednik Skupštine tadašnje Mjesne zajednice Zdravko Hrženjak, te naglašava da je to i vraćanje identiteta narodu ovoga kraja.

ŽUPNI CARITAS

Stariji i nemoćni na misi u župnoj dvorani

Izlet Župnog pastoralnog vijeća i Caritasa

Caritas znači ljubav - pomaganje svojem bližnjem u nevolji, potrebi i to na različite načine. Gledajući s tog stajališta Caritas u svakoj župi pa i našoj postoji dugo, jer uvijek je bilo ljudi koji su bili spremni pomagati i koji danas pomažu.

Osnutkom Varaždinske biskupije u našoj župi Caritas je i službeno registriran, te se njegove aktivnosti i službeno bilježe. Caritas broji službeno 21. člana, ali ima suradnika koji nisu članovi, ali uvijek pomažu. U prosjeku se djelatnici Caritasa sastaju jednom mjesečno u prostorijama Župnog Caritasa, a po potrebi i u župnoj dvorani. Na sastancima se uglavnom dogovara plan rada našeg Caritasa, ujedno se crpi i duhovna snaga čitajući Sv. Pismo ili neko drugo duhovno štivo uz molitvu ili nagovor. Tu se posebno aktivira župnik.

Voditeljica je Župnog Caritasa Dragica Kirec, blagajnik Franjo Kovačić, a predsjednik po samoj službi župnik vlč. Ivan Herceg.

Aktivnosti Župnog Caritasa:

Tijekom Domovinskog rata puno se na poticaj župnika pomagalo i uz pomoć ljudi skupljala se pomoć i za Kosovo, vozila se pomoć u hrani u Knin, Vukovar, Zagreb...

Tijekom 2014. godine neke krajeve u našoj domovini poharale su poplave. Tako se uz poticaj Župnog Caritasa pomoglo župu Žažina kod Siska i stradale krajeve u Slavoniji, posebno Gunju. A skupljalo se i za one koji su stradali u našoj Župi.

Svake se godine redovito, barem dva puta, skuplja hrana za Caritasovu pučku kuhinju u Varaždinu.

U samoj župi djelatnici Caritasa posjećuju bolesne, starije i osamljene osobe. Onima koji su najpotrebniji donose poklone u hrani prije Uskrsa i Božića, drva za ogrjev, pomoć za školovanje djece (knjige i slično).

Jednom godišnje župnik ima misu za starije i nemoćne u župnoj dvorani, kada se djelatnici Caritasa angažiraju glede prijevoza i oko zajedničkog druženja poslije mise.

Djelatnici Župnog Caritasa posjetili su i sestre karmelićanke u Mariji Bistrici i tom prigodom donijeli namirnice potrebne za svakidašnji život. U sva župna zbivanja uključeni su i djelatnici Caritasa. Pomagalo se Caritasovom Domu za djecu s posebnim potrebama u Čakovcu. Pojedine starije i nemoćne osobe preko socijalnih ustanova pomogli smo smjestiti u domove, a nekima smo sredili socijalnu pomoć.

Posjet Caritasovom domu u Čakovcu

OPĆINA SVETI MARTIN NA MURI
dodjeljuje
PRIZNANJE
Caritasu župe Sveti Martin na Muri
za nesebično pomaganje socijalno ugroženom stanovništvu

Priznanje Župnom Caritasu

Kako bismo imali snage za svako dobro djelo, potrebno je crpiti duhovnu snagu od Boga. Djelatnici Caritasa redovito odlaze na duhovne obnove i susrete u Biskupiji, a redovito se surađuje i s Biskupijskim Caritasom.

Susret djece sa svetim Nikolom financira se iz blagajne Župnog Caritasa.

Caritas se financira od dobrovoljnih priloga za Dan Župnog Caritasa, od milostinje nedjelje Caritasa, povremeno nešto Općina pomogne, prigodom proštenja u Grkaveščaku i Kapelščaku imaju svoj štand gdje prihod od dobrovoljnih priloga za piće ide za Caritas, te dobrovoljnih priloga preko računa od strane različitih donatora (poduzeća i privatne osobe). U posljednje vrijeme Župni Caritas surađuje i s Osnovnom školom pa se tako djeca na poticaj učitelja uključuju u karitativne aktivnosti.

Djelatnici se međusobno i druže, pješače, idu na izlete. Bili smo u gostima u Murskom Središću, a oni kod nas. Pojedini su djelatnici bili na župnom hodočašću u Lourdesu i u Rimu.

Djelovanje Župnog Caritasa bez potpore i pomoći ljudi ne bi bilo moguće. Zapravo smo svi mi Caritas, a djelatnici koji su službeno u tome samo to više potiču i organiziraju.

Stoga svima hvala, svim ljudima dobre volje, našoj Općini i svim udrugama koje djeluju na području Župe.

Valja naglasiti da se rad svih članova zasniva na dobrovoljnoj bazi.

Većina župnih Caritasa vidi svoje djelovanje u:

- sudjelovanju u akcijama što ih provodi BC (Nedjelja Caritasa i sl.)
- pomaganju siromašnih i starih osoba u vlastitoj župi
- sakupljanju materijalnih dobara (hrane) za potrebe i programe centralnih ustanova
- jačanju vjerničkog i duhovnog karitativnog ozračja

Jednom godišnje Biskupijski Caritas priređuje susret s predstavnicima (voditeljima, suradnicima i volonterima) župnih Caritasa, kada župni Caritasi predaju i svoja godišnja izvješća o radu.

Ravnatelj Biskupijskog Caritasa je mr. sc. Ante Šola, predsjednik mons. Ivan Godina. Biskupijski Caritas ima besplatnu ljekarnu u Varaždinu, pučku kuhinju, odjel za obuću i odjeću, skrbi o djeci s potrebnim potrebama. U sve te aktivnosti uključuje se, u skladu s mogućnostima, i Župni Caritas.

Za svoj rad Župni Caritas dobio je više priznanja i zahvalnica, pa i posebno priznanje Općine Sveti Martin na Muri.

ŽUPNA CRKVA SV. MARTINA BISKUPA - SVETI MARTIN NA MURI [62]

Župna crkva - glavni ulaz 2011. g.

2016. g.

Župna je crkva sv. Martina biskupa jednobrodna, barokizirana gotička građevina, s dvije velike bočne kapele prigrađene lađi, vitkim zvonikom uz zapadno pročelje i sakristijom uz sjevernu stranu gotičkoga svetišta. Tijekom srednjeg vijeka, kao i danas, naziv naselja istovjetan je titularu crkve, dok se samo povremeno navodi kao Pomorje ili Komory.

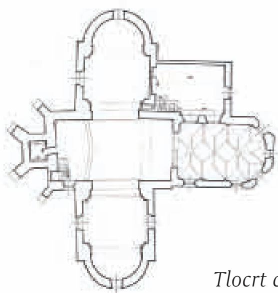
Razvija se na mjestu rimskog naselja, a ranosrednjovjekovni grobovi upućuju na kontinuitet naseljenosti od antike do danas. Sama lokacija relativno je slabo istražena, te će buduća arheološka istraživanja dati jasniju sliku o veličini i karakteru rimskog, ali i srednjovjekovnog naselja. Brojni autori još od 18. st. upravo ovamo ubiciraju rimski *Halicanum*, ali u to ne možemo biti sigurni, jer je do danas djelomično istražen samo gospodarski dio rimskog naselja. O ranosrednjovjekovnom naselju svjedoče nam samo tri istražena groba u neposrednoj blizini crkve sv. Martina biskupa, od kojih su u jednom pronađene skaričice, koje su datirane u 11. st. Karakter kasnosrednjovjekovnog naselja također nije poznat, ali nam se iz toga vremena očuvala današnja župna crkva sv. Martina biskupa.

62 | Podaci su većim dijelom uzeti iz Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske 33/34-2009/2010 autorice Marijane Korunek.

Kip sv. Martina

Tlocrt crkve

Na području Međimurja ustaljeni tip crkava u razdoblju gotike čine jednobrodne građevine s nešto užim svetištem od lađe, koje, u pravilu, završava poligonalno, a crkva u Svetom Martinu na Muri u potpunosti se uklapa u taj tip.

Tijekom stoljeća crkva je bila više puta pregrađivana i dograđivana, ali je u osnovi očuvala svoju kasnosrednjovjekovnu jezgru, koja je najčitljivija u samome svetištu, na kojemu je provedeno najmanje intervencija. Lađa je u baroku probijena s južne i sjeverne strane, te joj se prigrađuju kapele, čime crkva dobiva tlocrt križa.

Ovim zahvatom lađa postaje prostranija, za razliku od relativno skučene srednjovjekovne lađe. Zvonik na zapadnoj strani nije moguće preciznije datirati, ali njegovi kontrafori i sakristija novijeg su datuma.

Najstariji očuvani prikaz crkve sv. Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri nalazi se na bakrorezu C. Ferstlera koji prikazuje vedutu naselja, a datiran je u drugu polovinu 18. st. Crkva je prikazana s južne strane, a s obzirom na to da već ima prigrađenu južnu kapelu i zvonik poduprt kontraforima, može se reći da je već poprimila svoju današnju formu.

Vizitator 1660. g. navodi da se crkva nalazi u Pomorju, te da je zidana, ali blizu tornja već ruševna, svetište ima zidani svod, dok je nad ostalim dijelom crkve ruševan drveni strop, krov na sjevernoj strani propušta kišu, a navodi i dobar toranj u kojem vise 2 zvona.

U zapisniku kanonske vizitacije iz 1688. g. za tu je crkvu navedeno da poput crkve i sakristije ima zidan i toranj, da je pokrivena hrastovim daščicama, potaracana opekom, te da uz glavni oltar sv. Martina ima i bočni oltar posvećen Blaženoj Djevici Mariji, a da se oko crkve nalazi slabo ograđeno groblje. Vizitator kanonik grof Nadaždi posjetio je tu crkvu 1693. g., kada je zapisao da ima drvenu propovjedaonicu na sjevernoj strani, drveni kor nad glavnim vratima sa zapadne strane, a osvrnuo se i na to da je župnik u crkvi prije nekoliko godina učinio skladište cigle i da uopće ne mari za čistoću crkve.

Vizitator Leskovar posjetio je ovu crkvu 1698. g., te izvješćuje da ima pukotina, osobito u svetištu, jednu grobnicu pod korom i drugu u svetištu, drveni strop obojen zelenom i crvenom bojom nad lađom, zvonik i malen toranj, veliki drveni križ uz kojeg su kipovi Žalosne Majke Božje i sv. Ivana evanđelista na ulazu u svetište, da se u unutrašnjosti priređuje i treći oltar nad kojim je slika sv. Antuna Padovanskog, a da crkva nije posvećena nakon što je neko vrijeme služila protestantima.

Kanonska vizitacija iz 1720. g. donosi da je zvonik poduprt kontraforima tek 1718. g., a o njegovoj nadogradnji govori vizitacija iz 1784. g.

Vizitator Vuk Kukuljević posjetio je ovu crkvu 1747. g., kada navodi da je crkva posvećena i da ima tri oltara.

Kanonska vizitacija iz 1768. g. navodi da je staroj lađi 1767. g. prilagođena južna kapela Marije Celske, te da je tada podignuto i zidano pjevalište na dvije kolumne.

Nova sakristija, povrh koje je oratorij, podignuta je 1777. g. Vizitator Stjepan Kološvari posjetio je tu crkvu 1793. g., te navodi da je dosta prostrana, pokrivena crijepom, ima tri zvona u tornju, drveni i dobro obojeni oltar u svetištu, posve nove i lijepo izrađene bočne oltare (Imena Isusova i Blažene Djevice Marije) u lađi, a da se u grobnicu pred velikim oltarom više nitko ne pokapa.

U vizitaciji 1779. g. spominje se da je u lađi još uvijek tabulat, ali je ona nedugo nakon toga morala biti presvođena. Podatke o zahvatima na toj crkvi nakon 1937. g. dobivamo iz novije Spomenice župe. Mnogo više podataka o crkvi i zahvatima provedenima na njoj sadržavala je starija Spomenica župe, koju je 1953. g. još listala A. Horvat, a kojoj se gubi svaki trag 1960-ih godina. Zanimljivo je što je A. Horvat tada u njoj čitala opise niza bolesti i čudesa Marije Celske tijekom 18. st., napisane kajkavskim jezikom.

Oltar Marije Celske u južnoj kapeli

U kanonskoj vizitaciji iz 1784. g. navodi se da je sjeverna kapela Srca Isusova podignuta 1783.g.

Današnja župna crkva sv. Martina biskupa u Svetom Martinu na Muri kasnosrednjovjekovna je građevina, koja pripada tipu jednobrodnih crkava s pravokutnom lađom i poligonalno završenim svetištem, koje je nešto uže od lađe. Takav tip tlocrta karakterističan je za Međimurje, ali i za šire okruženje, kao npr. za sjeverozapadnu Hrvatsku, Sloveniju, Mađarsku i Austriju, pogotovo u 15. st., kada je ovo ustaljeni tip arhitekture ladanjskih župnih crkava u tim krajevima.

Nije sigurno kada nastaje zvonik uz zapadno pročelje, ali u barokizaciji joj je prigrađena po jedna bočna kapela s južne i sjeverne strane crkvene lađe, te sakristija uz sjevernu stranu gotičkoga svetišta. Sama je građevina skromna po dimenzijama i osnovi, ali je bogato dekorirani detalji arhitektonske plastike u unutrašnjosti svetišta donekle izdvajaju od ove jednostavne arhitekture, te je stavljaju u okvir srednjoeuropskih oblika. Orijentirana je u pravcu istok – zapad, a njezina duljina mjerena izvana, zajedno sa zvonikom, iznosi 27,5 m, dok joj je širina zajedno s bočnim kapelama 28,5 m.

Pogled prema pjevalištu i propovijedaonici

Župna crkva s nekad pripadajućom kućom (pjevačnica, učiteljski stan...)

Najvrjedniji i najcjelovitije očuvani dio crkve upravo je gotičko svetište koje je tijekom stoljeća doživjelo najmanje intervencija. Ono je izduženo, te čini varijantu tzv. dugog kora, koji postaje uobičajen na župnim crkvama tijekom 15. st., a unutrašnje su mu dimenzije 9,00 x 5,80 m.

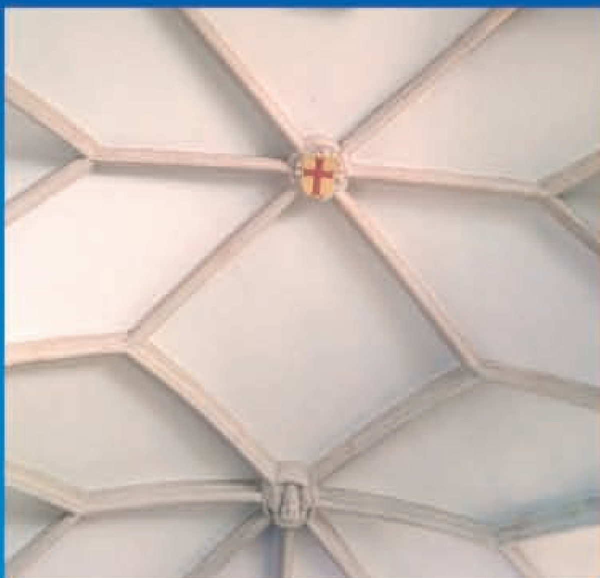
Osnova je jednobrodni pravokutnik podijeljen u tri polja koji završava poligonalnim zaključkom svetišta (pet strana osmerokuta). Svetište u unutrašnjosti ima kasnogotički mrežasti svod koji zaključuju tri zaglavna kamena, a nosi ga 10 konzola od kojih je na jednoj uklesana 1468. godina, što daje sigurnu dataciju izgradnje svoda.

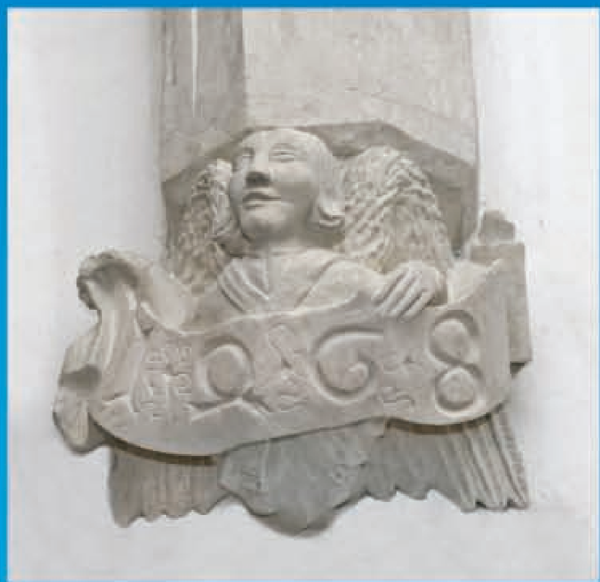
Idući od istoka prema zapadu, prvi zaglavni kamen ima na sebi Kristovu glavu, drugi ima štit s malteškim križem koji je postavljen na kovrčavo lišće, treći ima štit postavljen na identično lišće, a na štitu se nalazi znak koji je prepoznat kao klesarski.

Crkveno svetište i lađa odvojeni su gotičkim trijumfalnim lukom koji je u odnosu na svod svetišta dosta niži. Luk je šiljat i profiliran, a počiva na peterostranim pilastrima s kojima se spaja bez kapitelne zone.

U unutrašnjosti svetišta, na strani evanđelja, očuvala se gotička kustodija, odnosno svetohranište u formi dekorirane zidne niše, koja stoji na profiliranoj konzoli, a flankiraju je po dvije elegantne fijalice sa svake strane, dok se iznad drvenih vratašca nalazi križ iz čijeg se donjeg dijela račvaju dva kraka u obliku rašlji.

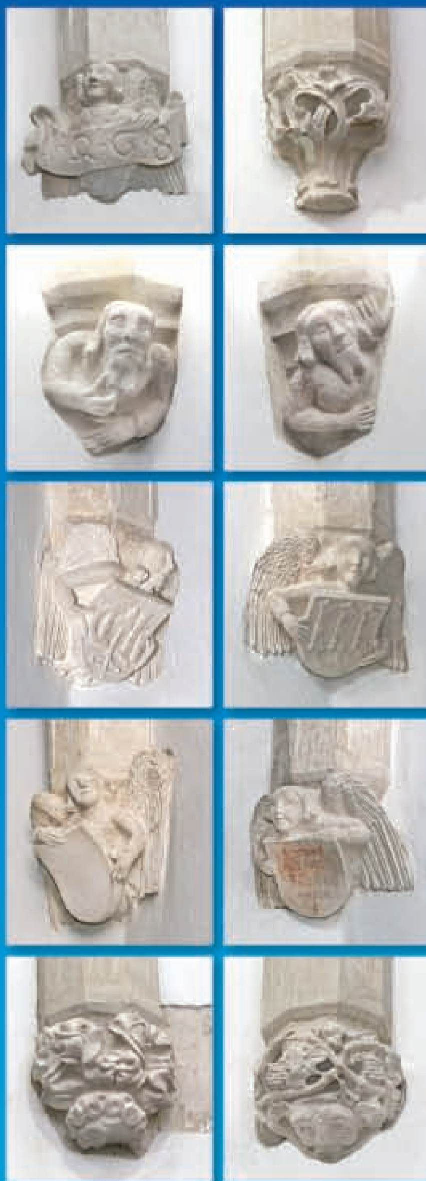
Gotički svod

Godina 1468.

Deset konzola

Zaglavni kameni

Svetohranište i skica svetohraništa

Iznad sedilije 1467. g.

Ovakav se križ nalazi i na trećem zaglavnom kamenu, samo što tamo ima još na donjem dijelu dodane dvije trake u obliku slova V, čineći tako četvorinu iznad koje je križ. Od gotičkih detalja u unutrašnjosti svetišta očuvala nam se i sedilija natkrivena segmentnim lukom koji nadvisuje šiljati, odnosno sedlasti luk, a između njih je uklesana 1467. godina.

Od recentnijih zahvata u svetištu treba se osvrnuti na povišenje njegova istočnog dijela između ulaza u sakristiju i drvenoga glavnog oltara, koje je izvedeno tijekom 2002. godine. Iste su godine u svetište postavljeni nova mramorna oltarna menza, ambon (stalak za čitanje) i krstionica.

LAĐA I BOČNE KAPELE

Pravokutna lađa, unutarnjih dimenzija 10,20 x 6,25 m, relativno je skučena, a prigradnjom poprilično velikih bočnih kapela s polukružnim završecima crkva je proširena i dobro osvijetljena velikim prozorima. Južna kapela unutarnjih je dimenzija 6,62 x 9,04, a sjeverna 6,70 x 9,17 m. Lađa je dugo imala tabulat, čiji se tragovi još uvijek vide na tavanu crkve, a svodove dobiva relativno kasno, otprilike nakon 1779. g. Ona je tada svođena češkim kapama, kojima su dvije kalote poprečno razvučene, dok je srednja veća i pravilnija, a sve počivaju na polukružnim pojasnim lukovima i konzolama. Zidovi lađe imali su današnju visinu već u vrijeme kada se gradi južna kapela, a ona je bila dostatna za nove svodove. Pri njihovoj izgradnji probijen je novi ulaz iz zvonika na tavan crkve, jer je pristup tavanu bio onemogućen, pa je donja kota novog ulaza viša za oko 1 m. Zanimljiva je i niša na zapadnom zidu lađe, na spoju s južnim zidom, koja se nalazi u visini pjevališta (oko 3 m od kote poda). Ona je svojim položajem nelogična, te možda može biti zazidani prozor, ali je vjerojatnije da čini ostatak ulaza na starije, drveno pjevalište koje se spominje u vizitacijama.

Obnova 1954. g

Od ranijih zahvata u lađi potrebno je spomenuti otvaranje trijumfalnog luka od strane lađe 1955. g. jer je on s te strane bio zatvoren opekom i žbukom u baroknoj pregradnji.

Pri uklanjanju konkavne prigradnje na južnoj strani uz trijumfalni luk, u lađi je otkriven gotički prozor s kamenim doprozornicima, te je odlučeno da on ostane vidljiv samo s unutarnje strane kao niša. Dio građe koja je ispunjavala prozorsku nišu sastojao se od vrlo dobro očuvanih gotičkih profiliranih kamenih fragmenata. Nije se očuvala nikakva dokumentacija o tim fragmentima, a nije ni poznato gdje su deponirani. Iste se godine krenulo i sa sanacijom svoda uz trijumfalni luk, koji je 1950-ih godina bio u lošem stanju. Tadašnji Konzervatorski zavod iz Zagreba izradio je 1955. g. elaborat sa statičkim proračunom za njegovo osiguranje armiranobetonskom konstrukcijom. Međutim, odlučeno je da se on ipak u potpunosti sruši, te da se izvede svod samo od opeke. Tada se pokazalo da zid iznad trijumfalnog luka ima velike pukotine, te da je srednji dio izbočen prema lađi za oko 20 cm. Zatvaranje trijumfalnog luka u razdoblju baroka i korigiranje tlocrta izvedeno je iz potrebe, odnosno zbog statičkih razloga, jer je svod nad svetištem pritiskao na gornju plohu iznad luka, zbog čega su nastale deformacije. Zato je odlučeno da se svod ipak izvede po nacrtima, kako bi se spriječilo eventualno urušavanje. Izvedeni su armiranobetonski nosač i razupore, koji su stvorili protutežu djelovanju svoda nad svetištem, na plohu iznad luka.

ZVONIK

Današnji zvonik relativno je visok i elegantan, a koliko se može vidjeti, građen je u potpunosti od opeke. Nalazi se na zapadnoj strani, a ispod njega je glavni ulaz u crkvu. Iz kanonskih vizitacija doznajemo da je crkva imala zvonik u 17. st., ali ranije spomenuti otisak krovišta najvjerojatnije pomiče vrijeme njegova nastanka i ranije, no to će nam trebati potvrditi tek buduća istraživanja.

Zvonik župne crkve

Danas se u zvoniku nalaze tri zvona, od kojih je najstarije i najveće lijevano u Varaždinu 1845. g., a preostala dva u Mariboru 1922. i 1924. g. Ona su posvećena sv. Martinu biskupu, sv. Augustinu i sv. Antunu. Zvona su elektrificirana 1990. g., a najvjerojatnije je tada izvedena i čelična konstrukcija koja ih nosi, te novo stubište u zvoniku. Tijekom 2008. g. montirani su novi jarmovi i klatna, a zvona su zaokrenuta. Naime, zbog ranijega, nestručnog montiranja zvona su udarala u zidove zvonika, te je ovim zahvatom to spriječeno. Prvi sat postavljen je na crkveni zvonik relativno kasno, tek 1939. g., a satne ploče izmijenjene su 2008. g. i od tada je sat ponovno u funkciji na novom sistemu.

SAKRISTIJA

Sakristija

Sakristija se nalazi sjeverno uz svetište i djelomično lađu, a spominje se u vizitaciji u 17. st., ali je ona tada bila nešto manjih dimenzija i niža, dok današnja sakristija, iznad koje je oratorij, nastaje 1777. g. Ta se promjena danas jasno može vidjeti pod krovištem sakristije, gdje su očuvani stara žbuka i barokni vijenac, koji su nekada stajali na vanjskoj fasadi, a tek povišenjem sakristije zatvoreni su ispod njezina krovišta.

OSLIK UNUTRAŠNJOSTI

Unutrašnjost crkve danas je obojena u bijelu i svjetlosivu boju. Kameni je dio mrežastog svoda 2016. godine počišćen, a polja mrežastoga svoda u svetištu između rebara obojena u bijelu boju.

Unutrašnjost župne crkve

Obnovljene konzole i zaglavni kameni na svodu u svetištu

Prema dostupnim podacima, znamo da je crkvena unutrašnjost bila obnavljana u više navrata, i to 1950-ih godina, nakon toga 1970./71. g., 1987. g. 2002. g. i 2015. g. crkva je na novo oličena, a konzervatorsko-restauratorska istraživanja provedena su 1950-ih godina i 2011. godine. Pregled građevine obavila je ekipa tadašnjega Konzervatorskog zavoda iz Zagreba 1952. g., a 2011. g. bila su istraživanja pod vodstvom arhitekta Tibora Horvata i Konzervatorskog odjela iz Varaždina. Tada je napravljen i projekt drenaže, uređenja okoliša i obnove fasade na župnoj crkvi.

KROVIŠTE

Crkveno je krovište u dobrom stanju, a u potpunosti je pokriveno biber crijepom 2003. godine Ne pokazuje nikakve deformacije ni propuštanja, a njegova temeljita sanacija izvedena je prije nekoliko godina. I prije je u više navrata mijenjano i popravljano, pa tako znamo da je npr. 1938. g. ono u potpunosti izmijenjeno. Današnje je krovište izvedeno tako da svi dijelovi crkve (svetište, lađa, bočne kapele) imaju dvostrešno krovište iste visine, a jedino je na sakristiji ono jednostrešno. Konstrukcija krovišta je dvostrešnog, tlocrtnog pravilnog križnog oblika, koja nad svetištem završava poligonalno, a nad bočnim kapelama polukružno i u cijelosti se oslanja na vanjske nosive zidove građevine. Crijep i dotrajale letve na krovištu izmijenjeni su tijekom 2003. g.

PORTALI

Svi kameni portali na ovoj crkvi nastaju u baroknom periodu. Portali na zapadnim zidovima bočnih kapela, zapadnome pročelju ispod zvonika, južnom zidu svetišta i istočnom zidu sakristije jednostavno su oblikovani, a samo je onaj koji se nalazi na spoju svetišta i sakristije u unutrašnjosti nešto bogatiji u svojoj izvedbi. Portal na glavnom ulazu danas stoji svojom prednjom stranom okrenut prema unutrašnjosti crkve, a najvjerojatnije izvorno nije bio ovako uzidan. Na svim ulazima u crkvu portali su obnovljeni 2013. – 2015. godine.

PJEVALIŠTE - KOR

U 17. st. crkva je imala drveni kor, koji je tek 1767. g. zamijenjen zidanim pjevalištem koje se oslanjalo na dva okrugla kamena stupa. To pjevalište na zapadnoj strani lađe bilo je u lošemu stanju još 50-ih godina 20. stoljeća, kada su dva stupa na kojima je stajalo bila toliko nagnuta da je postojala opasnost od urušavanja čitavoga pjevališta.

Kor - pjevalište

Jedan od lošijih zahvata, o kojem ne nalazimo podatke o vremenu izvedbe, jest izgradnja novog, armiranobetonskog pjevališta, koje dimenzijama i oblikovno nije bilo prilagođeno objektu. Bilo je postavljeno na četiri metalne cijevi, koje su imitirale stupove, a svojim je volumenom ušlo duboko u lađu, gotovo do sredine baroknih bočnih kapela. Nije imalo pristup iz unutrašnjosti lađe, nego je izvedeno stubište s vanjske strane uz glavno pročelje. To je pjevalište i u unutrašnjosti i na vanjskoj strani narušilo sklad građevine, te je 2001. g. određeno da se ono u potpunosti ukloni, zajedno s vanjskim stubištem. Kako je o starom zidanom pjevalištu izgrađenom 1767. g. postojala vjerodostojna dokumentacija, odnosno arhitektonska snimka postojećega stanja i fotodokumentacija, pjevalište je 2002. g. izvedeno kao faksimil ranije uklonjenog, baroknog, koje je imalo pristup iz unutrašnjosti.

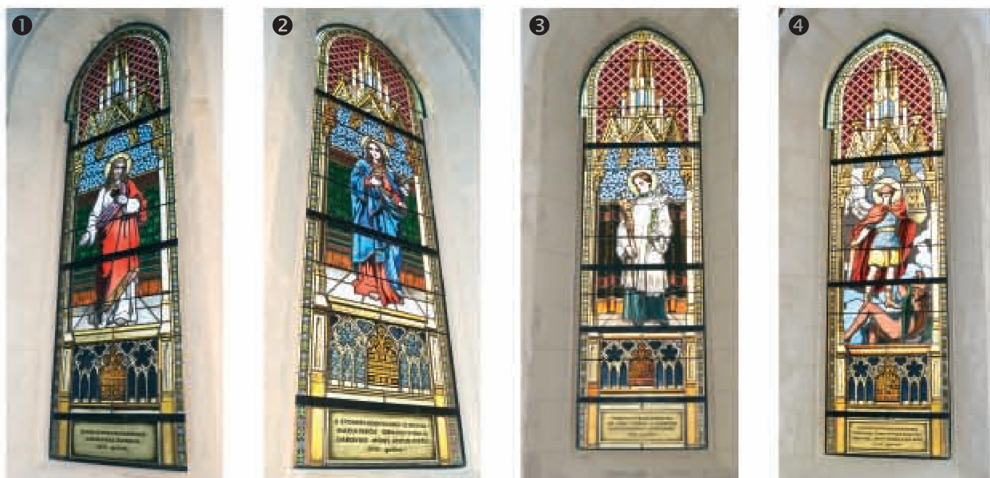

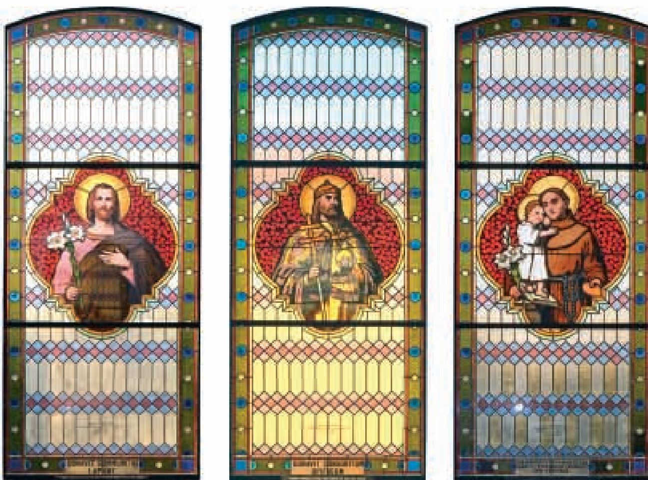
PROZORI {VITRAJI}

Prozori na svetištu šiljasto su zaključeni i postavljeni u jednome horizontalnom pojasu uz napomenu da je sjeverna stijena u potpunosti zatvorena, a prozori su na poligonalnom zaključku svetišta, i to na prvom i trećem polju, te dva na južnoj stijeni svetišta.

Vitraji u svetištu obnovljeni su 2015. godine. S vanjske i unutarnje strane očišćena je žbuka i sada dolaze do izražaja kameni doprozornici. Ostala tri vitraja obnovljena su 2014. godine.

❶ *Vitraj Srca Isusovog, obnovu 2015. g. darovala Međimurska županija*
❷ *Vitraj Srca Marijinog, obnovu 2015. g. darovao mons. Antun Perčić u spomen roditeljima Stjepanu i Mariji Perčić*
❸ *Vitraj sv. Alojzija Gonzage, obnovu 2015. g. darovali dr. Josef Tompa i supruga Birigita r. Goričanec*
❹ *Vitraj sv. Mihaela arkanđela, obnovu 2015. g. darovali župljani*

❶ *Vitraj sv. Josipa, 2014. g. obnovu darovala obitelj Martina i Barbare Hren s djecom*

❷ *Vitraj sv. Stjepana kralja, obnovu 2014. g. darovala Općina Sveti Martin na Muri*

❸ *Vitraj sv. Antuna Padovanskog, obnovu 2014. g. darovao zakladnik Peter Cervi, Blieskastel - Njemačka*

GROBNICE

U kanonskim se vizitacijama spominje groblje oko crkve, ali se navode i grobnice u njezinoj unutrašnjosti, i to jedna u svetištu, a druga ispod kora. Točna pozicija ove ispod kora, odnosno pjevališta, utvrđena je 2001. g. pri uklanjanju pjevališta, kada je slučajno probijen crkveni pod, ali ona tada nije otvarana.

Na vanjskoj strani svetišta nalaze se dvije nadgrobne ploče obitelji Kregar koje datiraju u 1855. i 1856. g. Lokacija tih grobnica nije do danas potvrđena, ali s obzirom na smještaj nadgrobnih ploča na vanjskoj strani svetišta, možemo slobodno pretpostaviti da su se nalazile u njihovoj neposrednoj blizini. Stanje očuvanosti groblja oko crkve potvrdit će tek buduća arheološka istraživanja, koja će nam, zasigurno dati vremenski raspon njegove uporabe, a već je prije navedeno da su u neposrednoj blizini crkve otkriveni grobovi datirani u 11. stoljeće.

POKRETNI INVENTAR

U unutrašnjosti se nalazi inventar koji potječe pretežno iz druge polovine 18. st., a čine ga tri oltara, propovjedaonica, dok su orgulje mlađe i nastaju 1930. g. 2015. godine napravljene su dvije nove ispovjedaonice, a klupe 2004. godine. Glavni je oltar posvećen zaštitniku crkve sv. Martinu biskupu, a dao ga je podići 1760. godine tadašnji župnik Lovro Horvat.

U sjevernoj kapeli nalazi se oltar Imena Isusova, a u južnoj oltar posvećen Mariji Celskoj. U obnovi crkve 1953. - 1956. g. renovirani su i svi predmeti u crkvi, odnosno oltari, ispovjedaonica, propovjedaonice, križni put i kor. Danas se propovjedaonica više ne nalazi u crkvi jer je nažalost uništena. Za svaku crkvu je važan žrtvenik, mensa, odnosno stol gdje se slavi sveta misa. **U našoj je crkvi nova mensa od 2002. godine. 10. listopada 2002. godine varaždinski biskup mons. Marko Culej posvetio je mensu i ispred mense položio relikvije Sv. Marka Križevčanina.** Mensa i krstionica su mramorne, a pod oko mense od granita, djelo majstora Ljudevit Minđeka iz Varaždina.

Glavni oltar sv. Martina biskupa

Za službu Božju veliku ulogu ima i ambon, mjesto gdje se odvija Služba Riječi - čitanja, propovijed, molitva vjernika i oglasi. Taj je ambon također izrađen i posvećen 2002. godine.

Ambon donirali:
Stanko Bogdan iz Hlapičine
Zvonimir Zamuda iz Jurovca
Zdravko Fajfar iz Vrhovljana

Žrtveni stol – mensa
donacija Ane Belović iz Hlapičine

Krstionica
donacija obitelji Alojza Srše iz Gradiščaka

Klupe su također novijeg datuma, napravljene 2004. godine u poduzeću Promming iz Čakovca. Klupe u bočnoj lađi Majke Božje financirane su dobrovoljnim prilozima nakon sprovoda Katarine Cervi, r. Stojko. Velika zahvala ide stoga njezinom suprugu Petru Cerviju. Jednu klupu donirala je obitelj Ivana Baumgartnera iz Jurovca, jednu obitelj Ivana Oletića iz Sv. Martina na Muri, jednu preč. Ivan Hren (domaći svećenik), jednu njegov brat preč. Vladimir Hren (domaći svećenik), a ostale klupe dar su svih župljana. Od srca svima hvala.

Klupe u župnoj crkvi

Nove ispovjedaonice u župnoj crkvi

NOVE VISEĆE SVJETILJKE U CRKVI

Na Uskrs 2006. godine blagoslovljena je nova viseća svjetiljka. Promjera je 110x110, u tri reda ukupno je 35 žarulja. Donirali su Zvonimir Zamuda iz Jurovca i Marijan Šilec iz Brezovca, a radove vezano uz struju donirao Marijan Colar iz Vrhovljana.

VANJŠTINA

Sva su vanjska pročelja crkve obnovljena. Obnova fasade trajala je 2013. - 2015., a 2012. godine napravljena je drenaža, ravnan je i popločen teren. U ranijim zahvatima crkvena je vanjština u potpunosti obnovljena 1939. g., kada je skinuta stara žbuka s crkve, te je ona nanovo ožbukana, a jednak zahvat izveden je i 1984./1985. g., samo što tada ipak nije skinuta sva žbuka s vanjskih pročelja, što se vidi po spoju stare i nove žbuke približno na sredini visine zidova. Fragment izvornoga, baroknog oblikovanja vanjskih pročelja očuvan je na tavanu crkve, a prema njemu možemo zaključiti da je ona bila obojena u bijelo, te da je samo donji dio krovnog vijenca imao dekoraciju u obliku plavičaste trake s bijelim pačetvorinama zaobljenih uglova. Zbog toga je i boja na obnovljenoj fasadi sada bijela i ispod krova ima plavičastu boju, osim na gotičkom dijelu.

Na vanjskim su se pročeljima prije obnove fasade vidjeli tragovi bušenja zidova i injektiranja stonosalom, koje je izvedeno 1987. g., kao pokušaj da se crkveni zidovi isuše od vlage. S istim ciljem tada su iskopani i odvodni kanali i položene su cijevi za odvodnju krovne vode, a ubrzo nakon toga izvedena je drenaža s drenažnim cijevima, dok su uz sve zidove crkve postavljene betonske ploče i navučen je sloj asfalta. Kako nije bilo nikakve očuvane dokumentacije o ovim zahvatima, a problem kapilarne vlage u zidovima izrazito je naglašen, trebalo je utvrditi stvarno stanje, pa je zbog toga tijekom 2010. g. skinuto nekoliko betonskih ploča. Utvrđeno je da je drenaža izvedena, ali da je preplitka u odnosu na kotu poda u crkvi, te da zapravo ne ispunjava svoju funkciju.

Obnovljena sva pročelja crkve

Tada je obavljen i pregled sustava odvodnje krovnih oborinskih voda, za koji je utvrđeno da u potpunosti funkcionira, pa je samo očišćen. Problemu vlage pridonosi i sokl izveden u unutrašnjosti na pilastrima bočnih kapela, najvjerojatnije od betona ili nekoga sličnog materijala, koji ne propušta vlagu, te i njega treba što hitnije ukloniti. Sokl, doduše, sprječava probijanje vlage u unutrašnjost do visine do koje je izveden, ali se ona pojavljuje iznad njega, gdje uništava strukturu zida koji isoljava i pretvara se u prah. Stoga je 2015. godine sva ta cementa žbuka na unutrašnjosti sokla maknuta i stavljena je nova vapnena žbuka.

Crkva je ranije bila okružena ogradom, odnosno cinktorom građenim od opeke, koji je danas u najvećoj mjeri srušen, a fragmentarno je očuvan na istočnom rubu parcele. Na njega se s južne strane, neposredno uz crkvu, nadovezivala tzv. kapelanska kuća izgrađena tijekom druge polovine 19. st. koja je srušena 1989. g. To je bila jednostavna prizemnica orijentacije I – Z, koja je imala pet prozora na uličnom pročelju. Iako je ona činila skladnu cjelinu s crkvom i cinktorom, njezinim je uklanjanjem formiran trg čime je crkva „oslobođena“, odnosno otvorena prema naselju.

Župnu crkvu posjećuju mnogi hodočasnici, ali i oni koji ju cijene samo iz povijesnih razloga. Među mnogim posjetiteljima župnu su crkvu su posjetili i predsjednici Republike Hrvatske, Stjepan Mesić i Ivo Josipović.

Predsjednik Ivo Josipović u pratnji župnika

Predsjednik Stjepan Mesić u župnoj crkvi

Predsjednik Ivo Josipović u župnoj crkvi

DANI EUROPSKE BAŠTINE U SVETOM MARITNU NA MURI

U župnoj crkvi sv. Martina biskupa 7. listopada 2016. godine obilježen je Dan europske kulturne baštine. Naime, župna crkva sv. Martina biskupa u Sv. Martinu na Muri uvrštena je u Dane obilježavanja europske baštine u Hrvatskoj 2016. godine. Nakon pozdravnih riječi župnik je kratko iznio podatke o župnoj crkvi. Župni mješoviti zbor otpjevao je Martinsku pjesmu te su nakon toga počela izlaganja: dr. sc. Marijane Korunek (djelatnica Ministarstva kulture – Konzervatorski odjel u Varaždinu), arhitekta Tibora Horvata koji je projektirao većinu projekata na obnovi župne crkve, Stjepana Jerkovića, restauratora koji je obnavljao kameni dio, posebno u svetištu, Petre Novinščak, dipl. arheologa, zamjenice načelnika Općine Sveti Martin na Muri koja je govorila je o arheološkim nalazištima na području Općine i Branke Marciuš, dipl. arheologa koja je govorila je o nalazištima rimskih cesta na području Općine.

Sve je završilo pjesmom „Međimurje kak si lepo zeleno“ koju je otpjevao župni mješoviti zbor.

Veliko je to priznanje za Župu koja vodi brigu o župnoj crkvi, a naravno i svima koji su angažirani oko obnove župne crkve.

Dan europske baštine u Sv. Martinu na Muri, 7. listopada 2016. godine

ZVONARI U ŽUPNOJ CRKVI – ŽUPNI ZVONARI

Brigu o crkvi u smislu čišćenja i uređenja okoliša vodi obitelj Hren i Rešetar. Pokojni zvonar Martin Hren, uz podršku supruge Barbare i djece, uvijek je bio na raspolaganju župniku i župljanima u svemu. Barbara je uz crkvu odrastala, služila, posluživala, pospremala, čistila, urešavala, zvonila. Majka je dvojice svećenika, Vladimira i Ivana, na službi u Zagrebačkoj nadbiskupiji. »Kad sam se udala, sa suprugom sam sve radila u crkvi. Kad je muž umro, ostala sam sama, župnik je želio da se ja i dalje nastavim brinuti o uređenju crkve. Brinem se o misnom ruhu, zapravo o svemu što treba. To mi čini zadovoljstvo i rado služim svojoj Crkvi. Izvrsno se slažem sa svećenicima, a naša je kuća uvijek otvorena za sve dobronamjerne«.[63] Naravno da Barbara to sve ne bi mogla sama, već joj uvelike pomaže kćerka Vesna i zet Božidar s djecom.

2009. godine navršilo se 60 godina otkako oni vode brigu o župnoj crkvi. Tom prigodom služio je za njih misu mons. Josip Mrzljak, biskup varaždinski, te im uručio zahvalnicu preko papinskog blagoslova. Prilikom obnove župne crkve imali su mnogo posla te im je župnik prošle 2015. godine dao i posebno priznanje i zahvalnicu.

Biskup predaje zvonarima papinski blagoslov

Zvonarica Barbara sa župnikom

Obitelj Hren 1972. godine

Župnik predaje zvonarima priznanje

63 | http://www.glas-koncila.hr/index.php?option=com_php&Itemid=41&news_ID=5378

CRKVA SVETE ANE U HLAPIČINI

Unutrašnjost crkve sv. Ane danas

Crkva svete Ane u Hlapičini

Crkva je pod krovom

Gradnja crkve u Hlapičini

Na inicijativu župnika vlč. Blaža Tote, i njegovom velikom brigom i upornošću u svakom smislu, u Hlapičini je izgrađena crkva svete Ane. U župnoj spomenici piše: „20.11.1990. počeli smo graditi novu crkvu u Hlapičini. Nadamo se nešto pomoći iz Njemačke i Kanade. Procjena je da će gradnja stajati oko jedan milijun njemačkih maraka. Crkvu je projektirao Marijan Hoblaj, a izvođač poduzeće Andrije i Ljubice Blažić iz Nedelišća.

Imenovan je Odbor za gradnju crkve koji su činili Franjo Bogdan, Stjepan Sakač, Josip Novak, Ivan Majsan i Martin Majsan. Nadzorni je bio ing. Vurušić iz Čakovca. Nije bilo lako, ali 1993. godine polako ide vanjski dio crkve prema kraju. 26. listopada 1993. godine crkvu je blagoslovio pomoćni zagrebački biskup mons. Juraj Jezerinac.“

Freska svetog Joakima i Ane u Hlapičini

Blagoslov crkve

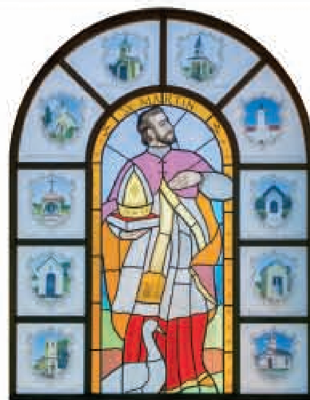

Vjernici prilikom blagoslova crkve

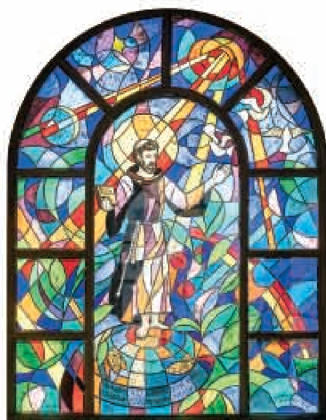

Pjevački zbor

Župnik vlč. Blaž Tota napisao je da je 1996. godine završena crkva u Hlapičini, misleći na grube radove. Preostalo je još mnogo poslova da bi crkva dobila današnji izgled iznutra i izvana.

1996. godine postavljen je prvi vitraj koji prikazuje sv. Martina biskupa. Izradio ga je prof. Štebih, ali do danas još nije u potpunosti dovršen, stoga su u nedovršenom dijelu stavljene slike kapelica i poklonaca. Vitraj su donirali Stjepan i Ana Oletić, rodom iz Hlapičine, a trenutno borave u Kanadi. Oni su bili izabrani za „kumove" crkve, a to znači da su vodili i određenu brigu za crkvu.

27. lipnja 1998. godine dovršena je freska sv. Joakima i Ane u apsidi svetišta koju je naslikao akademski slikar prof. Marijan Jakubin.

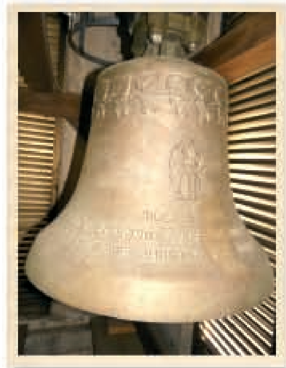

Vitraj svetog Martina biskupa u Hlapičini

Vitraj sv. Franje Asiškog

Vitraj svete Terezije od Djeteta Isusa

Zvono u crkvi svete Ane u Hlapičini

1998. godine postavljeno je centralno grijanje u crkvi, kao dar Marije Flac iz Hlapičine.

1999. godine postavljen je drugi vitraj, sv Franje Asiškog u izvedbi akademskog slikara Marijana Jakubina i poduzeća Stab, a vitraj je darovala Ana Belović iz Hlapičine.

Dolaskom novog župnika vlč. Ivana Hercega krenulo se polako s daljnjim uređenjem crkve sv. Ane u Hlapičini.

U rujnu 2001. godine nabavljena su zvona za crkvu.

23. rujna 2001. godine tadašnji varaždinski biskup mons. Marko Culej blagoslovio je zvona u Hlapičini. Nabavljena su tri zvona od 420 kg, 220, kg i 130 kg, a tonovi su B – D – F (tzv. gloria motiv). Zvona su lijevana u Sloveniji u Žalcu, a radove postavljanja i nabave zvona izvelo je poduzeće ARM iz Kamanja pod vodstvom Zvonimira Lukinića.

Jedno zvono dar je mještana Hlapičine, drugo zvono dar je župljana, a treće zvono dar je Terezije Srša iz Hlapičine. Sva tri zvona posvećena su sv. Ani.

2002. godine postavljen je treći vitraj koji je darovala Terezija Mavrenović, rođena Žignić.

Vitraj je naslikao akademski slikar Marijan Jakubin u suradnji s poduzećem Stab, a prikazuje sv. Tereziju od Djeteta Isusa.

2003. godine naša je Župa hodočastila u svetište Majke Božje Lurdske u Lourdes u Francusku. Tamo smo kao župljani kupili dva kipa Majke Božje. Dio župljana iz Hlapičine kupio je kip Majke Božje za crkvu u Hlapičini, a ostali za župnu crkvu. Tako je 2003. godine postavljen mali oltar na ulazu u crkvu s desne strane, posvećen Majci Božjoj Lurdskoj.

Majka Božja Lurdska u Hlapičini

Fasada na crkvi svete Ane u Hlapičini

Slika Posljednje večere u Hlapičini

Ambon

Namještaj u sakristiji

2004. godine napravljena ja fasada na crkvi, a radove je izvodilo poduzeće Bogdan pigment iz Hlapičine. Na ulazu u crkvu na zidu je nacrtan veliki križ rad Zvonka Živčeca iz Svetog Martina na Muri koji je i u crkvi ispred oltara nacrtao sliku Posljednje večere.

2006. godine postavljen je namještaj u sakristiji. Namještaj je darovao Franjo Sobočan i njegovo poduzeće Sobočan interijeri.

Uoči Božića 2006. godine postavljene su pločice u svetište crkve (anonimna donacija).

2007. godine postavljen je drveni ambon, krstionica, te stolić za vino i vodu, sve je masivna hrastovina (anonimna donacija).

2008. godine misno slavlje u crkvi predvodio je naš varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak uz obljetnicu 15 godina blagoslova crkve.

2014. godine postavljene su pločice po čitavoj crkvi, osim u svetištu gdje je to već bilo prije učinjeno. Pločice i sav ostali potreban materijal za polaganje anonimna su donacija, a posao su donirali župljani. Položena je i velika crvena tepih staza.

2015. godine napravljene su masivne hrastove klupe i jedna ispovjedaonica.

Klupe u Hlapičini

Ispovijedaonica u Hlapičini

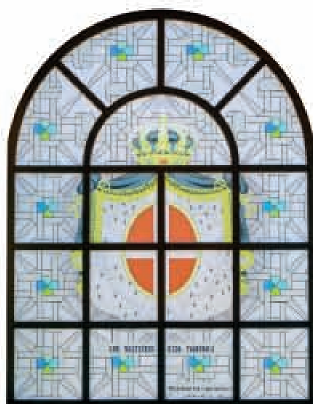
Donatori klupa

OB. FRANJE BOGDANA - jedna klupa
OB. STJEPANA GORIČANCA - tri klupe
OB. MARIJA KOVAČIĆA - jedna klupa
OB. FRANJE SOBOČANA - dvije klupe
TEREZIJA SRŠA - jedna klupa
OB. BRANKA PETERMANCA - jedna klupa
OB. MIRKA STOJKA - pola klupe
IGNAC I TEREZIJA STOJKO - pola klupe
OB. IVANA SAKAČA - jedna klupa
OB. ZVONKA KRISTOFIĆA - jedna klupa
KATARINA SOBOČAN - jedna klupa
OB. VALENTA ŽIGNIĆA - jedna klupa
OB. PERAS - jedna klupa
OB. JOSIPA NOVINŠČAKA - jedna klupa
OB. MELKA ŽALARA - jedna klupa
GRAD MURSKO SREDIŠĆE - dvije klupe
OB. DRAGICE MARJANOVIĆ - jedna klupa
OB. MIRJANE MOŠMONDOR - jedna klupa
OB. IVANA I ZLATE NAĐ - jedna klupa
Ima onih koji su darovali manje iznose - SVIMA OD SRCA HVALA!

Pločice u Hlapičini

2015. godine postavljena su četiri nova vitraja.

Vitraj grba viteškog reda ivanovaca dar Michaela Vnuka i župnika

Vitraj svetog Stjepana đakona, prvomučenika dar je obitelji Stjepana i Marije Goričanec iz Hlapičine

Gradnja crkve dobrim je dijelom financirana izvana - Njemačka i Kanada itd..., a manjim dijelom donacijom župljana i nešto Županije. Međutim od 2001. godine sve što je rađeno (nabava zvona, fasada, uređenje svetišta, uređenje sakristije, novi razglas, pločice, klupe), sve je plaćeno donacijom župljana naše Župe (većinom iz Hlapičine), iz župne blagajne i nešto sredstvima Grada Mursko Središće (dvije klupe i pianino).

Velika ZAHVALA ide bivšem župniku vlč. Blažu Toti koje je započeo gradnju crkve i koji se usudio ući u taj pothvat, a mnogi ga nisu odobravali, „čak su i radili protiv“, zapisao je u župnoj spomenici.

Nakon njega to je djelo nastavio novi župnik, vlč. Ivan Herceg.

Sve to ne bi imalo uspjeha da nije bilo dobrih ljudi, dobrih vjernika i dobrih donatora. A ono što je najviše trebalo (da bi bilo dobrih ljudi, vjernika, donatora), Božji je blagoslov i Božja milost, te zagovor svete Ane.

Zahvalni svima na svakom daru i molitvi, a ponajprije Bogu, vjerujem da će nam ova crkva pomoći u izgradnji naše vjere i otvorenosti Božjoj milosti.

Vitraj pečata viteškog reda ivanovca sa slikama ivanovaca u dnevnoj i svečanoj odjeći. Tu je i slika sv. Augustina, crkvenog naučitelja dar je promicatelja viteškog reda ivanovaca

Vitraj Blažene Djevice Marije s Isusom Kristom, Sinom Božjim - Bogorodica dar obitelji Stjepana i Marije Goričanec iz Hlapičine

ZVONARI U HLAPIČINI

Brigu o crkvi u smislu čišćenja i uređenja okoliša vodi obitelj Franje i Marije Bogdan iz Hlapičine. Franjo je bio i u odboru za gradnju crkve. Kad je crkva bila pod krovom, Franjo i Marija započeli su voditi brigu o crkvi, te su tako postali zvonari crkve u Hlapičini, što još i danas rade. Uz njih se u organizaciju proštenja i velikih blagdana uključe i ostali mještani Hlapičine.

2011. g. Franjo i Marija proslavili su 50. godišnjicu braka. Imaju troje djece, 4 unuka i jednu praunuku. Prilikom te obljetnice župnik im se svečano zahvalio na žrtvi za crkvu u Hlapičini i uručio papinski blagoslov u pisanom obliku.

Franjo i Marija Bogdan s djecom

Franjo i Marija dobivaju od župnika zahvalnicu u obliku papinskog blagoslova

Franjo i Marija Bogdan s obitelji i rodbinom

Gospođa Nada Žgur, rodom iz Hlapičine, napisala je pjesmu o sv. Joakimu i Ani koju redovito pjevamo na proštenju.

SV. ANA I JOAKIM

Riječi: Nada Žgur
Muzika: Nada & Dečo Žgur

A♭ Cm/G Gsus4 G7

Cm G7 C7 Fm

Ko - rak po ko - rak pro - vid - nost je Sve - viš - njeg pri -
Mo - li - tva žar - ka bi - la je na us - na - ma, a

B♭7 Cm Fm G7

pre - ma - la Iz - ra - el na ve - li - ko po - sla - nje.
vje - ra čvr - sta u nji - ma bu - di - la im na - du.

Cm G7 C7 Fm

Bog naš je s čo - vje - kom sa - vez vječ - ni sklo - pi - o,
Do - bi - li že - ljen dar od do - bro - te Bo - žje:

B♭7 Cm G7

da bi svije - tu Spa - si - telj ot - kup - lje - nje
ro - di im se Ma - ri - ja, Si - nu kri - lo

Fm/A♭ G7(♯5) Cm Cm/E♭ C7/E

do - - - ni - - - o.
Bo - - - - - - - žje.

Fm7 B♭ G7/H Cm

Mi - lost na - ma po - treb - na, ro - đe - na po sve - ci - ma,

A♭ Cm/G Dm7(♭5) G7(♯5) Cm C7

mi - lost od Go - spo - di - na: Jo - a - kim i A - na.

Fm7 B♭ G7/H Cm

Mi - lost na - ma po - treb - na, ro - đe - na po sve - ci - ma,

A♭ E♭/G Fm Cm/G G7

mi - lost od Go - spo - di - na: Jo - a - kim i A - - -

Cm A♭ Cm/G Gsus4 G7

na.

D.S. al ⊕ poi Coda

Coda

A♭ E♭/G Fm

mi - lost od Go - spo - di - na: Jo - a - kim i

Cm/G G7 Cm

A - - - - - - - na.

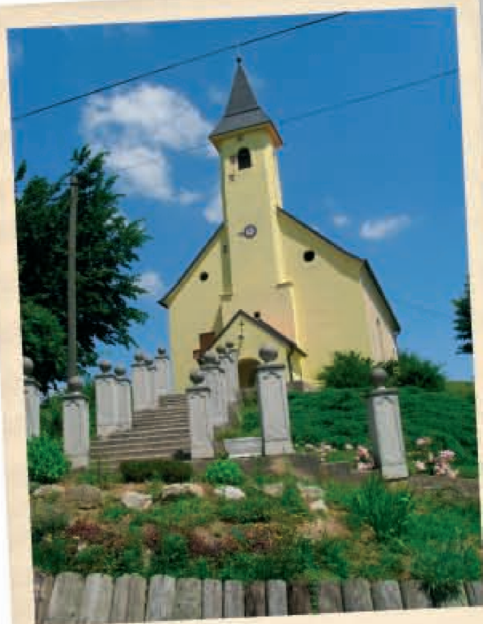

KAPELA SVETE MARGARETE U KAPELŠČAKU

Kapela sv. Margarete iz zraka

Kapela sv. Margarete - glavni ulaz

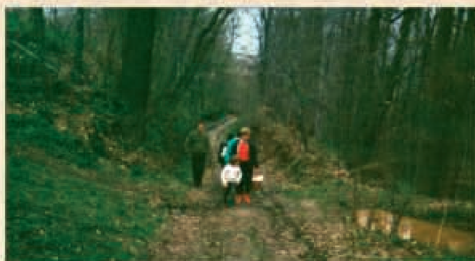
Kapela sv. Margarete na brdu Kapelščaku izgrađena je od cigle 1775. g. na mjestu nekadašnje drvene. Nalazi se na brežuljku među starinskim drevnim klijetima, okružena drvećem. Građena je za župnika Martina Horvata. Lađa završava trostraničnim svetištem, do kojega se nalazi mala sakristija, a na suprotnoj strani svetišta nalazi se portik natkriven krovićem na dvije vode povrh kojega se izdiže mali zvonik. Zidani tornjić spominje se 1779. g. U kapeli je, kao rijetko gdje, sačuvan sav inventar. Kapela ima tri oltara, a na glavnom se nalazi kasnobarokna slika sv. Margarete.

Oltar sv. Margarete

Oltar sv. Florijana

Oltar sv. Nikole biskupa

Kapela sv. Margarete 1962.godine

Stara cesta kroz Dajalicu
Foto: obitelj Hrženjak

Svečano otvorenje asfaltirane ceste 1994. godine, međimurski župan Marijan Ramušćak

Oltare sv. Florijana i sv. Nikole kao i mramoriziranu propovjedaonicu s klasicističkim motovima dao je podići župnik Josip Horvat početkom 19. stoljeća. Vrlo je vrijedan drveni polikromirani kipić Majke Božje s Isusom na glavnom oltaru (visok 54 cm), koji pripada ranogotičkoj plastici.

U više navrata kapela je obnavljana, a 1962. godine obnovljen je toranj.

Kao što sve ima svoj vijek trajanja, tako je i kapelu trebalo nanovo obnavljati.

Pristup do kapele bio je otežan, posebno za motorna vozila radi zemljanog puta. Na inicijativu Općine Sveti Martin na Muri, posebno člana Mjesnog odbora i Općinskog poglavarstva Zdravka Hrženjaka, čiji su prijedlog tada prihvatili i u Općini, asfaltiran je put do kapele sv. Margarete kroz Dajalicu 1994. godine.

Cestu je svečano otvorio tadašnji međimurski župan Marijan Ramušćak, uz mnoštvo domaćih ljudi i uzvanika.

Postaja križnog puta u Kapelščaku ispred kapele svete Margarete

Vatrogasci na misi

Vatrogasci se vraćaju sa svete mise

Misa za lovce povodom Sv. Huberta, predvodi mons. Antun Perčić

Zvona su u kapeli 1999. godine elektrificirana, krovište i toranj obnovljeno 2007. godine. 2016. godine nastavljena je obnova kapele.

U kapeli se više puta godišnje služe svete mise. Glavno je proštenje na blagdan Sv. Margarete, odnosno u nedjelju poslije 13. srpnja. Veliko je proštenje i povodom blagdana Sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca.

Vrijedi istaknuti veliku angažiranost vatrogasaca DVD-a Sveti Martin na Muri i DVD-a Lapšina i prigodom čuvanja Božjega groba, tijelovske procesije, križnog puta po župi i ostalim događanjima.

Valja još istaknuti svetu misu za ribiče povodom blagdana Sv. Nikole. Nakon blagdana Svih svetih služi se misa zahvalnica, a proteklih nekoliko godina u kapeli se služi misa i za sve lovce povodom blagdana Sv. Huberta.

ZVONARI U KAPELŠČAKU

Brigu o kapeli u smislu čišćenja i uređivanja okoliša, odnosno službu zvonara kapele, vrši obitelj Sabolčec Augustina i Agate od 1970. godine. Imaju petero djece (2 sina i 3 kćerke) i devetero unuka. Ove godine proslavili su 50. godišnjicu bračnog života. Za vrijeme zahvalne svete mise župnik im je zahvalio na žrtvi i trudu oko uređenja kapele i okoliša te im dao priznanje, zahvalnicu i sliku kapele sv. Margarete.

Župnik sa zvonarima kapele sv. Margarete

Obitelj Sabolčec Augustina i Agate

KAPELICE ŽUPE

Kapelica Našašća i Uzvišenja Sv. Križa u Hlapičini

Unutrašnjost kapelice

Blagoslov obnovljene kapelice

KAPELICA NAŠAŠĆA I UZVIŠENJA SV. KRIŽA U HLAPIČINI

Kapelica je posvećena Našašću i Uzvišenju Sv. Križa, a izgradili su je mještani Hlapičine 1912. godine. U prigodi 100. obljetnice izgradnje dotrajala kapelica detaljno je obnovljena sredstvima donatora i dobrovoljnim prilozima vjernika. **Varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak blagoslovio je u nedjelju 13. svibnja 2012. obnovljenu kapelicu**.

Blagoslivljajući kapelicu, sve nazočne i njihove obitelji, biskup Mrzljak naglasio je kako je križ simbol kršćana, koji su pozvani trajno promišljati o njegovu značenju dodavši kako se upravo po križu ovozemaljski život prožima sa životom vječnim. Podsjetivši kako je križ simbol najviše, nesebične i neizmjerne ljubavi, biskup je zaželio mještanima da im kapelica posvećena Našašću Svetog Križa i Uzvišenju Svetog Križa bude obilježje koje ih potiče na zauzeti kršćanski život koji se ne izbjegava suočiti s križem, odnosno poteškoćama i životnim preprekama, ali i s ljubavlju i žrtvovanjem za Boga i bližnjeg.

Dva puta godišnje kod kapelice se slavi sveta misa kada je ujedno i proštenje. To je obično druga nedjelja u svibnju i nedjelja nakon 14. rujna.

Kapelica se nalazi na ulazu u najveće mjesto Župe iz pravca Murskog Središća, grada kojem Hlapičina pripada po ustrojstvu lokalne samouprave. Brigu oko čišćenja kapelice vodi obitelj Tomislava i Katarine Šajnović iz Hlapičine, koji žive pored kapelice.

KAPELICA PRESVETOG TROJSTVA U HLAPIČINI

Nalazi se na ulazu u Hlapičinu iz smjera Svetog Martina na Muri. Na svodu kapelice nalazi se slika Presvetoga Trojstva. Nekad je zabat bio oslikan slikom sv. Ivana Kristitelja. Kapelica je obnovljena 2011. godine.

Kapelica Presvetog Trojstva u Hlapičini

KAPELICA GOSPE LURDSKE U VRHOVLJANU

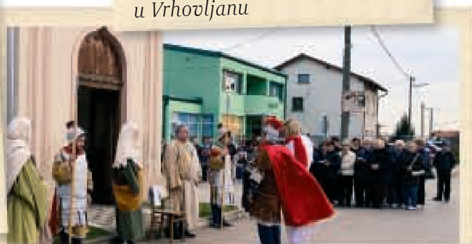
Kapelica Gospe Lurdske obnovljena je 2000. godine. Podignuta je oko 1830. godine. Nekada je služila kao grobnica. Prilikom tijelovske procesije služi kao druga postaja, gdje je klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu. Za vrijeme pobožnosti križnog puta po čitavoj župi ispred kapelice je prva postaja križnog puta.

Kapelica Gospe Lurdske u Vrhovljanu

Tijelovska procesija

Postaja križnog puta

KAPELICA IMENA MARIJINOG U JUROVČAKU

Dao ju je sagraditi svećenik Martin Kotter 1916. godine na svom zemljištu. Kapela je u dobrom stanju i redovito je održavana. U mjesecu svibnju i listopadu jednom tjedno mještani sa župnikom ispred kapelice mole krunicu. Jednom godišnje služi se sveta misa, obično polovicom rujna.

Kapelica u Jurovčaku

Kapelica u Grkaveščaku

Postaja križnog puta u Grkaveščaku

KAPELICA SV. ALOJZIJA GONZAGE I BL. ALOJZIJA STEPINCA

Kapelica su izgradili 2000. godine mještani Grkaveščaka uz pomoć raznih donatora. Blagoslovio ju je varaždinski biskup mons. Marko Culej 25. lipnja 2000. godine. Posvećena je sv. Alojziju Gonzagi i bl. kardinalu Alojziju Stepincu. Kapelica ima vitraje koje su darovali mještani. Jednom tjedno u kapelici u mjesecu svibnju i listopadu vjernici sa župnikom mole krunicu. Mise se služe na blagdan Sv. Vinka đakona, Bl. Alojzija Stepinca i Sv. Alojzija Gonzage. Glavno je proštenje u lipnju, u nedjelju poslije blagdana Sv. Alojzije Gonzage. Za vrijeme korizme kod kapelice jedna je postaja križnog puta. Kod kapelice je i uskrsni blagoslov jela.

POKLONCI

Poklonac Majke Božje u Gornjem Koncovčaku

Postaja križnog puta u Gornjem Koncovčaku

Poklonac Majke Božje u Jurovčaku

Postaja križnog puta u Jurovčaku

POKLONAC BEZGREŠNOG ZAČEĆA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U GORNJEM KONCOVČAKU

Poklonac su 2005. godine sagradili bračni par Stanko i Nadica Srpak iz Gornjeg Koncovčaka. Jednom godišnje, 8. prosinca na blagdan Bezgrešnog Začeća Blažene Djevice Marije, ispred poklonca služi se sveta misa. Za vrijeme korizme kod poklonca je jedna postaja križnog puta.

POKLONAC MAJKE BOŽJE NA RASKRŠĆU U JUROVČAKU

Poklonac je izgrađen oko 1930. godine. Za vrijeme korizme kod poklonca je jedna postaja križnog puta koji se održava po čitavoj župi.

Poklonac Majke Božje u dvorištu u Jurovčaku

Majka Božja u poklоncu u Jurovčaku

Poklonac sv. Marka u Gradiščaku

POKLONAC MAJKE BOŽJE U DVORIŠTU U JUROVČAKU

Poklonac je u dvorištu kuće broj 82 u Jurovčaku. Podignula ga je 1998. godine obitelji Žerdin. Na poklоncu stoji natpis: „MARIJA ČUVAJ ME, ISUSE BUDI MOJ I JA SAM TVOJ 1998."

POKLONAC SV. MARKA U GRADIŠČAKU

Iako piše na poklоncu da je to kapelica, ima sva obilježja poklonca. Izgrađen je 1996. godine, a na poklоncu stoji natpis: „KAPELICA SV. MARKA. VUKOVIĆ TOMA I RUTH 1996."

POKLONAC U ČESTIJANCU

Poklonac je otvoren samo sprijeda. Obnovljen je prije nekoliko godina. U mjesecu svibnju i listopadu jednom tjedno vjernici ispred poklonca mole krunicu. Za vrijeme korizme kod poklonca je jedna postaja križnog puta koji se održava po čitavoj župi.

Poklonac u Čestijancu

Postaja križnog puta u Čestijancu

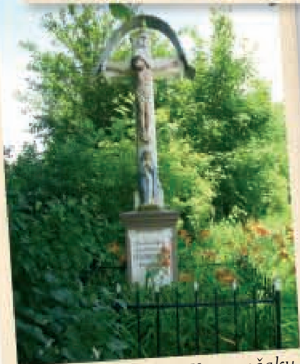

RASPELA

Raspelo u Brezovcu

RASPELO U BREZOVCU

Raspelo je kameno iz 1899. godine. Ima metalnu ogradu i limeni krović. Na njemu je napisan tekst: „HVALJEN BUDI JEZUŠ KRISTUŠ, OČLOVEK PREMISLI SI KULIKO JE ZATE TRPEL DA TI JE NEBESKA VRATA ODPRL 1899." Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta.

Raspelo u Gornjem Koncovčaku

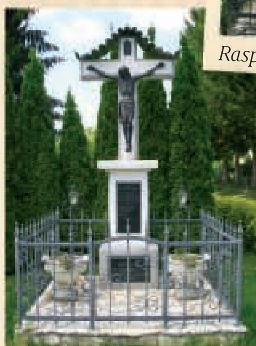
RASPELO U GORNJEM KONCOVČAKU

Raspelo u Gornjem Koncovčaku u blizini Bukovca. Na raspelu piše da je blagoslovljeno 1904. godine na diku Božju od obitelji Flojhar Mihalja.

Raspelo u Hlapičini

RASPELO U HLAPIČINI

Mramorno raspelo koje je dala podići Ana Belović iz Hlapičine ispred svoje kuće u blizini glavne ceste 1998. godine. Ima metalnu ogradu. Tekst na postamentu glasi: „U KRIŽU JE ŽIVOT I SPASENJE,UTJEHA I MIR. ANA BELOVIĆ 1998."

Raspelo u Toplicama
Sveti Martin (Vučkovec)

RASPELO U MJESTU TOPLICE SVETI MARTIN - MARTINSKA ULICA

Raspelo se nalazi u Toplicama Sveti Martin u blizini toplica. Na raspelu piše: „FALEN ISUS I MARIJA. U ZAHVALU ZA POVRATAK IZ I. SVJ RATA SAGRADIO BOGDAN MIJO 1921. G."

Također pri dnu raspela piše: „OBNOVILA OBITELJ SOBOČAN J. I A. r. B 2007. godine."

Raspelo u Jurovčaku

Raspelo u Jurovcu

Postaja križnog puta u Jurovcu

Raspelo u Kapelščaku

Raspelo u Lapšini

RASPELO U JUROVČAKU

Raspelo se nalazi u Jurovčaku u blizini nekadašnje „centrale“ prema poljima. Ne zna se točno godina postavljanja.

Na raspelu piše: „HVALJEN ISUS I MARIJA. OBNOVLJENO 2014. godine“

RASPELO U JUROVCU

Raspelo je podignuto 1912. godine. Ima metalnu ogradu i limeni krov. Na dnu raspela stoji tekst: „NA DIKU BOŽJU POSTAVLEN OD PETERMANEC VERONE 1912.“ Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta koji se održava po čitavoj župi.

RASPELO U KAPELŠČAKU

Kameno raspelo iz 1914. godine. Ograđeno je metalnom ogradom. Tekst na postamentu glasi: „NA DIKU BOŽJU POSTAVLEN OD ŠKVORC IGNACA I ŽENE PECIK KATALENE STANUJUĆI U GORNJEM KONCOVČAKU LETA 1914. MAJUŠA 1 GA“.

RASPELO U LAPŠINI

Kameno raspelo iz 1912. godine. Ima metalnu ogradu i limeni krović. Tekst na dnu raspela glasi: „NA DIKU BOŽJU POSTAVLEN OD KRANYČIĆ MATJAŠ SM I SUPRUGE MOHARIĆ KATALENA 1912“. Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta.

Postaja križnog puta u Lapšini

RASPELO U VRHOVLJANU

Nalazi se u Vrhovljanskoj ulici.

Raspelo od brušenog kamena iz 1946. godine. Ima metalnu ogradu i limeni krović. Tekst na postamentu glasi: „NA ČAST BOŽJU POSTAVLJEN OD SELA VRHOVLJAN 1946."

Raspelo u Vrhovljanu

RASPELO U GRADIŠČAKU

Kameno raspelo nalazi se u Gradiščaku u smjeru Kapelščaka. Napravljeno je 1835. godine. Ima reljef Presvetog Trojstva. Ograda je podignuta 1933. godine. Raspelo je obnovljeno 2001. godine, zatim 2015. godine. Tekst na postamentu glasi: „NA DIKU BOŽJU POSTAVLJEN OD OBĆINE VI. DESTRIKTOSA 1835. I 1903."

Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta koji se održava po čitavoj župi.

Raspelo u Gradiščaku

Postaja križnog puta u Gradiščaku

RASPELA NA GROBLJU

Starije mramorno raspelo podignuto 1987. godine darom župljana

Novo mramorno raspelo kod mrtvačnice dala je podići Općina Sveti Martin na Muri 2008. godine kada je i blagoslovljeno

Raspelo - Špoljarićev pil

Raspelo u Žabniku

Postaja križnog puta u Žabniku

Raspelo u Marofu

Postaja križnog puta u Marofu

Raspelo u Sv. Martinu na Muri

RASPELO U VRHOVLJANU - ŠPOLJARIĆEV PIL

Podignuto je 1919. godine u polju na cesti prema Čakovcu. Obnovljeno je i čuva ga metalna ograda. Tekst na postamentu glasi: „NA DIKO BOŽJU POSTAVLEN OD MARTINA ŠPOLJARIĆ 1919.“

RASPELO U ŽABNIKU

Raspelo u Žabniku je od kamena, a podignuto je 1913. godine. Ima metalnu ogradu i limeni krović. Tekst na postamentu glasi: „NA DIKU BOZSJU POSTAVLEN OD OBĆINE ZSABNICKE LET 1913. GERENCSER MIKLOS.“

Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta.

RASPELO U MAROFU

Raspelo u Marofu je kameno iz 1897. godine. Čuva ga metalna ograda i limeni krović.

Tekst u donjem dijelu raspela glasi: „Pa da mi je dolinom smrti proći, zla se ne bojim jer si ti samnom.“

Tekst na postamentu glasi: „KLANJAMO TI SE KRISTE I BLAGOSLIVLJAMO TE MARIJA. PODIGNULI 1897. U ČAST BOŽJU SELO MAROF. OBNOVLJENO 2000.

Za vrijeme korizme kod raspela je jedna postaja križnog puta.

RASPELO U SVETOM MARTINU NA MURI

Raspelo se nalazi u Svetom Martinu na Muri u smjeru Brezovca. Raspelo je od kamena, a na njemu stoji natpis:“ISUSE MOJ MILOSRĐE. TRSTENJAK MM.“ Dao ga je sagraditi Bartol Franjo koji je došao iz logora u Dachau. Prema pričanju svjedoka, uspio je pobjeći iz logora jer je zbog nevremena nestala struja u logoru. U zahvalu dao je podići raspelo.

KIP SV. MARTINA BISKUPA KOD ŽUPNE CRKVE

Polaganje vijenca i svijeća ispred spomen ploče poginulim braniteljima

Molitva ispred spomen ploče poginulim braniteljima

Kip sv. Martina pored župne crkve

Kip sv. Martina biskupa nalazi se ispred župne crkve. Čuva ga limeni krović. Ispod kipa nalazi se sljedeći tekst: „24.XI.1990. OBNOVILI ŽUPLJANI MOLEĆI ZAŠTITU SV. MARTINA". Ispod kipa je spomen ploča poginulim braniteljima Domovinskog rata.

Dva puta godišnje ispred kipa i spomen ploče moli se molitva za poginule branitelje i polažu vijenci i svijeće.

ŽUPNI VINOGRAD I KLET - GRADIŠČAK

Gradiščak – pogled na župnu klet i terasu

Gradiščak - natpis na župnoj kleti:
„O prelepa vinska rozga si devica srca moga“

Naselje Gradiščak vezano je uz same početke povijesti Svetog Martina na Muri. Povijest Svetoga Martina na Muri započinje već u prapovijesno doba kada nalazimo najstarije arheološke dokaze naseljavanja Kelta i panonskih Ilira u brežuljkastom dijelu Općine, točnije u Gradiščaku.

GRADIŠČAK IMA I SVOJU LEGENDU O NIKOLI MALAKOCIJU I IZABELI

Legenda o Nikoli Malakociju započela je njegovom pobjedom na turniru srednjevjekovnih vitezova u čakovečkoj utvrdi. Zbog njegovog siromaštva, a velike hrabrosti, Juraj Zrinski mu pokloni Gradiščak i zemlju sve dokle može baciti buzdovan. Idila između Nikole Malakocija i Izabele Petroci započela je na turniru kada je pobjedniku morala predati pehar. Njezinu ocu smetalo je njegovo siromaštvo. To se promijenilo kada je na dar dobio Gradiščak s okolicom. Odlučili su se zaručiti, a na zaruke je pozvano birano društvo. Među gostima našao se i nesuđeni Izabelin ženik Ivan Đulafi. Kada su trebali krenuti u crkvu sv. Martina na vjenčanje, Đulafi reče Izabelinu ocu da Nikola nije katolik već protestant. Ta vijest potresla je Izabelinog oca koji zabrani daljnji obred.

Nakon nekog vremena čuo se vrisak jer se Izabela od žalosti bacila s kule dvorca. U cijeloj okolici zavladala je velika žalost. Nikola je odlučio porušiti Gradiščak jer ga je podsjećao na nesretnu ljubav, a novi dvorac Lapšinu sagradio je na mjestu pada buzdovana kojeg je bacio s Gradiščaka. Tu je u žalosti živio do smrti, a pokopan je u crkvi sv. Martina.

Nadgrobna ploča viteza Nikole Malakocija u atriju Starog grada u Čakovcu

Info točka putova Zrinskih postavljena u Lapšini

Kaštel (utvrda) Lapšina iz 1895. godine

Kaštel (utvrda) Lapšina, Akvarel Patačić, 18. st.

Gradiščak - klet i vinograd

Mr. sc. Milorad Šubić, dipl. agronom

Vincekovo u župnom vinogradu

Zagrebački kanonik Stjepan Kološvari vizitirao je 10. studenog 1793. godine župu Pomorje (na rijeci Muri) i piše da župna crkva posjeduje 4 rali oranice preko rijeke Mure, a na brežuljku Gradiščaku vinograd na 50 kopača, te zidani podrum i kuću za vincilira. U Gruntovnici u Čakovcu župna se klet u Gradiščaku spominje 1858. godine.

Danas je Gradiščak mjesto koje naseljava oko 50 obitelji, ali ima puno kuća za odmor (vikendica). Prelijepo mjesto gdje se nalazi i župna kuća za odmor i klet s lijepim podrumom okuplja brojne turiste u šetnji i prigodom raznih događanja poput „Vincekovog".

Vincekov pohod posljednjih godina poprima sve veće značenje u promicanju samog mjesta Gradiščak, ali i potiče ljude na zajedništvo. Blagdan Sv. Vinka đakona označava početak radova u vinogradu, odnosno rezidbe.

U župnom vinogradu dozrijeva kvalitetno grožđe, a posebno se ističe traminac, pinot bijeli, pinot crni, graševina, zeleni silvanac i žuti muškat. U vinogradu, podrumu uvijek ima posla. Svima koji na bilo koji način sada pomažu, ili su prije pomagali od srca iskreno hvala.

Na samo Vincekovo kratko izlaganje o vinima imao je jedne godine mr. sc. Milorad Šubić, diplomirani agronom. A nakon izlaganja posjetitelji su mogli kušati vino.

Iako je vino iz župnog vinograda za vlastite potrebe i potrebe prijatelja, ono je dobilo mnoga velika priznanja na raznim ocjenjivanjima.

Medalje za vina iz župnog vinograda

Župna vina

Farofski prešari

Da bi i ostalima pokazali kako je lijepo u Gradiščaku, na mimohodu starih običaja i zanata 2005. godine sudjelovala je i ekipa „Farofskih prešara z Venca“, te osvojila prvo mjesto.

Za spremanje hrane zadužen Dragutin Sobočan

Prešanje na župnoj staroj preši

DRUŠTVENI ŽIVOT NA PODRUČJU ŽUPE

Područje Župe većim dijelom pripada Općini Sveti Martin na Muri, a naselje Hlapičina gradu Mursko Središće.

Treba naglasiti da je jako dobra suradnja između Općine i Župe, jednako tako i između Murskog Središća i Mjesnog odbora Hlapičine i Župe.

DRUŠTVENI ŽIVOT U HLAPIČINI

Koncert u Hlapičini

Društvo žena Hlapičina

Budući da Hlapičina pripada Murskom Središću, većinu svojih društvenih događanja veže uz grad, ali jednako tako i grad određena gradska zbivanja održava na području Hlapičine.

Tako je prošle godine održan u Hlapičini koncert mezzosopranistice **Blanke Tkalčić** koju je na klaviru pratio **Danijel Oto** i kao poseban gost, tenor **Dominik Padarić**. Ovim kulturnim događajem započela je proslava Dana Grada Mursko Središće.

Na području Hlapičine djeluju dvije udruge: NK Mura i Društvo žena. Valja također naglasiti da su mnogi stanovnici Hlapičine članovi raznih udruga s područja Općine Sveti Martin na Muri. Ove godine izdana je monografija Hlapičine, autorice Blaženke Filipan – Žignić koja detaljno opisuje povijest i sadašnjost Hlapičine.

U Hlapičini djeluje više od 10 gospodarskih poduzeća, ali ima i Hlapičanaca koji imaju svoja poduzeća izvan Hlapičine.

Osim vjerskog turizma koji je vezan uz pojedine blagdane, i sportskih aktivnosti, danas se u Hlapičini najviše turistički pokušava dobro iskoristiti nekadašnji boravak viteškog reda ivanovaca i preko njih otvoriti mjesto turistima.

DRUŠTVENI ŽIVOT NA PODRUČJU OPĆINE SVETI MARTIN NA MURI[64]

TRADICIONALNI ŽIVOT I OBIČAJI: TRADICIJA MLINARSTVA I SKELARSTVA

Mlinovi na rijeci Muri, Žabnik (Foto: vlasništvo obitelji Žalar)

Tradicionalna zanimanja i etnološka baština nestaju svaki dan sve više. Velika je potreba za očuvanjem i zaštitom naše prošlosti i običaja od zaborava te njihovom upotrebom u edukacijske i turističke svrhe. Vrlo je važno kontektualizirati položaj Svetog Martina na Muri u nacionalnoj i europskoj povijesti, osobito u usporedbi s okolnim i bliskim mađarskim, slovenskim i austrijskim kulturnim miljeom. Stoga se na području općine razviju mnogi projekti koji nastoje očuvati arheološku, povijesnu i etnološku baštinu mjesta, kako i ekološki pristup promišljanja prostora. Strateška namjena je nadogradnja kulturnih i turističkih sadržaja očuvanjem baštine, razvojem i nadogradnjom infrastrukturnih zahvata usmjerenih na pristupačnost i bolju upotrijebljenost postojećih i potencijalnih lokacija i objekata te javno korištenje sadržaja s naglaskom na ekološki pristup kako bi se osigurala veća pozornost i razvijala svijest o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine u regiji.

Zadnjih se 10-ak godina intenzivno, ali promišljeno razvijaju novi inovativni načini kako zadržati sjećanje na stare običaje, graditeljsku i obrtničku baštinu te pučka vjerovanja i napjeve. Najviše znanja se uspjelo sačuvati zahvaljujući kulturnim udrugama civilnog društva koje njeguju materijalnu i nematerijalnu baštinu kraja (običaji, plesovi, pjesme) kao što su Hrvatska kulturno umjetnička udruga Sveti Martin, folklorne, pjevačke, dramske, tamburaške grupe i sastavi. S obzirom da je ovaj kraj osobito okarakterizirala tradicija mlinarstava i skelarstva, pokušaji očuvanja tradicijskih saznanja imali su na tom području najviše uspjeha.

64 | Za područje Općine Sveti Martin na Muri tekst je priredila Petra Novinščak, prof. povijesti i dipl. arheolog

POSLOVI UZ RIJEKU MURU

Rimljani su na ovim prostorima u prvim stoljećima poslije Krista stvorili mlinarsko-pekarski obrt i mlinove doveli gotovo do savršenstva. U ranom srednjem vijeku mlinarski se obrt osamostalio, te mlinari potpadaju u niži staleški sloj. Pisani podaci o mlinarstvu u Svetom Martinu na Muri mogu se pratiti od 16. i 17. stoljeća i vladavine grofova Zrinskih koji su posjedovali devet mlinova na rijekama Muri i Dravi. Nakon procvata mlinarstva u doba Zrinskih, sljedeći zamah mlinarstvo na rijeci Muri doživljava krajem 19. stoljeća i kasnije između dva svjetska rata. U 20-tim godina 20. stoljeća uz obalu rijeke Mure od Lapšine do Podturna svojo kolo vrtjelo je oko 90 mlinova. Prvi parni mlin u Hrvatskoj podignut je u Čakovcu. To je bio mlin Ivana Kaupa koji je radio od 1834. do 1866. godine. Pojavom električnih mlinova nestaju riječni melini, a mlinarski obrt polako nestaje.[65]

Žabnički mlinovi (Foto: obitelj Žalar)

Foto: obitelj Žalar

Gospodarske djelatnosti uz rijeku Muru osim mlinarstva bile su: ribarstvo, brodarstvo, šajkaštvo, splavarstvo (flojsari), zlatarenje, korištenje močvarnog bilja i šuma. Murom se je drvo i roba transportirala u udaljenije krajeve, transport su vršili splavarski/flojsarski i šajkaški/lađarski cehovi. Rijeke su u srednjem vijeku bile prave i često jedine prometnice. Na rijeci Muri nekada je bilo desetak skela jer je brod ili skela bio pouzdan način prelaska Mure.

Prevozilo se ljude, stoku, kola, u novije vrijeme motorna vozila. Ribarstvo je oduvijek jako razvijeno na Muri, a za ulov ribe na Muri i Dravi oduvijek su se plaćale određene takse.[66]

65 | Lovrec Jasna, za potrebe uređenja Etno zbirke Centra za posjetitelje
66 | Lovrec 2014. (http://www.hrvatskiglas-berlin.com/?cat=194)

Na rijekama se nekada ispiralo zlato. Postoje dokazi da su grofovi Zrinski ispirali zlato na Muri i Dravi, a kasnije Bečka dvorska komora. Ispiralo se kada bi vodostaj bio visok. Najstariji zapis o zlatarenju u Međimurju je iz 1671. godine. Ribarstvo je također bilo oduvijek jako razvijeno na Muri. Za ulov ribe na Muri i Dravi plaćale su se određene takse osim u slučajevima kada su ribari poklanjali ribu svećenicima.[67]

Stari rukavac rijeke Mure u Žabniku (Foto: Lovely Međimurje)

Murom i Dravom drvo se transportiralo u daleke krajeve, transport su vršili šajkaški i lađarski cehovi. Drava i Mura bile su prave prometnice za splavare ili tzv. *fljojsare*. U rimsko doba skelarenje je služilo za prijevoz vojnika. Na rijeci Muri nekada je bilo šest skela. Teško je bilo izgraditi mostove jer je Mura mijenjala svoje korito, pa su se za prelazak na drugu stranu rijeke koristile skele. Čvrsti željezni ili betonski mostovi postoje tek od 19.stoljeća, prije toga mostovi su bili rijetki i drveni, te često ugroženi od santi leda koje su znale plivati Murom.[68]

Brod ili skela pouzdan je način prelaska Mure. Prevozilo se ljude, stoku, kola, u novije vrijeme traktore i automobile. Ljudi su na lijevoj strani Mure posjedovali oranice i poljoprivredna zemljišta, pa je i to bio razlog prelaska na drugu stranu rijeke. Skela ili *"brod na Muri"* od starih je vremena komunikacija između dviju obala rijeke Mure. Prije regulacije Mure kod Žabnika su vozile dvije skele, veća *Marofska* (preko glavnog toka rijeke) i manja *Žabnička* (na *Fizeš*-otok). Treća *Martinska/Hotiška skela* nalazila se uz lokaciju današnjeg mosta. Pored svoje osnovne namjene, skele danas služe i za turističke potrebe. Do danas su zadržane dvije skele u Svetom Martinu na Muri: *Žabnička* (uz mlin) i *Martinska* (kod mosta) čija je primarna svrha podsjetiti posjetitelje na tradiciju skelarstva ovoga kraja.

67 | Lovrec Jasna, za potrebe uređenja Etno zbirke Centra za posjetitelje
68 | Isto

Ribolov na Muri razvijao se od pradavnih alatki pa do najsuvremenijih alata današnjice. Najstarije vrste zamki su vrške izrađene od šiblja za pletenje korpi. Kasnije su pojavom raznih konopaca znalci pleli takozvane mrežaste vrše i mreže raznih veličina i izgleda. Danas najkorišteniji alat za ribolov su ribički štapovi raznovrsne izrade. Ponašanje i korištenje alata za ribolov reguliraju strogi zakoni, a sve u cilju što bolje zaštite riba, vode i okoline vodenih tokova.

Kad se govori o ribolovu mora se spomenuti i takozvana murska lađa (*ladja*) koja se gradila u domaćinstvima od drvenih dasaka, a bile su nezamjenjiv pomoćni alat za lov ribe većim mrežama na nedostupnim mjestima. Murske ladje danas predstavljaju turističku atrakciju za nadolazeće naraštaje korisnika voda rijeke Mure.

2006. godine na lokaciji Žabnik na rijeci Muri restauriran je drveni riječni mlin kao jedinstven spomenik tradicijske graditeljske baštine u Hrvatskoj. 2012. godine pogranične hrvatske i slovenske općine u zajedničkom projektu uspostavljaju Ekomuzej Mura kao koncept očuvanja i održivog turističkog korištenja prirodne i tradicijske materijalne i nematerijalne baštine.[69] Kao jedan o rezultata navedenog projekta na obali rijeke uz riječni mlin izgrađen je objekt *Centar za posjetitelje Sveti Martin na Muri - Mlinarova hiža* koji je zamišljen kao prihvatno-vizitacijski i prezentacijski centar za cjelokupni prostor Ekomuzeja Mura. Taj širi koncept muzeja na otvorenom obuhvaća područje uz rijeku Muru na prekograničnom prostoru, koji u Sloveniji uključuje općine Beltinci, Lendava i Razkrižje te u Hrvatskoj Općine Sveti Martin na Muri, Podturen i Grad Mursko Središće. Nudi izniman mozaik biodiverziteta te krajobrazne i kulturne raznolikosti, tradicijskih znanja, koja je očuvalo lokalno stanovništvo.

Općina i Turistička zajednica Sveti Martin na Muri trenutno razvijaju daljnje koncepte i uređuju postav regionalne multimedijalne zbirke smještene *Centru za posjetitelje Sveti Martin na Muri*, upravo iz razloga da se sačuva sveukupna raznolika baštinska ostavština kraja i prezentiraju ju novim generacijama i posjetiteljima ovoga kraja.

Rekonstrukcija starog mlina na Muri i Centar za posjetitelje Sveti Martin na Muri, Žabnik (Foto: TZ Sveti Martin na Muri, Ivica Kutnjak)

69 | http://www.ekomuzejmura.com/

SUVREMENO RAZDOBLJE - RAZVOJ MJESTA I DRUŠTVA

Paralelno s očuvanjem svoje materijalne i nematerijalne baštine, Općina Sveti Martin na Muri razvija se i u jednom modernom smjeru s uređenom gospodarskom i komunalnom infrastrukturom, poduzetničkim i turističkim djelovanjem, obrazovnom i društveno-kulturnom mrežom stvarajući jednu propulzivnu zajednicu.

Uspostava sadašnjeg sustava lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj započela je 1992. godine postavljanjem temeljnog zakonodavnog okvira te se 1993. godine formiraju općine, stupanjem na snagu zakona kojima se uređuje teritorijalni ustroj, samoupravni djelokrug i način financiranja lokalne samouprave. Jedinicom lokalne samouprave proglašena je tada i Općina Sveti Martin na Muri. Načelnik Općine od njezina formiranja do danas je Franjo Makovec, jedan od rijetkih načelnika u 6. uzastopnom mandatu. U svibnju 1999. godine održana je i osnivačka Skupština Turističke zajednice Općine Sveti Martin na Muri čiji je prvi predsjednik bio Stanislav Trstenjak. Općinsko vijeće sastoji se od 13 vijećnika izabranih na lokalnim izborima. Na području Općine 2015. godine prema Zakonu o lokalnoj samoupravi ustrojena su 3 mjesna odbora: Gornji Koncovčak, Jurovčak i Lapšina.

Općinsko vijeće 2013.-2017.: Branko Polanec, Tatjana Hažić, Martin Srša, Milan Jaklin, Marijan Bogdan, Zdravko Kutnjak, Anđelko Tomšić, Anica Brezovački, Krunoslav Colar, Sanja Hadela, Ivica Kutnjak, Mladen Dobranić (potpredsjednik OV), Dražen Crnčec (predsjednik OV). U izvršnoj su vlasti Petra Novinščak (zamjenica načelnika), Franjo Makovec (načelnik)

Općina Sveti Martin na Muri pripadala je gospodarski slabije razvijenom području županije unatrag tri desetljeća. Stanovnici su se uglavnom bavili ratarstvom, vinogradarstvom i stočarstvom. Do 1990. godine 80% zaposlenih radilo je izvan područja Općine. Ipak, u novije doba sve se više razvila industrija i turizam, i danas je većina zaposlena na području Općine[70].

Najvažniji razlog uspješnog razvoja i ugodnog suživota su sami stanovnici koji skrbe o boljitku zajednice i njezinom socijalnom okruženju, ulažu znanje i vještine u kontinuirani razvoj i nova promišljanja u suradnji s lokalnom i regionalnom samoupravom.

70 | Program održivog razvoja općine sveti Martin na Muri, 2010.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Centar Svetog Martina na Muri (Foto: Općina Sveti Martin na Muri)

Cijela je Općina pokrivena komunalnom infrastrukturom (struja, plin, vodovod, fiksna i mobilna telekomunikacijska mreža, Internet, zbrinjavanje otpada, sustav zbrinjavanja oborinskih voda, energetski učinkovita javna rasvjeta), osim sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda (kanalizacija) čija se izgradnja i uređenje planira počevši s 2017. godinom. Na području Općine nalazi se pošta, 6 zdravstvenih ustanova (2 opće medicine, 1 dentalna i 3 specijalističke privatne ordinacije), 1 opća ljekarna, 1 benzinska crpka, 3 bankomata, nekoliko prehrambeno-mješovitih prodavaonica i prodavaonica građevinskog materijala, desetak ugostiteljskih objekata, javni autobusni prijevoz, rent a car, najam električnih i običnih bicikala, turistički vlak. Potrebe za daljnjim uređenjem mreže infrastrukturnih resursa uvijek ima pa je u narednim godinama potrebno, između ostaloga, adekvatno urediti preostale nerazvrstane i lokalne ceste, hortikulturno urediti i održavati javne i zelene površine i opremiti ih urbanom opremom, sanirati i doraditi obrambene nasipe uz rijeku Muru, proširiti mrežu pješačko - biciklističkih staza u funkciji povećanja sigurnosti u prometu, očuvati prirodne resurse i zaštititi prirodne i kulturne vrijednosti, razvijati gospodarske, obrazovne, turističke, kulturne, javno-društvene i ostale programe s ciljem podizanja standarda života i osvještavanja stanovništva za lokalne potrebe i mogućnosti.

OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA

Obrazovanu strukturu čine 2 privatna dječja vrtića - DV Smješko u Svetom Martinu na Muri i DV Ribica u Žabniku koji ukupno polazi 90-tak djece te Osnovna škola Sveti Martin na Muri s dvjestotinjak djece u prosjeku zadnjih nekoliko školskih godina (šk. god. 2012./13. – 208 učenika; 2013./14. – 214 učenika; 2014/15. – 208 učenika; 2015./16. – 195 učenika; 2016./17. – 200 učenika).

Boravak djece u dječjim vrtićima sufinanciran je iz općinskog proračuna. Oba su vrtića ekološki orijentirana, njeguju vlastite povrtnjake i voćnjake i angažirana su u društveno-kulturnim aktivnostima u zajednici.

Djeca iz vrtića aktivni su i u vjerskim događanjima. Župnik ih znade posjetiti i duhovnim sadržajem obogatiti. Za djecu i roditelje, te djelatnike vrtića služi se sveta misa, a prilikom blagdana Sv. Nikole djeca pripremaju sadržajni program u župnoj crkvi.

Spremanje zimnice u Dječjem vrtiću Ribica (Foto DV Ribica)

Osnovnu školu od 1. do 8. razreda pohađa oko 200 učenika svake godine i vidljiv je trend pada broja djece. Lokalna i regionalna uprava (Općina i Županija) financiraju troškove prijevoza za osnovce i srednjoškolce, kao i nabavu obveznih udžbenika za polaznike osnovnih škola. Od šk.god. 2005./06. nastava se odvija u jednoj smjeni, u čemu je jedna od rijetkih škola u Međimurskoj županiji. Radi poteškoća oko uređenja učionica (dio nastave, odnosno dva razredna odjeljenja razredne nastave borave u prostorijama stare školske zgrade koja nije integrirana s novom školskom zgradom otvorenom 1987. godine u kojoj se odvija nastave za sva ostala odjeljenja) potrebna je nadogradnja školske zgrade i izgradnje adekvatne sportske dvorane za odvijanje nastave Tjelesne i zdravstvene kulture. 2006. godine školi je dodijeljena *Zelena zastava* i *certifikat* čime je zaradila status *Međunarodne eko-škole.* Taj status dobivaju škole koje su ispunile kriterije i koje brigu za okoliš promiču kao trajnu vrijednost i način življenja. Škola je 2016. godine primila zlatni certifikati kao priznanje za deset godina neprekidnog statusa eko-škole.

Općina od 2013. godine redovno godišnje stipendira 20-tak stipendija za studente koji polaze studije u Hrvatskoj i inozemstvu.

Dječji vrtić Smješko daruje sadnice cvijeća općini (Foto: DV Smješko)

Blagoslov novih plodova zemlje u Dječjem vrtiću „Ribica“ u Žabniku

Djece dječjih vrtića „Ribica“ i „Smješko“ na kraju svete mise koja je bila služena za njih

GOSPODARSTVO I POLJOPRIVREDA

Općina je u zadnjem desetljeću ostvarila veći gospodarski rast na području proizvodnje i obrta, a čiji je glavni generator Gospodarska zona Sveti Martin na Muri. Osnovana 2000. godine kao jedna od prvih poduzetničkih zona, inicirala je privlačenje investicija u industrijskoj i obrtnoj proizvodnji u Gornjem Međimurju. Iako je većina tvrtki osnovana domaćim kapitalom, tu su svoj pogon smjestila i poduzeća iz Švicarske, Austrije i Nizozemske, a dosad je u nju bilo uloženi sveukupno više od 50 milijuna eura.

Danas na području od 220.000 m2 djeluje 15 poduzetničkih tvrtki s sveukupno preko 500 zaposlenih s tendencijama povećanja proizvodnje i broja zaposlenih. Proizvodnu djelatnost poduzeća uglavnom je na području metalne i PVC obrade i proizvodnje, građevinska djelatnost, logističko-skladišnih prostora i obrtnih radnji. Uvjet poslovanja je prihvatljivost za okoliš i kompatibilnost s turističkom strategijom Općine.

Razlog sustavnog i konstantnog rasta proizvodnje i broja zaposlenih Gospodarske zone dobar su geostrateški položaj, poticajna suradnja s lokalnom samoupravom i brzim administrativnim rješenjima, uređena infrastruktura, kvaliteta radne snage te prepoznatljivost ekonomskog i turističkog razvoja kraja.

Na cijelom području Općine trenutno djeluje 66 tvrtki, od toga 1 dioničko društvo (LifeClass Terme Sveti Martin), 59 d.o.o. i 4 j.d.o.o. [71] Stopa nezaposlenosti ispod je prosječne stope na državnoj razini, ali su primanja zaposlenika u privatnom sektoru niža za 20% od državnog prosjeka. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 2015. godine nezaposlenih je bilo 99 osoba.[72] Najviše je nezaposlenih osoba (28) sa srednjom stručnom i osnovnom školom, a velik problem predstavlja visok stupanj nezaposlenosti ženskog stanovništva, pogotovo s nižim stupnjem naobrazbe.

Gospodarska zona Sveti Martin na Muri 2016. godine (Foto: Općina Sveti Martin na Muri)

Poduzetničke djelatnosti u Općini (Foto: Općina Sveti Martin na Muri)

71 | Bilten Gospodarski profil Međimurske županije, 2015
72 | http://www.hzz.hr/UserDocsImages/CK_Bilten_2015_05.pdf)

Ergela međimurskog autohtonog konja u Žabniku (Foto: Lovely Međimurje)

Na području Općine Sveti Martin na Muri registrirano je 120 obiteljsko–poljoprivrednih gospodarstava (OPG) s različitim vrstama djelatnosti: ratarska, voćarska, vinogradska, povrtlarska, stočarska. Na području Općine bilježi se[73]: oko 520 ha ratarske površine (pšenica, kukuruz, ječam, zob, uljana repica, šećerna repa), 400 ha livada i pašnjaka, 120 ha vinograda, 58 ha voćnjaka i plantaža (intenzivna proizvodnja: jabuke, višnje, trešnje, šljive, breskve), 10 ha voćnjaka bobičastog voća , do 400 ha ekstenzivnih voćnjaka.

U stočarskom segmentu prevlada uzgoj krava za mlijeko – ukupno oko 160 grla, uzgoj sitne stoke – ukupno 100 grla, uzgoj ukupno 10 000 peradi te najnovije - uzgoj međimurskog autohtonog konja - 9 grla.

To je projekt „Međimurske prirode", Javne ustanove za zaštitu prirode Međimurske županije s ciljem očuvanja autohtone međimurske pasmine. Ergela konja smještena je na Žabničkoj gmajni s ciljem revitalizacije tradicionalnih pašnjaka i očuvanja međimurskog hladnokrvnog konja.

LifeClass Terme Sveti Martin od 2014. godine provode projekt suradnje s lokalnim proizvođačima namirnica u nabavi voća i povrća s područja gornjeg i donjeg Međimurja čime pokriva dio svojih ugostiteljskih potreba.

73 | Podaci preuzeti iz godišnjeg izvješća Udruge voćara, vinograda i povrćara Općine Sveti Martin na Muri, ožujak 2015. (Mladen Dobranić, predsjednik Udruge)

TURIZAM

Mnogo je učinjeno u zadnjem desetljeću na području održivog turizma na temelju resursa termalne vode, toplica i ekoloških i etnoloških sadržaja. LifeClass Terme Sveti Martin prepoznatljiv su i brendirani kupališno-hotelsko-sportski kompleks i destinacija. Ekologija i kulturna baština okosnica su turističke ponude, prezentirani na moderan i inovativan način.

LifeClass Terme Sveti Martin nositelj su turističkog razvoja s preko 80 000 noćenja 2014. godine i preko 90 000 noćenja 2015. godine. Uspješno posluju tijekom cijele godine kao wellness-kupališna destinacija s unutarnjim i vanjskim bazenima te konferencijsko – sportskim centrom koji privlači tuzemne i inozemne posjetitelje.

Općina je također dio projekta Hrvatska 365 kao turistička destinacija aktivna tijekom cijele godine sa svojim atrakcijama i sadržajima: rekonstrukcija starog mlina na Muri, Ekomuzej Mura - Centar za posjetitelje Sveti Martin na Muri, Regionalni park Mura, Vinska cesta, brojne manifestacije, pješačko-biciklističke staze, vinorodni brežuljci, te mnoge raznovrsne manifestacije. Kao turistička destinacija, dobitnik je prestižnih nagrada: Europska destinacija izvrsnosti – EDEN 2007. (kao najbolja destinacija ruralnog razvoja) i 2015. godine (enogastronomska ponuda Gornjeg Međimurja) koju dodjeljuje Europska komisija te Zlatni cvijet Europe 2010. za kvalitetu života u manjih sredinama. Nastavak sustavnog i kontinuiranog rada na obogaćivanju turističkih sadržaja i ponude prepoznat je 2016. godine kandidaturom i natjecanjem za nagradu Zlatni cvijet svijeta (Communities in Bloom) čija će dodjela biti krajem listopada u Kanadi. Franjo Makovec dobitnik je 2015. godine nagrade „Antun Štifanić" za osobite zasluge i doprinos u razvoju turizma, a najprestižnije je priznanje za pojedinca na području turizma koju dodjeljuje Hrvatska turistička zajednica.

Osnovna je odrednica strateškog razvoja turizma uspostaviti održivi ekonomski razvoj baziran na očuvanoj prirodnoj i kulturnoj baštini. Cilj je implementacija takve strategije, dati zajednici novi zamah i mogućnost daljnjeg ekonomskog djelovanja ne samo na benefit Općine i njezinih mještana već i cijele regije.

Dugoročni cilj razvoja turističke ponude je dobiti jednu sadržajno osmišljenu i povezanu cjelinu koju će činiti razni segmenti: privatni smještajni kapaciteti (vikend kuće, apartmani, sobe), pješačko – biciklističke staze (Mura-Drava bike, Mlinarev poučni put, Eko - etno staza, Vinska cesta), aktivnosti na rijeci (rafting, vožnja tradicionalnim ladjama i skelom, ribolov), sadržaji prirodne i kulturne baštine; Centar za posjetitelje Sveti Martin na Muri s multimedijalnim prikazom tradicije mlinarstva, Privatna etno zbirka obitelji Trstenjak, Spomen obilježje - Najsjevernija točka Republike Hrvatske, Skelarska kuća, sportsko-rekreativni sadržaji, razne manifestacije, enogastronomska ponuda, ekoremedijacija prostora u skladu s tradicijom, prirodom i zabavno-sportskim karakterom.

Turističkoj ponudi i kvaliteti života u mjestu doprinose brojne manifestacije koje se održavaju tijekom cijele godine. Rezultat su rada udruga civilnog društva, Župnog Caritasa i Župe (mnoga proštenja i blagdani uz koja su vezana i društvena događanja – blagdan Sv. Vinka đakona, pobožnost križnog puta po čitavoj župi u korizmi, Uskrsni ponedjeljak – početak oldtimer sezone: blagoslov vozača i vozila, proštenje Sv. Ane u Hlapičini, blagdan Velike Gospe, Klanjanje – 10. listopad, blagdan Sv. Martina biskupa, blagdan Sv. Nikole biskupa...), pojedinaca i Turističke zajednice.

Vanjski kupališni kompleks (Foto: LifeClass Terme Sveti Martin)

Prikaz prirodnih i kulturnih turističkih resursa na području općine (Foto: TZ Sveti Martin na Muri)

Sportske i kulturne manifestacije: Škola biciklizma Biciklističkog kluba Mura Avantura i koncert vokalne skupine „Grlice“ (Foto: BK Mura Avantura; HKUU Sveti Martin)

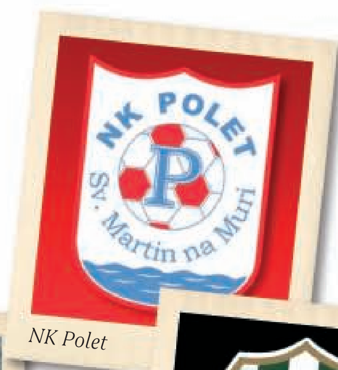

CIVILNO DRUŠTVO, KULTURNE, VJERSKE I SPORTSKE AKTIVNOSTI

Najveća su vrijednost svake zajednice njezini ljudi i njihov rad za opće dobro, za kvalitetniji suživot i ugodniju okolinu. Većina mještana svoj doprinos zajednici daje kroz aktivnosti i rad u udrugama civilnog društva. Na području Općine djeluje 15 udruga civilnog društva kulturno-umjetničkog, sportskog, preventivno-zaštitnog, vjerskog i društvenog karaktera koje se baziraju na volonterskom radu i javno-društvenom angažmanu. Valja si osvijestiti da su gotovo svi članovi koji djeluju u raznim udrugama katolici. Tu se vidi spremnost i nas vjernika da se angažiramo na raznim civilnim područjima. Mnogi su angažirani i kroz crkvene udruge, a koje također doprinose općem dobru – Župni Caritas, župni zborovi, ministranti, čitači... Jako je dobra suradnja između udruga i Župe, zapravo članovi udruga ujedno su i župljani.

Biciklistički klub Mura Avantura

NK Polet

Teniski klub Sveti Martin

NK Bratstvo

Sportsko ribolovno društvo Čikov

Lovačko društvo Trčka

DVD Sveti Martin na Muri

Župni karitas

DVD Lapšina

Udruga dragovoljaca i veterana Domovinskog rata

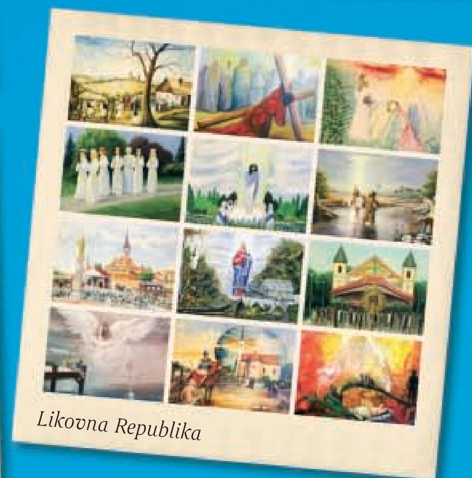
Udruga voćara, vinogradara i povrćara općine Sveti Martin na Muri

Hrvatska kulturno umjetnička udruga Sveti Martin

Svetomartinski krampusi

Likovna Republika

Udruga umirovljenika

KRATKI PREGLED GODIŠNJIH DOGAĐANJA

Siječanj *Blagdan sv. Vinka đakona - vincekovo*

Ožujak - korizma *Pobožnost križnog puta po čitavoj župi*

Veljača *Fašnik*

Župni karitas: misa za starije i nemoćne i druženje sa starijima i nemoćnima

Uskrs - uskrsni ponedjeljak

Svibanj *Sv. Josip Radnik - praznik rada dječja međimurska popevka*

Tour of Croatia

Početak oldtimer sezone i blagoslov

Lipanj *Spust murskih ladja*

Molitva krunice po kapelicama u svibnju i listopadu

Lipanj *Trash & Burn festival*

Srpanj *Proštenje sv. Ane u Hlapičini*

Srpanj - kolovoz *Dani vina i jabuke*

Likovna kolonija

Murakon

VELIKA GOSPA PROŠTENJE

Povorka starih običaja i zanata

Studeni *- blagdan sv. Martina*

Rujan *- mi smo djeca sreće - smotra mažur plesa*

Listopad *- župno klanjanje*
- dani kruha

Susret djece sa sv. Nikolom

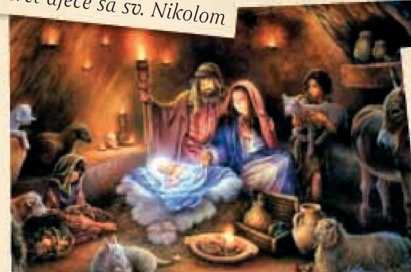
Misa za ribiče

Misa za lovce

Gulašijada - gastrofestival

Blagdan Božića

Krampuslauf

Blagoslov vina

Franjo Makovec,
načelnik Općine Sveti Martin na Muri

Osvrt načelnika Općine
g. Franje Makovca

Poštovani!

Knjiga, koja je pred nama, govori o našoj Župi sv. Martina biskupa, ali u njoj su izneseni važni podaci i događaji s područja Općine. Sveti Martin na Muri oduvijek je bilo značajno mjesto na ovim hrvatskim prostorima, osobito za njegove ljude, obitelji. Oduvijek je to bilo važno mjesto za vraćanje svojim korijenima, posebno ljudima, koji su iz raznih razloga morali napustiti svoj zavičaj i otići u svijet.

Nakon osamostaljenja RH dobiven je status samostalne općine, te je na taj način počelo novo razvojno razdoblje. To je razdoblje obilježeno značajnim gospodarskim i turističkim uspjesima. Naši su ljudi u značajnoj mjeri sudjelovali u obrani domovine, istovremeno se dogodio gubitak radnih mjesta, kao logična posljedica raspada dotadašnje države, ali Sv. Martin na Muri i njegovi ljudi okrenuli su se sebi, te vlastitim angažmanom pokrenuli razvoj. U zadnjih petnaestak godina stvoreni su veliki gospodarski i turistički kapaciteti, sve prema standardima održivog razvoja, poštujući krajobrazne i ekološke standarde te osobito vodeći računa o kvaliteti života stanovništva. Zaslužni za to su prije svega marljivi, vrijedni i napose pošteni ljudi naše Općine i Župe, ljudi koji raspolažu mnogim znanjima i vještinama, te koji disciplinirano i kontinuirano prkose najvećim izazovima današnjice.

Sveti Martin na Muri dobitnik je mnogih županijskih, republičkih i međunarodnih priznanja za uređenost okoliša, za gospodarski i turistički sadržaj. Veliki doprinos tome daju i mnoge aktivne udruge, koje svojim djelovanjem obogaćuju našu zajednicu. I Župa i Crkva preko djelovanja našeg župnika vlč. Ivana Hercega, stup su duhovne stabilnosti zajednice naših obitelji i pojedinaca. Od srca zahvaljujem na uloženom trudu prilikom pisanja ove knjige, jer svaka zapisana riječ ima veliki značaj za generacije koje dolaze.

Svim stanovnicima zahvaljujem na njihovom velikom doprinosu i ugledu naše sredine, ali i svima koji su svoj doprinos dali kroz povijest i nema ih više među nama.

Od srca hvala svima!

ZAKLJUČAK

Želio bih posebno istaknuti da je naša Župa sv. Martina biskupa katolička župa i da se u našoj župi naviješta vjera u uskrsloga Spasitelja Isusa Krista. Isusa ne smatramo tek nekom povijesnom osobom koja je činila nešto dobro nego Bogom koji nas je otkupio svojom smrću na križu i svojim uskrsnućem te nas poziva da tu vjeru naviještamo svojim riječima i djelima. Nekada u tome uspijemo više, nekada manje. Možemo imati pred sobom sliku apostola Petra koji je zatajio Isusa, jer se bojao za svoj vlastiti život, ili apostola Tomu koji je rekao da neće vjerovati dok ne vidi rane na Isusovom tijelu, ali nikada ne smijemo odustati od Božje blizine i milosti. Bog nas uvijek čeka.

Želio bih da sve što piše u ovoj knjizi ne bude tek neka informacija o onome što je nekada bilo ili što trenutno jest, nego da bude poticaj za rast u vjeri. Za to nam je potrebna molitva jer bez molitve naša vjera slabi i javljaju se sumnje, a možda smo se samo previše udaljili od Boga. Kada je prisutna redovita molitva, onda je samo po sebi razumljivo da smo češće dionici i svete mise, svete ispovijedi, odnosno da se trudimo biti što bolji kršćani, a samim time i bolji ljudi.

Sveti Martin biskup najbolji nam je primjer Božjega milosrđa, ali i života u skladu s vjerom. Nije odmah upoznao Isusa, ali kada ga je upoznao, naviještao ga je drugima, bez obzira na službe koje je vršio.

Naša je Župa nastanjena marljivim i dobrim ljudima i vjernicima! To se vidi na svim područjima vjerskog i svjetovnog života. Za kraj bih želio osvijestiti sebi i svim čitateljima riječi sv. Majke Terezije:

Ako činiš dobro, pripisat će to tvojim sebičnim ciljevima.
Nije važno, čini dobro!
Ako ostvaruješ svoje ciljeve, naći ćeš lažne prijatelje i iskrene neprijatelje.
Nije važno, ostvaruj svoje ciljeve!
Dobro koje činiš, sutra će biti zaboravljeno.
Nije važno, čini dobro!
Poštenje i iskrenost učinit će te ranjivim.
Nije važno, budi iskren i pošten!
Ono što si godinama stvarao u času bi moglo razrušeno biti.
Nije važno, stvaraj!
Ako pomažeš ljudima, možeš loše proći.
Nije važno, pomaži im!
Daješ svijetu najbolje od sebe, a on će ti uzvratiti udarcima.
Nije važno, daj najbolje od sebe“!

LITERATURA

1. Dr. Horvat,Rudolf, Poviest Međimurja, Prosvjetno – poviestno društvo „Hrvatski rodoljub“; Zagreb, 1944.
2. Kolarić,Juraj, Tota, Blaž, Jelić, Stanko,Sveti Martin na Muri, Nova misao, Zagreb, 1996.
3. Tkalčić, Godišnjak društva za povjesnicu zagrebačke nadbiskupije, god. 14/2010.
4. Živjeti znači diviti se, Blaž Tota, Varaždin, 2010.
5. Bunjac, Branimir, Ratne i poratne žrtve sjeverozapadnog Međimurja 1914. – 1947.“, Čakovec, 2012.
6. Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 33/34-2009/2010

IZVORI

1. Spomenica Župe svetog Martina biskupa, Sveti Martin na Muri
2. Novinščak, Petra, Povijest školstva u Sv. Martinu na Muri
3. Mošmondor, Mirjana, Povijest školstva u Hlapičini
4. Spomenica Župe svete Marije Magdalene, Štrigova
5. Program održivog razvoja Općine Sveti Martin na Muri, 2010.
6. Bilten Gospodarski profil Međimurske županije, 2015.
7. Godišnje izvješće Udruge voćara, vinograda i povrćara Općine Sveti Martin na Muri, ožujak 2015. (Mladen Dobranić, predsjednik Udruge)
8. Spomenica OŠ Sv. Martin na Muri
9. Trstenjak,Stanko, Marof, Sveti Martin na Muri
10. Ured državne uprave u Međimurskoj županiji
11. Žalar, Milan, Vrhovljan, Sveti Martin na Muri
12. Lovrec, Jasna, Sveti Urban, Štrigova
13. Osnovna škola Sveti Martin na Muri
14. Prostorni plan uređenja Općine Sveti Martin na Muri (III izmjena i dopuna), veljača 2012.

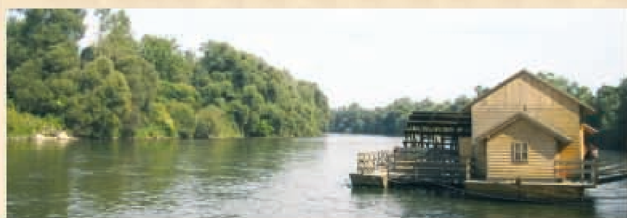
INTERNETSKI IZVORI

1. www.zg-nadbiskupija.hr
2. www.svetimartin-zupa.com
3. www.bitno.net
4. www.biskupija-varazdinska.hr
5. www.brckovljani.hr
6. www.zrinskiroute.eu
7. http://svetimartin.hr
8. https://hr.wikipedia.org
9. http://histedu.isp.hr
10. http://www.glas-koncila.hr
11. http://ivanmerz.hr
12. http://www.hrvatskiglas-berlin.com
13. http://www.ekomuzejmura.com
14. http://www.hzz.hr

TISKANJE OVE KNJIGE FINANCIJSKI SU POMOGLI

Općina Sv. Martin na Muri

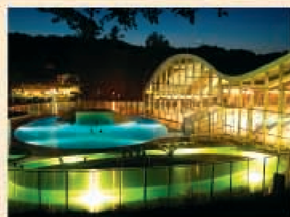

Općina Sv. Martin na Muri

Kavana i catering "Arka", Sv. Martin na Muri

Terme Sv. Martin

Promming d.o.o., Čakovec

VNUK

Vnuk d.o.o. - PVC i ALU stolarija, Vrhovljan

JAKOPIĆ d.o.o.
PRIJEVOZ, TRGOVINA I USLUGE
Zrinskih 40, Žabnik
40 313 Sv. Martin na Muri
tel./fax. 040 868 239
mob. 098 488 105

JAKOPIĆ travel
TURISTIČKA AGENCIJA
Katarine Zrinski 2, 40 000 Čakovec
tel./fax. 040 396 090
mob. 099 876 0719

Jakopić d.o.o., Čakovec

SUZUKI

BMW

Hidraulika Šilec d.o.o.

AC Baumgartner d.o.o., Čakovec

Hidraulika Šilec d.o.o,
Brezovec - Sv. Martin na Muri

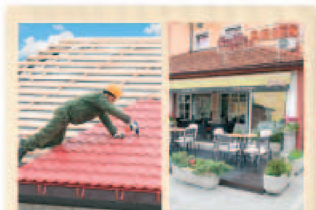

Emporium, Sv. Martin na Muri

Restoran i klet "Potrti kotač", Jurovčak - Sv. Martin na Muri

DOM-ING d.o.o.
- caffe i disco klub ARIES,
krovopokrivački i tesarski radovi

AgroMARTIN d.o.o., Vrhovljan

Caffe bar "Pri Irinki",
Sv. Martin na Muri

Auto Sandi d.o.o.,
Sv. Martin na Muri

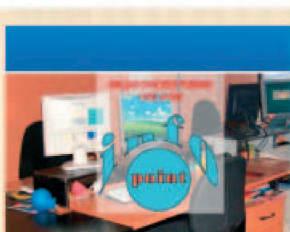
Centar Puklavec d.o.o., Žabnik

PUNA fotostudio, Čakovec

Infoel d.o.o., Sv. Martin na Muri

Info-Point d.o.o., Žabnik

OBITELJ IVANA GORIČANEC,
VRHOVLJAN,
VRHOVLJANSKA 5

ZDRAVKO FAJFAR
VRHOVLJAN,
ČAKOVEČKA 28

